

Ändrade regler för elektroniska kommunikationer och andra IT-politiska frågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2010/11:115 *Bättre regler för elektroniska kommunikationer* samt 2 följdmotioner som väckts med anledning av propositionen. I betänkandet behandlas även andra IT-politiska frågor med utgångspunkt i 34 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2010.

Utskottet föreslår att riksdagen antar dels regeringens förslag till ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation med den ändringen att datumet i övergångsbestämmelserna för när de tillståndsvillkor för användande av radiosändare som beviljats före ikraftträdandet och som inte skulle kunna meddelas efter ikraftträdandet ska upphöra bestäms till den 26 maj 2016, dels regeringens förslag till ändring i marknadsföringslagen (2008:486). Utskottet anser att de föreslagna lagändringarna sammantaget bidrar till att främja en mer ändamålsenlig reglering av elektroniska kommunikationer, till gagn för såväl marknadsaktörer som slutanvändare. Förslagsförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

Utskottet konstaterar vidare att det pågår ett omfattande arbete med att utforma en bred och sammanhållen IT-politisk strategi och för att göra Sverige till ett informationssamhälle för alla. Det framhålls också att frågor om tillgången till olika former av elektroniska kommunikationer är väl uppmärksammade. I betänkandet behandlas även frågor om integritetsskyddet inom elektroniska kommunikationer, robusta kommunikationer, internationell roaming för datakommunikationstjänster, öppen källkod och öppna standarder, IT och miljön samt sociala medier.

Utskottet avstyrker samtliga motionsförslag, bl.a. med hänvisning till genomförda insatser och pågående arbete.

Sex reservationer finns i betänkandet (S, MP, SD, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden	8
Ändrade regler för elektroniska kommunikationer	8
Integritetsskyddet inom elektronisk kommunikation	23
IT-politisk strategi	25
Tillgång till elektroniska kommunikationer	31
Robusta kommunikationer	45
Internationell roaming för datakommunikationstjänster	49
Öppen källkod och öppna standarder	51
IT och miljön	54
Sociala medier	57
Reservationer	60
1. Ändrade regler för elektroniska kommunikationer, punkt 1 (S, SD, V)	60
2. Ändrade regler för elektroniska kommunikationer, punkt 1 (MP)	62
3. Integritetsskyddet inom elektronisk kommunikation, punkt 2 (MP, V)	64
4. IT-politisk strategi, punkt 3 (S, MP, V)	65
5. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 4 (S, MP, V)	66
6. Robusta kommunikationer, punkt 5 (S, MP, V)	68
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	69
Propositionen	69
Följdmotionerna	69
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	70
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	74
 <i>Tabell</i>	
Tabell 1 – Tillgång till bredband	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ändrade regler för elektroniska kommunikationer

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation med den ändringen av punkt 2 i övergångsbestämmelserna att datumet den 25 maj 2016 ändras till den 26 maj 2016,

2. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:115 punkt 2, bifaller delvis proposition 2010/11:115 punkt 1 och avslår motionerna

2010/11:T13 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1–4,

2010/11:T14 av Anders Ygeman m.fl. (S) och

2010/11:T505 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 11.

Reservation 1 (S, SD, V)

Reservation 2 (MP)

2. Integritetsskyddet inom elektronisk kommunikation

Riksdagen avslår motion

2010/11:T13 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 5.

Reservation 3 (MP, V)

3. IT-politisk strategi

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:T275 av Eva-Lena Jansson (S) yrkande 1,

2010/11:T325 av Eliza Roszkowska Öberg (M) och

2010/11:T505 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 1.

Reservation 4 (S, MP, V)

4. Tillgång till elektroniska kommunikationer

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:T218 av Betty Malmberg m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2010/11:T275 av Eva-Lena Jansson (S) yrkande 2,

2010/11:T279 av Helene Petersson i Stockaryd (S),

2010/11:T347 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S),

2010/11:T365 av Peter Hultqvist och Carin Runeson (båda S),

2010/11:T381 av Jan Lindholm m.fl. (MP),

2010/11:T430 av Maria Stenberg och Isak From (båda S),

2010/11:T452 av Gunnar Sandberg och Marie Nordén (båda S),

2010/11:T477 av Erik Bengtzboe (M),

2010/11:T486 av Isak From och Maria Stenberg (båda S),

2010/11:T487 av Peter Johnsson (S),

2010/11:T497 av Rune Wikström och Karin Enström (båda M),

2010/11:T505 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkandena 2, 3 och 5–10,

2010/11:T516 av Emil Källström och Helena Lindahl (båda C) och

2010/11:N333 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda FP) yrkande 2.

Reservation 5 (S, MP, V)

5. Robusta kommunikationer

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:T373 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S) och

2010/11:T426 av Sven-Erik Bucht (S).

Reservation 6 (S, MP, V)

6. Internationell roaming för datakommunikationstjänster

Riksdagen avslår motion

2010/11:T505 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 15.

7. Öppen källkod och öppna standarder

Riksdagen avslår motion

2010/11:T522 av Ulrika Carlsson i Skövde och Ola Johansson (båda C).

8. IT och miljön

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:T409 av Penilla Gunther (KD) yrkande 2 och

2010/11:T505 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 13.

9. Sociala medier

Riksdagen avslår motion

2010/11:T213 av Carina Hägg (S).

Stockholm den 5 maj 2011

På trafikutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (S), Jan-Evert Rådström (M), Eliza Roszkowska Öberg (M), Malin Löfsjögård (M), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Lars Tysklind (FP), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Edward Riedl (M), Annelie Enochson (KD), Tony Wiklander (SD), Siv Holma (V), Leif Jakobsson (S), Suzanne Svensson (S) och Annika Lillemets (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 25 november 2009 beslutade Europaparlamentet och rådet genom direktiven 2009/140/EG och 2009/136/EG om ändringar i de direktiv som sedan 2002 utgör grunden för EU:s regelverk för elektroniska kommunikationer¹. Europaparlamentet och rådet antog även den 18 juni 2009 genom förordning (EG) nr 544/2009 ändringar i den förordning om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen som beslutades i juni 2007². Näringsdepartementet har i departementspromemorian *Bättre regler för elektroniska kommunikationer* (Ds 2010:19) lämnat förslag för genomförandet av de reviderade EU-bestämmelserna. I promemorian lämnades även förslag om amatörradioanvändning baserat på en tidigare skrivelse från Post- och telestyrelsen (dnr N2005/10002/ITP). Departementspromemorian har remissbehandlats, liksom senare några kompletterande lagförslag.

Regeringen har därefter begärt in Lagrådets yttrande och sedermera valt att i huvudsak följa detta i propositionen *Bättre regler för elektroniska kommunikationer* (prop. 2010/11:115).

Med anledning av den nu framlagda propositionen har två följdmotioner väckts. I detta betänkande behandlar utskottet även 34 motionsyrkanden om IT och elektroniska kommunikationer från 21 motioner från allmänna motionstiden 2010.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslagen återges i *bilaga 1*. Regeringens lagförslag i proposition 2010/11:115 finns i *bilaga 2*.

Utskottet hade i samband med ärendets beredning ett informationsmöte den 28 april 2011 med företrädare från Schibsted Sverige och Näringsdepartementet.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation).

² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnar regeringen lagförslag som i huvudsak genomför två EU-direktiv om ändringar i de rättsakter som ligger till grund för unionens regelverk för elektroniska kommunikationer. De föreslagna ändringarna rör i första hand lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, förkortad LEK.

I fråga om tillstånd att använda radiosändare förtydligar regeringen i propositionen att huvudprincipen ska vara att tillstånden ska vara teknik- och tjänsteneutrala. Tillståndsvillkor som innebär en begränsning av vilka slag av elektroniska kommunikationstjänster eller tekniker som får användas, får endast uppställas i vissa fall.

Vad gäller förfarandet i LEK för att fortlöpande analysera konkurrenssituationen på marknaden införs det vissa förändringar i samråds- och beslutsprocessen. Det klargörs också att förnyade marknadsanalyser som huvudregel ska göras minst vart tredje år.

Ett antal ändringar föreslås i fråga om tillträdesskyldigheter. Bland annat ska en skyldighet att se till att slutanvändare kan nå varandra även få avse en skyldighet att göra tjänster kompatibla med andra operatörers tjänster. Det införs även en möjlighet att besluta om gemensamt utnyttjande av ledningar i ett allmänt kommunikationsnät i byggnader. Möjligheterna att besluta om en skyldighet att göra en funktionell separation utökas också genom att bestämmelserna görs teknikneutrala.

Det föreslås vidare ett antal förändringar i fråga om konsumentskydd, bl.a. i syfte att öka transparensen på marknaden och för att göra regelverket mer teknik neutralt. Således skärps t.ex. bestämmelserna om insyn och offentliggörande av information, och det föreslås att den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska erbjuda konsumenter möjligheten att ingå avtal med en längsta giltighetstid om 12 månader. Den längsta tillåtna inledande bindningstiden i konsumentavtal begränsas till 24 månader. Det skapas också bättre förutsättningar för användare att ha kontroll över sina utgifter, bl.a. genom att kraven på tillhandahållande av specificerade räkningar skärps och genom att kravet på en avgiftsfri spärr av vissa nummer eller typer av utgående samtal utvidgas till att även omfatta sms med förhöjd taxa. Det fastslås vidare att överlämnande av nummer vid byte av tjänsteleverantör (s.k. nummerportabilitet) ska ske så snart som möjligt och att den mottagande tjänsteleverantören ska tillhandahålla tjänsten senast en arbetsdag efter det att ett överlämnande har skett. Vid nödsamtal anges att alla som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefoni-tjänster även ska tillhandahålla lokaliseringssuppgifter avgiftsfritt. Ökad hänsyn ska också tas till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättningar har av att få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster och av att kunna dra nytta av utbudet av företag och tjänster. Vidare ges Konsumentombudsmannen möjlighet att besluta att användares tillräde till ett nummer eller en tjänst ska hindras om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller saknar väsentlig information. Det klargörs

också att vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post får mottagaren inte uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot vissa av marknadsföringslagens regler om reklamidentifiering och om lämnande av väsentlig information.

Genom de föreslagna lagändringarna förtydligas även vilka typer av åtgärder som den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska vidta när det gäller driftsäkerhet och integritet. Det införs bl.a. krav på att integritetsincidenter liksom störningar eller avbrott av betydande omfattning utan onödigt dröjsmål ska rapporteras till tillsynsmyndigheten. Vad gäller användningen av bl.a. s.k. cookies klargörs det att uppgifter får lagras eller hämtas hos en användare endast om denne får tillgång till information om ändamålet med behandlingen och samtycker till denna.

Tillsynsprocessen effektiviseras, bl.a. genom att tillsynsmyndigheten redan i samband med en underrättelse om en överträdelse får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse ska ske omedelbart eller inom en viss tid. Tvistlösningsförfarandets omfattning utvidgas något, och skyldigheten för den som bedriver verksamhet enligt lagen att lämna information till tillsynsmyndigheten skärps.

I propositionen föreslår regeringen vidare att tillsynsmyndigheten ska ha möjlighet att utöva tillsyn över alla skyldigheter som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen.

Det föreslås slutligen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna kunskapsprov i fråga om amatörradiosändare, att utfärda bevis om godkända avlagda prov och att tilldela anropssignaler.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

Utskottets överväganden

Ändrade regler för elektroniska kommunikationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar dels regeringens förslag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation med den ändringen att datumet i övergångsbestämmelserna för när de tillståndsvillkor för användande av radiosändare som beviljats före ikraftträdandet och som inte skulle kunna meddelas efter ikraftträdandet ska upphöra bestäms till den 26 maj 2016, dels regeringens förslag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).

Utskottet anser att de föreslagna lagändringarna sammantaget bidrar till att främja en mer ändamålsenlig reglering av elektroniska kommunikationer, till gagn för såväl marknadsaktörer som slutanvändare.

Jämför reservationerna 1 (S, SD, V) och 2 (MP).

Lagen om elektronisk kommunikation

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, förkortad LEK, trädde i kraft den 25 juli 2003. Genom denna genomfördes i huvudsak de direktiv som sedan 2002 utgör grunden för EU:s regelverk för elektroniska kommunikationer (prop. 2002/03:110, bet. 2002/03:TU6, rskr. 2002/03:228).

Lagen om elektronisk kommunikation syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationer samt deras pris och kvalitet. Syftet ska uppnås bl.a. genom att konkurrensen främjas.

I LEK regleras rätten att använda radiofrekvenser och nummer, och ett särskilt förfarande fastställs för att fortlöpande analysera konkurrenssituationen på marknaden. Vid behov ska företag med betydande marknadsinflytande på en fastställd marknad åläggas särskilda skyldigheter i syfte att skapa effektiv konkurrens. I LEK finns även ett stort antal bestämmelser ägnade att stärka konsumentskyddet liksom integritetsskyddet inom området för elektroniska kommunikationer.

Av förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation följer att Post- och telestyrelsen (PTS) är den myndighet som bl.a. utövar tillsyn samt beslutar om skyldigheter och i övrigt prövar frågor om t.ex. tillstånd och handlägger ärenden enligt lagen och föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

Propositionen

Användning av radiosändare

Tillstånd att använda radiosändare ska enligt regeringen i största möjliga utsträckning fördelas teknik- och tjänsteneutralt. Regeringen anser att utpekandet av en särskild teknik som regel innebär en inlåsning och begränsning, vilket hindrar en effektiv radiofrekvensanvändning och utvecklingen av tjänster inom sektorn som helhet. Regeringen föreslår således att det befintliga kravet i LEK på att tillstånd att använda radiosändare ska avse en viss radioanvändning tas bort. Det kan dock finnas skäl till undantag från huvudprincipen om teknikneutralitet, t.ex. när det är nödvändigt för att undvika skadlig störning, för att främja tillhandahållande av radio- och tv-tjänster eller för att skydda det allmännas intresse av att vissa slag av elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga även på platser där det annars inte är kommersiellt lönsamt att bygga ut nät. Regeringen föreslår därför att tillståndsvillkor som innebär en begränsning av vilka slag av elektroniska kommunikationstjänster eller tekniker som får användas kan få uppställas för vissa särskilt angivna fall. Berörda parter ska i dessa fall ges tillfälle att yttra sig över förslagen till sådana villkor.

Det föreslås vidare att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska få överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna kunskapsprov i fråga om amatörradiosändare, att utfärda bevis om godkända avlagda prov och att tilldela s.k. anropssignaler. Regeringen konstaterar att det för närvarande inte finns någon författning på området, trots internationella rekommendationer liksom bestämmelser i internationella radioreglementet. Ett beslut om överlämnande ska enligt regeringen få återkallas om prov anordnas eller bevis utfärdas i strid med gällande föreskrifter eller om anordnaren på något annat sätt visar sig vara olämplig att fullgöra uppgiften.

Förfaranden vid samråd och beslut om betydande marknadsinflytande m.m.

Genom ändringsdirektiv 2009/140/EG modifieras förfarandet vid samråd och beslut om fastställande av relevanta marknader, identifiering av företag med betydande inflytande och åläggande av särskilda skyldigheter för sådana företag. Regeringen föreslår att motsvarande förändringar genomförs i LEK. Bland annat förändras härigenom tidsfristerna för samråds- och beslutsprocessen samtidigt som det gränsöverskridande samrådet utvidgas till att även omfatta organet för europeiska regleringsmyndigheterna för elektronisk kommunikation (Berec). Vidare föreslår regeringen att förnyade marknadsanalyser som en uttrycklig huvudregel ska göras minst vart tredje år, vilket kan jämföras med att dessa beslut hittills, utan särskilda regler om det, har fattats ungefär vart sjätte år. Regeringen anför att de tätare översynerna bedöms kunna leda till en mer aktuell och därmed mer ändamålsenlig reglering.

Regeringen uppger också att om förslag till beslut inte kan överlämnas inom en angiven tid på grund av att en marknadsanalys inte har slutförts, ska bistånd med slutförandet begäras från Berec.

Tillträde och andra skyldigheter

Enligt befintliga bestämmelser i LEK får den som kontrollerar tillträde till slutanvändare förpliktas att mot marknadsmässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta andra åtgärder som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra. I analogi med den reviderade EU-lagstiftningen föreslår regeringen att denna förpliktelse även ska kunna avse en skyldighet att göra tjänster kompatibla med andra operatörers tjänster. Härigenom skulle exempelvis en operatör kunna förpliktas att följa vissa tekniska standarder.

Regeringen föreslår vidare att en operatör eller någon som äger ledningar i ett allmänt kommunikationsnät som operatören råder över, efter ansökan av någon annan, ska kunna förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla gemensamt utnyttjande av ledningarna i ett fastighetsnät. Det framhålls att bestämmelsen tar sikte på de kundniska anslutningarna i accessnätet som utgör en flaskhalsresurs för att leverera bredbandstjänster; bestämmelsen har beslutats i syfte att stärka konkurrensen på bredbandsmarknaden. Det anges särskilt att skyldigheten endast får åläggas om det bedöms vara olönsamt eller fysiskt ogenomförbart att anlägga ytterligare infrastruktur.

Regeringen föreslår också att dagens möjligheter enligt LEK att ålägga en vertikalt integrerad operatör en skyldighet att göra en funktionell separation, dvs. att organisatoriskt avskilja särskilt utpekade verksamheter, utökas genom att bestämmelsen görs teknikneutral. Verksamheter som bedrivs i andra nät än accessnätet för det fasta allmänna telefonnätet, t.ex. nya fiberbaserade accessnät, ska således kunna bli föremål för funktionell separation. I enlighet med den nya EU-regleringen anger regeringen dessutom att den nationella regleringsmyndigheten ska underrättas i förväg och i god tid inför frivilliga åtaganden om funktionell separation, eftersom även ett avskiljande utan förpliktelse kan ha stor påverkan på marknadens funktion.

Vidare föreslår regeringen vissa justeringar av befintliga bestämmelser om tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer liksom av skyldigheten att offentliggöra s.k. referenserbjudanden. Genom regeringens förslag utökas den sistnämnda skyldigheten till att även kunna omfatta uppgifter om eventuella villkor som begränsar tillträdet till eller användningen av vissa tjänster.

Tjänster till slutanvändare m.m.

I enlighet med ändringsdirektiv 2009/135/EG föreslår regeringen att bestämmelserna om vad som utgör s.k. samhällsomfattande tjänster, dvs. det minimiutbud av tjänster som ska vara tillgängliga för alla användare till ett överkomligt pris, ska utvidgas något. Det föreslås att tillgången till ett all-

mänt kommunikationsnät i en fast anslutningspunkt ska inkluderas i de samhällsomfattande tjänsterna, till skillnad från begränsningen till det allmänna fasta telefonnätet i den tidigare regleringen. Vidare föreslår regeringen att tillhandahållande av andra ställen för allmän tillgång till telefoni än telefonautomater, t.ex. i bibliotek eller andra serviceställen, ska ingå i de samhällsomfattande tjänsterna.

Till följd av direktivändringarna föreslår regeringen också att bestämmelsen om vad ett avtal ska innehålla kompletteras med bl.a. ytterligare information om priser och villkor och med information om hur nödsamtal görs och lokaliserar. Vidare klargörs det att informationen ska vara tydlig, heltäckande och lättillgänglig. Bestämmelsen vidgas också till att även omfatta tjänster som ger anslutning till ett allmänt kommunikationsnät, jämfört med den nuvarande begränsningen till ett allmänt telefonnät. Det föreslås att bestämmelsen ska gälla automatiskt för konsumenter och på begäran för andra slutanvändare. Regeringen föreslår även att bestämmelserna om underrättelser vid avtalsändringar, som enligt tidigare gäller för den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster, också ska gälla den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät.

Vidare föreslår regeringen att den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska erbjuda konsumenter möjligheten att ingå avtal med en längsta giltighetstid om 12 månader. Den längsta tillåtna inledande bindningstiden i konsumentavtal begränsas också i enlighet med de förändrade direktivbestämmelserna till 24 månader. Det klargörs att detta också ska gälla för andra slutanvändare, t.ex. småföretag, om de begär det.

Regleringen om insyn och offentliggörande av information skärps och föreslås nu bl.a. omfatta samtliga tjänster som ger anslutning till ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, till skillnad från den nuvarande regleringen i LEK där motsvarande bestämmelse riktas till den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst.

Regeringen föreslår vidare att det i lagen införs en möjlighet att vid behov meddela föreskrifter om krav på en lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät. Syftet med bestämmelsen uppges vara att komma åt förfaranden där nätoperatörer vidtar åtgärder som medför en onormal försämring av Internetanslutningar, t.ex. genom att tillträdet till vissa Internettjänster blockeras eller begränsas kraftigt beroende på exempelvis trafikens typ, ursprung eller destination.

Regeringen föreslår också att det skapas bättre förutsättningar för användare att ha kontroll över sina utgifter, bl.a. genom en skärpning av kraven på tillhandahållande av specificerade räkningar som i enlighet med direktivändringarna utvidgas från att avse användningen av ett allmänt telefonnät till att avse användningen av ett allmänt kommunikationsnät. Vidare föreslår regeringen att den avgiftsfria spärren av vissa nummer eller typer av samtal utvidgas till att även omfatta sms med förhöjd taxa.

Även bestämmelserna om nummerportabilitet, varigenom en abonnent kan behålla sitt nummer vid byte av operatör, skärps. Regeringen föreslår att överlämnandet, i enlighet med det reviderade EU-direktivet, ska ske så snart som möjligt och att den mottagande tjänsteleverantören ska tillhandahålla tjänsten senast en arbetsdag efter det att överlämnandet har skett. Det införs en ersättningskyldighet vid dröjsmål med överlämnande av nummer eller dess efterföljande aktivering.

I enlighet med bestämmelserna i det bakomliggande EU-direktivet föreslår regeringen också att Konsumentombudsmannen ska ges möjlighet att besluta att användares tillträde till ett nummer eller en tjänst ska hindras om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller saknar väsentlig information.

Regeringen föreslår vidare att vid nödsamtal ska alla som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster avgiftsfritt tillhandahålla lokaliseringsuppgifter. Jämfört med dagens reglering i LEK innebär detta bl.a. att fler tjänster, t.ex. vissa former av Internettelefoni, kommer att omfattas av bestämmelsen.

Ökad hänsyn ska enligt propositionen tas till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättningar har av att få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster och av att kunna dra nytta av utbudet av företag och tjänster. De nuvarande bestämmelserna i LEK är i denna del begränsade till att bara avse telefonitjänster och ska enligt förslaget utvidgas till att omfatta samtliga allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, således även t.ex. bredbands- och Internettjänster.

Regeringen föreslår också att kraven på att slutanvändare ska kunna nå andra nummer inom unionen skärps och att den tidigare möjligheten att meddela särskilda skyldigheter att tillhandahålla ett minimiutbud av s.k. hyrda förbindelser upphävs i enlighet med ändringarna i den bakomliggande EU-regleringen.

Driftsäkerhet och integritet

Regeringen föreslår att det klargörs, liksom i den reviderade EU-regleringen, att operatörernas verksamhet ska uppfylla rimliga krav på driftsäkerhet och att den tekniska utvecklingen ska avspeglas i de säkerhetsåtgärder som vidtas. Det införs också krav på att störningar eller avbrott av betydande omfattning utan onödigt dröjsmål ska rapporteras till tillsynsmyndigheten.

Likaså föreslår regeringen att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av tjänsten skyddas. Det anges att åtgärderna ska vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för integritetsincidenter. Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska också utan onödigt

dröjsmål underrätta tillsynsmyndigheten om integritetsincidenter. Om en incident kan antas inverka negativt på de abonnenter eller användare som de behandlade uppgifterna berör ska även dessa underrättas utan onödigt dröjsmål. Det föreslås också att den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska föra en förteckning över integritetsincidenter.

I analogi med den förändrade bestämmelsen i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation föreslår regeringen att det i LEK klargörs att uppgifter får lagras eller hämtas hos en användare endast om denne får tillgång till information om ändamålet med behandlingen och samtycker till denna, s.k. opt-in. Det förtydligas i propositionen att ett exempel på de företeelser som avses är användningen av s.k. cookies, dvs. datafiler som lagrar information som t.ex. kan nyttjas när användaren nästa gång besöker samma webbplats för att därigenom anpassa webbplatsen efter användaren eller ”minnas” ett tidigare angivet användarnamn. Den föreslagna bestämmelsen innebär en förändring jämfört med dagens reglering som tar sin utgångspunkt i att sådan behandling är tillåten förutsatt att användaren ges tillfälle att hindra den, s.k. opt-out. Regeringen föreslår vidare i propositionen att bestämmelsen inte längre begränsas till elektroniska kommunikationsnät utan ska omfatta all lagring eller tillgång till information i terminalutrustning, även sådan som sker med hjälp av externa hårdvaror som t.ex. ett USB-minne eller en extern hårddisk.

Obeställd reklam

Regeringen föreslår mot bakgrund av revideringarna i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation att marknadsföringslagen (2008:486) kompletteras med en bestämmelse om att vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post, får mottagaren inte uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot marknadsföringslagens regler om reklamidentifiering och om lämnande av väsentlig information. Ett typexempel på verksamhet som omfattas av förbudet uppges vara s.k. nätfiske där syftet är att lura innehavare till bankkonton eller andra elektroniska resurser att lämna ifrån sig kreditkortsnummer, lösenord eller annan känslig information som sedan kan användas för bedrägerier.

Tillsyn

Regeringen föreslår i enlighet med ändringarna i EU-regleringen att tillsynsmyndigheten ska ha befogenhet att kräva att en överträdelse upphör omedelbart eller inom en rimlig tidsperiod. Detta innebär en skillnad från den nuvarande regleringen i LEK, enligt vilken myndigheten inte får meddela förelägganden eller förbud förrän efter det att ett företag har underrättats om en påstådd överträdelse och detta sedan inte har lett till rättelse inom skälig tid. Avsikten med förändringen är att snabba på och effektivisera tillsynsprocessen, framför allt i händelse av allvarliga fall eller upprepade överträdelser av liknande slag.

Vissa förändringar föreslås också avseende möjligheten att meddela interimistiska beslut och giltighetstiden för dessa, liksom för tvistlösningsförfarandet där tillsynsmyndigheten ska kunna samråda med Berec vid gränsöverskridande tvister, vilket uppges kunna bidra till en mer harmoniserad marknad inom EU. Regeringen föreslår också, i enlighet med bestämmelserna i ändringsdirektiven, vissa skärpningar i skyldigheten att lämna information till tillsynsmyndigheten, exempelvis för att myndigheten ska kunna säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenserna.

Internationell roaming

Europaparlamentet och rådet antog den 18 juni 2009 genom förordning (EG) nr 544/2009 ändringar i den förordning om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen som beslutades i juni 2007 (förordning (EG) nr 717/2007). Genom den nya rättsakten utvidgades roamingförordningens tillämpningsområde (se närmare i avsnittet *Internationell roaming för datakommunikationstjänster*), och regeringen föreslår att tillsynsmyndighetens sanktionsbefogenheter i LEK anpassas därefter.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Av ändringsdirektiven följer att de föreskrifter som krävs för att följa direktiven ska tillämpas fr.o.m. den 26 maj 2011. Vidare skulle de lagregler som behövs med anledning av ändringarna i roamingförordningen ha börjat tillämpas senast den 30 mars 2010. Regeringen framhåller mot denna bakgrund att det är angeläget att de föreslagna lagändringarna i proposition 2010/11:115 börjar tillämpas så snart som möjligt. Regeringen föreslår följaktligen att de nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 juli 2011.

Vidare anför regeringen i propositionen att det i enlighet med den ändrade EU-regleringen bör införas en övergångsbestämmelse om att de tillståndsvillkor för användande av radiosändare som beviljats före ikraftträdandet, och som inte skulle kunna meddelas efter ikraftträdandet med stöd av de nya bestämmelserna, ska upphöra att gälla den 26 maj 2016.

Lagförslagets konsekvenser

Regeringen konstaterar i propositionen att de föreslagna bestämmelserna leder till att PTS får ett antal nya uppgifter. Enligt myndighetens preliminära beräkningar kommer dessa att medföra en kostnadsökning för myndighetens verksamhet på 11,3 miljoner kronor per år. Som framgår av propositionen finansieras myndighetens arbete inom de områden där kostnaderna kan väntas öka genom årliga avgifter; de ökade kostnader som följer av bestämmelserna i proposition 2010/11:115 kommer följaktligen att finansieras genom avgiftshöjningar för operatörerna. I sammanhanget påminner regeringen om att enligt förordning (2003:767) om finansiering av Post- och telestyrelsens verksamhet får avgiftsuttaget för närvarande

uppgå till högst 260 miljoner kronor per år, varav högst 120 miljoner kronor för anmäld verksamhet, 140 miljoner kronor för användning av radiosändare och 30 miljoner kronor för tillstånd att använda nummer. De nya reglerna kommer enligt regeringen i huvudsak att beröra de som bedriver anmälningspliktig verksamhet, dvs. ca 500 företag.

Regeringen anför vidare att de utökade skyldigheterna enligt LEK kan leda till att företagen behöver anpassa sin administration, vilket i viss mån kan innebära ökade kostnader. Regeringen framhåller dock samtidigt att de uppdaterade bestämmelserna innebär att förutsättningarna för en harmoniserad tillämpning av EU-regelverket för elektroniska kommunikationer ökar och att de nya bestämmelserna också sammantaget kan väntas leda till en mer effektivt fungerande konkurrens och ökade incitament att göra investeringar för företagen på området.

Regeringen betonar att konsumentskyddet och förutsättningarna för personer med funktionsnedsättningar att ta del av elektroniska kommunikationstjänster stärks genom de nya bestämmelserna, liksom tilliten till elektroniska kommunikationer som verktyg för handel och samhällstjänster. Enligt regeringens bedömning får förslagen som helhet positiva samhällsekonomiska effekter.

Motionerna

Anders Ygeman m.fl. (S) avslår i *motion 2010/11:T14* regeringens förslag till ny lydelse av 6 kap. 18 § LEK om hanteringen av cookies. Motionärerna anser att det föreslagna kravet på samtycke från abonnenten eller användaren för att få lagra uppgifter i, eller hämta uppgifter från, dennes terminalutrustning riskerar att försvåra hanteringen av cookies och skapar ett ökat omak för den enskilde Internetanvändaren eftersom denne, vid besök på t.ex. en större reklamfinansierad webbplats, skulle riskera att drabbas av en mycket stor mängd av s.k. popup-fönster med frågor om han eller hon samtycker till nedladdning av cookies. Regeringens förslag skulle enligt motionärerna innebära minskade möjligheter att snabbt anpassa en webbplats efter användarnas preferenser liksom en risk för minskade intäkter för onlinemedierna. Enligt motionärerna hade integritetsskyddet vid nedladdning av cookies kunnat hanteras på ett mer rationellt sätt, t.ex. genom att samtycke ges samlat via webbläsarens inställningar.

I *motion 2010/11:T13 yrkande 1 av Annika Lillemets m.fl. (MP)* anför det att det bör införas en bestämmelse som innebär en maximal bindningstid på tolv månader för avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster. Motionärerna bedömer att regeringens förslag om att tillåta bindningstider på upp till 24 månader innebär en alltför lång tid och riskerar att binda upp den som köper en ny telefon längre än vad denne egentligen skulle vilja. Vidare påtalar motionärerna att det stora tjänsteutbud som erbjuds av operatörerna ofta gör det svårt för konsumenterna att få en överblick över kostnaderna. Motionä-

rena anser följaktligen i *yrkande 2* att det bör göras obligatoriskt för den som tillhandahåller en allmän telefonitjänst att redovisa prisjämförelser. Motionärerna pekar på att användningen av Internet via mobiltelefonen är ett av de områden där konsumenterna har svårt att ha kontroll över sina kostnader. De påminner om att regler om spårrtjänster i dag endast gäller för samtalstjänster och efterlyser därför i *yrkande 3* att regelverket kring kostnadskontroll utvidgas till att även omfatta datatrafik. Motionärerna välkomnar vidare regeringens förslag om att stärka den personliga integriteten genom att s.k. integritetsrapporter ska dokumenteras. Motionärerna anför dock i *yrkande 4* att dessa förteckningar över integritetsincidenter bör vara offentliga för att det på så vis bl.a. ska vara lättare för den som vill att kontrollera kvaliteten på integritetsskyddet hos olika operatörer.

I *motion 2010/11:T505 yrkande 11 av Lars-Axel Nordell (KD)* förespråkas det att ägare av befintliga accessnät, såväl koppar- som fibernät, ska vara skyldiga att låta andra aktörer köpa tillträde till näten för att kunna erbjuda bredbandstjänster till konsumenterna. Motionären konstaterar att PTS sedan tidigare beslutat om en sådan skyldighet för Telia Sonera; enligt motionären finns det dock också när det gäller fibernät i städerna andra aktörer som är minst lika dominerande som Telia Sonera, varför även de borde omfattas av en motsvarande skyldighet.

Utskottets ställningstagande

Övergripande synpunkter

Väl fungerande elektroniska kommunikationer är av stor betydelse för enskilda och företag i hela landet. Detta avspeglas i det övergripande målet för politiken för informationssamhället, vilket är säkra, robusta och lättillgängliga kommunikationer som i första hand tillhandahålls genom effektivt fungerande marknader, och att det ska finnas ett stort utbud av tjänster som underlättar vardagen för hushåll och företag i hela landet (prop. 2008/09:1 utg.omr. 22, bet. 2008/09:TU1, rskr. 2008/09:126). Att det finns en ändamålsenlig lagstiftning på området spelar i detta sammanhang en väsentlig roll.

De föreslagna lagändringarna i propositionen *Bättre regler för elektroniska kommunikationer* har huvudsakligen sin grund i reviderade EU-direktiv. Utskottet välkomnar att en sådan översyn har genomförts, inte minst mot bakgrund av den snabba tekniska och marknadsmässiga utveckling som kännetecknat IKT-området (informations- och kommunikationsteknik). Det är därför enligt utskottets mening angeläget att lagstiftningen moderniseras och anpassas till utvecklingen på området. Utskottet vill i sammanhanget understryka att en lagstiftning om elektroniska kommunikationer som pekar ut särskilda tekniker riskerar att skapa oönskade inlåsnings- och förlegad, till men för marknadsutvecklingen. Det är följaktligen enligt utskottets mening positivt att lagen om elektronisk kommunikation (LEK) i flera delar föreslås bli teknikneutral. Regeringen

framhåller vidare i propositionen att förslagen som helhet innebär att förutsättningarna för en harmoniserad tillämpning av EU-regelverket för elektroniska kommunikationer ökar; utskottet välkomnar detta.

Flera av de föreslagna lagändringarna syftar till att stärka konsumentskyddet, bl.a. genom att öka transparensen på området och genom att förhindra oseriös marknadsföring samt rena bedrägerier. Dessa förändringar utgör välkomna förbättringar av dagens reglering. Utskottet vill understryka att en väl fungerande marknad förutsätter att slutanvändarna kan göra väl informerade val och att de hyser förtroende för de tjänster som erbjuds.

Lagförslaget innehåller också ett flertal bestämmelser som syftar till att förbättra konkurrensen på marknaden, inte minst inom accessnätet (se nedan). Utskottet är positivt till dessa förslag och vill liksom regeringen understryka att bättre fungerande marknader för elektroniska kommunikationstjänster är till nytta för konsumenter, företag, investeringar och innovation.

Utskottet väljer att i det följande närmare behandla de specifika frågeställningar som tas upp i motionerna ovan.

Tillträdesreglering i accessnätet

I motion T505 (KD) yrkande 11 efterlyser motionären att den befintliga regleringen i LEK om tillträde till accessnätet utökas till att även omfatta andra nät än kopparaccessnätet. Utskottet vill med anledning därav påminna om att PTS genom LEK har givits verktyg att öppna upp flaskhalsar i infrastrukturer för att därigenom skapa förutsättningar för en fungerande konkurrens. Bestämmelserna i LEK har sin grund i EU-direktiv som fastslår huvudprincipen att särskilda skyldigheter, bl.a. en skyldighet att lämna tillträde till accessnätet, endast får åläggas operatörer med betydande marknadsinflytande på s.k. relevanta marknader där det inte råder effektiv konkurrens. Bedömningen av vad som ska anses utgöra en relevant marknad ska ske i enlighet med konkurrensrättsliga principer. PTS ska vidare enligt förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation begära in ett skriftligt yttrande från Konkurrensverket i dessa frågor.

Utskottet vill framhålla att i samband med den genomförda översynen av EU-direktiven har definitionen av accessnätet ändrats i syfte att skapa teknikneutralitet. Definitionen har följaktligen utvidgats från att tidigare endast ha avsett det fasta metallbaserade accessnätet, vilket således exkluderade bl.a. fiberbaserade nät, till att nu avse fasta accessnät utan begränsning av hur nätet är uppbyggt i fråga om teknik eller material.

I sammanhanget vill utskottet också peka på att den nuvarande regleringen i 4 kap. 9 § LEK innebär att en förpliktelse om att lämna tillträde till det fasta metallbaserade accessnätet ska förenas med en skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande innehållande vissa särskilt angivna uppgifter. Som förtydligas i proposition 2010/11:115 innebär detta att bestämmelsen inte är tillämplig på nät där anslutningen till abonnenten består av

t.ex. en fiberoptisk kabel. Till följd av ändringarna i det bakomliggande tillträdesdirektivet (2002/19/EG) föreslår regeringen att bestämmelsen nu ändras så att den inte längre är bunden till en viss teknik. Skyldigheten att offentliggöra ett referenserbjudande kommer således att gälla inte bara den som ålagts tillträdesskyldighet för metallaccessnätet, utan även för nät där anslutningen till abonnenten utgörs av något annat.

Det bör även nämnas att regeringen föreslår i propositionen att regleringsmyndigheten, genom 4 kap. 13 a § LEK, får förplikta den som innehar eller på något annat sätt råder över ett allmänt kommunikationsnät i en byggnad att under angivna förutsättningar dela ledningarna med en sökande. Avsikten är att härigenom främja konkurrensen i accessnätet genom att fler operatörer ges möjlighet att tillhandahålla tjänster till slutanvändare i det s.k. fastighetsnätet.

Mot bakgrund av det ovanstående avstyrks motion T505 (KD) yrkande 11.

Om bindningstid

I motion T13 (MP) yrkande 1 förespråkar motionärerna att bindningstiden för avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster inte ska få överstiga tolv månader. Utskottet instämmer med motionärerna i att långa bindningstider och långa avtal kan verka hämmande på abonnenters möjlighet att byta leverantör, vilket i sin tur verkar hämmande på konkurrensen. Utskottet noterar också att PTS i rapporten *Möjlighet att byta* (PTS-ER-2010:22) framför att en lång bindningstid utgör ett stort hinder för möjligheten att byta tjänsteleverantör. Myndigheten påtalar även att en lång bindningstid ökar konsekvensen av val som konsument gör på felaktiga grunder.

Utskottet vill dock framhålla att bindningstid har blivit ett sätt för operatörer att hantera risken med investeringar i ny teknik och ett sätt att accelerera användningen av nya tjänster. PTS konstaterar i den ovan nämnda rapporten att genom att kunna subventionera terminalutrustning eller en anslutning som är nödvändig för att tjänsterna ska kunna användas, kan fler användare erbjudas tillgång till dessa tjänster. Myndigheten framhåller att den här typen av subvention skulle vara svårare att åstadkomma utan möjligheten att ömsesidigt komma överens om en viss bindningstid. Myndigheten anför att hur snabbt kunderna tar till sig den nya tekniken och hur mycket tjänsterna används får stor påverkan på investeringskalkylen för operatörer som står inför ett beslut att uppgradera eller nyanlägga infrastruktur, vilket gör t.ex. subventioneringen av terminalutrustning till en viktig förutsättning för utvecklingen av nya nät och tjänster.

Som regeringen anför i propositionen är det i dagsläget inte heller ovanligt med bindningstider på 24 månader. Regeringen menar att detta skapar möjligheter för tjänsteleverantörer att koppla försäljning av abonnemang till subventioner av avancerad terminalutrustning, som efterfrågas av användarna. Utskottet anser att det är viktigt att inte störa denna ordning och

menar liksom regeringen att utgångspunkten bör vara att avtalsfrihet ska råda på marknaden i så stor utsträckning som möjligt. Utskottet vill i sammanhanget också påtala att det inte är givet vilka konsekvenser en begränsning av bindningstiden skulle medföra.

I enlighet med det ändrade direktivet om samhällsomfattande tjänster föreslår regeringen att bindningstiden för avtal som ingås mellan konsumenterna och företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster inte får överstiga 24 månader. Med anledning av motionsyrkandet vill dock utskottet också särskilt framhålla att genom de föreslagna lagändringarna fastslås i 5 kap. 15 a § LEK att en slutanvändare alltid ska ha möjlighet att träffa ett tidsbegränsat avtal som gäller högst ett år. Det förtydligas i propositionen att detta gäller såväl vid nyteckning av abonnemang som vid förlängning av befintliga abonnemang. Enligt utskottets mening skapar regeringsens förslag en god balans mellan behovet av avtalsfrihet och ett stärkt konsumentskydd. Motion T13 (MP) yrkande 1 avstyrks följaktligen.

Användarnas kostnadskontroll

I motion T13 (MP) yrkande 2 anför motionärerna att det bör göras obligatoriskt för den som tillhandahåller en allmän telefonitjänst att redovisa prisjämförelser. Utskottet noterar att i det reviderade direktivet om samhällsomfattande tjänster (2002/22/EG) möjliggörs det visserligen för medlemsstaterna att se till att krav kan ställas på att företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster bl.a. ska erbjuda råd om taxor. Utskottet vill dock betona att det i artikel 10.3 i direktivet klargörs att man kan underlåta att införa en sådan skyldighet om det redan finns en tillräcklig tillgång till sådana tjänster.

Utskottet instämmer med motionärerna i att förbättrade förutsättningar för en god överblick och kontroll över kostnader och priser bidrar till att konsumenten lättare kan välja den tjänsteleverantör som har de bästa erbjudandena, vilket främjar konkurrensen på marknaden. I enlighet med regeringen anser dock utskottet att det för närvarande inte tycks finnas något problem på marknaden när det gäller konsumenters möjligheter att i syfte att sänka sina kostnader få reda på vilka alternativa abonnemangsformer som en tjänsteleverantör erbjuder. Utskottet vill i detta sammanhang särskilt framhålla webbtjänsten Telepriskollen som tillhandahålls av PTS och som syftar till att hjälpa konsumenter att jämföra priser och villkor mellan olika operatörer för fast telefoni, mobiltelefoni och Internet. Telepriskollens ambition är att ge konsumenterna en övergripande bild av den totala månadskostnad som tecknandet av ett avtal innebär. Uppgifterna om priser och andra villkor kommer från operatörerna själva och kontrolleras av PTS. Arbetet med att utveckla tjänsten fortsätter löpande, och enligt uppgift från PTS kommer fokus under 2011 att ligga på att förbättra hanter-

ingen av tilläggstjänster inom mobiltelefoni, som t.ex. sms-paket och mobilsurf. Telepriskollen har mellan 30 000 och 40 000 besökare i Sverige och utomlands per månad.

Regeringen bedömer att det, mot bakgrund av de omfattande möjligheter som finns att få råd om taxor, saknas behov av att införa en generell skyldighet att tillhandahålla denna tjänst. Utskottet delar denna uppfattning. I sammanhanget vill utskottet samtidigt uppmärksamma på att regeringen, i enlighet med det bakomliggande EU-direktivet, föreslår att den som har utsetts att tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst får förpliktas att på begäran upplysa en konsument om förekomsten av abonnemangsförmer som är förmånligare för denne.

Med anledning av önskemålet i motion T13 (MP) yrkande 3 om att utvidga den avgiftsfria spärrtjänsten till att även omfatta datatrafik konstaterar utskottet att det saknas grund i det reviderade direktivet om samhällsomfattande tjänster till att göra en sådan ändring. Utskottet vill dock i sammanhanget framhålla att regeringen, i enlighet med det ändrade direktivet, föreslår att spärrtjänsten utvidgas till att även omfatta sms med förhöjd taxa, vilket också inbegriper mms-meddelanden som även stöder överföring av bilder och videosekvenser.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motion T13 (MP) yrkandena 2 och 3.

Integritetsincidenter

I motion T13 (MP) yrkande 4 framhålls att förteckningar över integritetsincidenter bör vara offentliga. Utskottet noterar att den föreslagna bestämmelsen i 6 kap. 4 b § LEK om skyldighet att löpande föra en förteckning över integritetsincidenter följer av artikel 4.4 andra stycket i det reviderade direktivet om integritet och elektroniska kommunikationer (2002/58/EG). Avsikten med kravet på att upprätta en sådan förteckning är att tillsynsmyndigheten därigenom ska kunna bedöma om kraven i lagen som rör uppgiftsskydd är uppfyllda. Utskottet vill särskilt rikta uppmärksamhet mot att direktivet inte ställer något krav på att operatörerna ska offentliggöra dessa förteckningar.

Utskottet vill i sammanhanget också påminna om att samtliga formulär, meddelanden och liknande som skickas till PTS blir allmänna handlingar och kan komma att lämnas ut enligt offentlighetsprincipen. Det ligger följaktligen på PTS att göra en självständig sekretessbedömning vid varje begäran om utlämning av inkomna handlingar. Är uppgiften inte sekretessbelagd är den offentlig och ska därför på begäran lämnas ut.

Mot bakgrund av det sagda avstyrks motion T13 (MP) yrkande 4.

Lagring och hämtning av information i terminalutrustning

I motion T14 (S) efterfrågas en reglering som inte riskerar att försvåra hanteringen av s.k. cookies. Utskottet vill med anledning av detta understryka att den föreslagna bestämmelsen i 6 kap. 18 § LEK om lagring och hämt-

ning av uppgifter från en abonnents eller användares terminalutrustning, vilket bl.a. inbegriper användningen av cookies, följer av den reviderade lydelsen av artikel 5.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. I artikeln fastslås att medlemsstaterna bl.a. ska se till att lagring av information eller tillgång till information som redan är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning endast är tillåten på villkor att denne har gett sitt samtycke efter att ha fått tillgång till tydlig och fullständig information i enlighet med dataskyddsdirektivet (95/46/EG), bl.a. om ändamålen med behandlingen av uppgifterna. Av direktivet om integritet och elektroniska kommunikationer följer vidare att ett undantag från skyldigheten att lämna information och ge rätten att vägra bara bör få tillämpas i de situationer då den tekniska lagringen eller åtkomsten är strikt nödvändig för att möjliggöra användning av en specifik tjänst som uttryckligen efterfrågas av användaren.

Som framgår av propositionen har de flesta remissinstanserna i fråga om bestämmelsens närmare utformning understrukt vikten av att användningen av cookies inte ska försvåras. Utskottet instämmer i vikten av att användarvänligheten för Internetbrukarna inte ska försämrats. Liksom regeringen anser dock utskottet att direktivet inte lämnar någon möjlighet att i LEK explicit undanta vissa tekniker såsom cookies från kravet på samtycke. Utskottet noterar i sammanhanget att även Lagrådet vid sin behandling inte haft något att invända mot regeringens förslag i denna del. Som anförs i propositionen utvecklas och tillkommer dessutom tekniker som t.ex. cookies kontinuerligt varför en lagstiftning som i detalj pekar ut vissa tekniker som tillåtna eller undantagna riskerar att snabbt bli obsolet. Det är av detta skäl angeläget att utforma regleringen i LEK så att den omfattar all lagring eller hämtning i terminalutrustningen, oavsett teknik. Regeringen påtalar dessutom att genom att undanta en viss teknik från kravet på samtycke är risken stor att en sådan nationell lagstiftning i alltför stor utsträckning skulle avvika från reglerna i andra länder, såväl inom som utanför EU. För att uppnå en internationellt harmoniserad hantering av s.k. cookies och liknande tekniker anser regeringen att lagstiftningen i stället i största möjliga utsträckning bör vara teknikneutral och så långt möjligt överlåta till marknadsaktörer och användare att utveckla normer för användningen som är anpassade till de praktiska förutsättningarna. Utskottet delar denna uppfattning.

Utskottet vill liksom regeringen framhålla att i fråga om bestämmelsens tillämpning vad gäller befogade tekniker, talar praktiska skäl för att ändringen inte bör medföra någon förändring i sak jämfört med dagens situation. Som understryks i propositionen, har syftet med ändringen av artikel 5.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation inte varit att försvåra användningen av legitima tekniker, utan skärpningen har varit riktad mot mer integritetskränkande tekniker såsom s.k. spionprogram eller andra tillämpningar där man utan användarens vetskap lagrar eller

hämtar information från dennes terminalutrustning. Regeringen menar därför att kravet på uttryckligt samtycke varje gång enbart bör gälla i dessa fall. Utskottet ställer sig bakom denna tolkning.

Regeringen framhåller också att det i skäl 66 i ändringsdirektivet (2009/136/EG) explicit har angivits att sättet att lämna information och ge rätt att vägra att lämna information bör vara så användarvänligt som möjligt och att samtycket, om det är tekniskt möjligt, kan uttryckas med hjälp av lämpliga webbläsarinställningar eller liknande. Regeringen konstaterar att en sådan inriktning också vinner stöd av den tolkningsdeklaration (15864/09) som presenterades av ett flertal EU-medlemsstater i samband med att direktivet antogs. Där erkändes att ändringen kan kräva förändring av nationell lagstiftning, men med hänvisning till skäl 66 angavs också att ändringen inte är avsedd att förändra det nuvarande rekvisitet som innebär att samtycket kan utövas som en rätt att vägra användning av cookies eller liknande tekniker med befogade syften. Regeringen anser därför att paragrafen så långt möjligt alltiämt bör tolkas så att användningen av cookies i syften som inte kan sägas vara integritetskränkande inte försvåras. Utskottet ansluter sig till denna bedömning.

Utskottet påminner också om att bestämmelserna i ändringsdirektiven ska tillämpas fr.o.m. den 26 maj 2011. Att som förespråkas i motionen avslå regeringens förslag till genomförande av den reviderade lydelsen av artikel 5.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation skulle medföra att det svenska genomförandet av direktivet i denna del blir kraftigt försenat, och därigenom riskera att kommissionen inleder ett överträdelseförfarande.

Mot bakgrund av det anförda bedömer utskottet att syftet med motion T14 (S) om att inte försämra användarvänligheten för Internetanvändarna kommer att bli tillgodosett genom regeringens lagförslag och tillhörande förarbeten. Motionen avstyrks därför.

Reviderad övergångsbestämmelse

Regeringen anför i propositionen att en övergångsbestämmelse bör införas om att de tillståndsvillkor för användande av radiosändare som beviljats före ikraftträdandet, och som inte skulle kunna meddelas efter ikraftträdandet med stöd av de nya bestämmelserna, ska upphöra att gälla den 26 maj 2016. I regeringens förslag till lagtext har datumet i övergångsbestämmelsen felaktigt angivits till den 25 maj 2016. Denna felaktighet bör rättas till.

Sammanfattande bedömning

Utskottet välkomnar sammanfattningsvis regeringens föreslagna lagändringar. Enligt utskottets mening bidrar dessa sammantaget till att främja en mer ändamålsenlig reglering av elektroniska kommunikationer, till gagn för såväl marknadsaktörer som slutanvändare. Utskottet föreslår därför att riksdagen antar regeringens lagförslag med den ändringen att datumet i övergångsbestämmelsen korrigeras enligt ovan.

Integritetsskyddet inom elektronisk kommunikation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om behovet av en samlad översyn av integritetsskyddsregleringen. Utskottet hänvisar bl.a. till att dataskyddsdirektivet för närvarande är föremål för en övergripande översyn inom EU.

Jämför reservation 3 (MP, V).

Befintlig reglering

Den viktigaste nu gällande rättsakten inom EU om skydd av personuppgifter är det s.k. dataskyddsdirektivet, dvs. direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. Direktivet har en dubbel målsättning, dels skyddet av de grundläggande fri- och rättigheterna och i synnerhet skyddet av personuppgifter, dels inrättandet av den inre marknaden med bl.a. fritt flöde av personuppgifter. Direktivet har genom personuppgiftslagen (1998:204) genomförts i svensk rätt (prop. 1997/98:44, bet. 1997/98:KU18, rskr. 1997/98:180).

Dataskyddsdirektivet kompletteras av direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation). Direktivets syfte är bl.a. att säkerställa ett likvärdigt skydd av de grundläggande fri- och rättigheterna, i synnerhet rätten till integritet och rätten till konfidentialitet när det gäller behandling av personuppgifter inom sektorn för elektronisk kommunikation. Direktivet förpliktar medlemsstaterna att bl.a. säkerställa konfidentialitet vid kommunikation och därmed förbundna trafikuppgifter genom att bl.a. förbjuda åtgärder som saknar lagligt stöd, t.ex. avlyssning, uppfångande med tekniskt hjälpmedel, lagring eller andra metoder som innebär att kommunikationen och de därmed förbundna trafikuppgifterna kan fångas upp eller övervakas av andra personer än användarna utan de berörda användarnas samtycke. Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation är genomfört i svensk lagstiftning i huvudsak genom lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (prop. 2002/03:110, bet. 2002/03:TU6, rskr. 2002/03:228). Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har nyligen reviderats genom direktiv 2009/136/EG som ligger till grund för delar av regeringens lagförslag i propositionen *Bättre regler för elektroniska kommunikationer* (prop. 2010/11:115).

Europaparlamentet och rådet antog vidare i mars 2006 direktiv 2006/24/EG om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG. Direktivet syftar till att harmonisera medlemsstaternas bestämmelser om skyldigheten att lagra vissa uppgifter för att på så sätt säker-

ställa att dessa finns tillgängliga för utredning, avslöjande och åtal av allvarliga brott. Medlemsstaterna åläggs bl.a. att säkerställa att uppgifterna lagras under minst sex månader från det datum som kommunikationen ägde rum, dock inte längre än två år. Riksdagen beslutade i mars 2011 att regeringens förslag om hur Sverige ska genomföra datalagringsdirektivet ska vila i minst ett år (prop. 2010/11:46, bet. 2010/11:JuU14, rskr. 2010/11:189).

Motionen

I *motion 2010/11:T13 av Annika Lillemets m.fl. (MP)* efterlyses ett helhetsgrepp kring integritetsskyddet inom elektronisk kommunikation. Motionärerna anför att den nuvarande regleringen på området är fragmenterad och svår att överblicka. Då riksdagen har beslutat att regeringens förslag om hur Sverige ska genomföra EU:s datalagringsdirektiv (2006/24/EG) ska vila i minst ett år anser motionärerna att det finns goda möjligheter till en samlad översyn. De framhåller följaktligen i *yrkande 5* behovet av en översyn av integritetsskyddet utifrån ett helhetsperspektiv, med särskilt fokus på regleringar inom ramen för EU.

Utskottets ställningstagande

Utskottet understryker vikten av att värna den personliga integriteten liksom att skydda mot missbruk av personuppgifter, inte minst inom elektroniska kommunikationer. I motion T13 (MP) anförts att nuvarande reglering på området är svåröverblickbar. Utskottet vill med anledning av detta understryka att bestämmelserna om integritetsskydd inom elektronisk kommunikation i huvudsak finns samlade i 6 kap. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. Utskottet vill också uppmärksamma på att denna reglering huvudsakligen har sin grund i EU-direktiv, vars bestämmelser medlemsstaterna är skyldiga att genomföra i nationell lagstiftning.

Utskottet vill vidare peka på att dataskyddsdirektivet för närvarande är föremål för översyn inom EU. Europeiska kommissionen framhöll i meddelandet *Ett samlat grepp på skyddet av personuppgifter i Europeiska unionen* (KOM(2010) 609) behovet av att modernisera skyddet för personuppgifter inom alla unionens politikområden, så att principerna om uppgiftsskydd kan tillämpas på ett verkningsfullt sätt. Kommissionen understryker att den befintliga lagstiftningen behöver förbättras genom att bl.a. den anpassas till de nya utmaningar som globaliseringen och de tekniska framstegen för med sig. Kommissionen betonar således vikten av ett samlat och konsekvent grepp i frågan, bl.a. för att se till att enskildas grundläggande rätt till skydd av personuppgifter efterlevs till fullo. Utskottet välkomnar denna ansats. Av Europeiska kommissionens arbetsprogram för 2011 (KOM(2010) 623) framgår att kommissionen avser att under andra kvartalet 2011 presentera ett förslag till ny övergripande rättslig ram för

skydd av personuppgifter i EU. Önskemålet i motionen om en översyn av integritetsskyddet utifrån ett helhetsperspektiv och med särskilt fokus på EU-reglering torde enligt utskottets mening härigenom kunna bli väl tillgodosett.

Det kan i sammanhanget också nämnas att arbete pågår inom Yttrandefrihetskommittén för att bl.a. utreda om skyddet för enskildas integritet och privatliv i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen bör stärkas.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motion T13 (MP) yrkande 5.

IT-politisk strategi

Utskottets förslag i korthet

Utskottet välkomnar regeringens pågående arbete med att utforma en digital agenda för Sverige. Utskottet framhåller också ett antal pågående initiativ för att göra Sverige till ett informationssamhälle för alla. Syftet med motionsförslagen om att skapa en bred nationell IT-politisk strategi liksom en strategi för att motverka digitala klyftor blir därmed väl tillgodosett. Riksdagen avslår därför motionsförslagen.

Jämför reservation 4 (S, MP, V).

Mål för IT-politiken

Målet för IT-politiken är att Sverige ska vara ett hållbart informationssamhälle för alla (prop. 2004/05:175, bet. 2005/06:TU4, rskr. 2005/06:142). Målet preciseras i tre delmål:

- IT ska bidra till att förbättra livskvalitet och till att förbättra och förenkla vardagen för människor och företag.
- IT ska användas för att främja hållbar tillväxt.
- Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).

Motionerna

I motion 2010/11:T325 av *Eliza Roszkowska Öberg (M)* understryks att IT bidrar till att stärka Sveriges konkurrenskraft inom alla samhällssektorer. IT och ny teknik anges vara en förutsättning för att lösa framtidens utmaningar såsom den demografiska utvecklingen, vårdbehoven, klimathotet och energiförsörjningen. Motionären framhåller behovet av att integrera IT i alla politikområden och anför att möjligheterna för detta bör ses över.

Lars-Axel Nordell (KD) frågar i *motion 2010/11:T505 yrkande 1* efter en bred nationell IT-politisk strategi. Motionären understryker att IT i dag genomsyrar vår vardag och att en nationell IT-politisk strategi behövs för att tydliggöra för alla aktörer, alltifrån myndigheter och kommuner till företag och medborgare, vilken insats som kan förväntas av vem och när. Det framhålls att regeringens bredbandsstrategi kan vara en viktig del i denna strategi, men att vissa målsättningar bör uppgraderas. Syftet med strategin bör enligt motionären vara att stödja det framväxande jobbskapande kunskapssamhället liksom ett socialt och miljömässigt hållbart samhälle.

Eva-Lena Jansson (S) framhåller i *motion 2010/11:T275* att den digitala utvecklingen skapar stora möjligheter men att det också finns utmaningar för att inte nya klasskillnader ska följa i dess spår. Motionären pekar på att det finns närmare två miljoner medborgare som inte använder Internet. Motionären understryker därför i *yrkande 1* behovet av en IT-strategi för att motverka digitala klassklyftor.

Utskottets ställningstagande

IT:s betydelse för tillväxt

Utskottet vill inledningsvis framhålla den stora betydelse som informationstekniken har för bl.a. tillväxten i vårt samhälle. Genom IT-utvecklingen och den ökade IT-användningen ökar produktiviteten i hela ekonomin tack vare snabbare informationsinhämtning och förnyade produktionssystem. IT bidrar till att nya företag, tjänster och produkter skapas och utvecklas. Detta bekräftas bl.a. i den undersökning som konsultföretaget Boston Consulting Group (BCG) har genomfört för att mäta hur Internet påverkar Sveriges ekonomi. BCG presenterade i mars 2011 rapporten *Sverige online – Hur Internet omvandlar den svenska ekonomin*. Det bedöms i rapporten att Internet under 2009 har bidragit till den svenska ekonomin med hela 205 miljarder kronor, motsvarande 6,6 % av BNP, och att den svenska Internetekonomin sysselsätter omkring 60 000 anställda. Storleken på Sveriges Internetekonomi väntas enligt rapporten öka med i snitt 8 % per år.

En digital agenda för Sverige

I motionerna T325 (M) och T505 (KD) yrkande 1 understryks behovet av en bred IT-politisk strategi där IT integreras i alla politikområden. Utskottet vill med anledning av detta framhålla att regeringen i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 22 Kommunikationer) understrukt ambitionen att Sverige ska vara ledande vad gäller att använda IT för att nå politiska mål för tillväxt, social välfärd, demokrati och klimatförbättring. Det konstateras i sammanhanget att regeringen har tagit initiativ inom flera politikområden, bl.a. genom handlingsplanen för elektronisk förvaltning, bredbandsstrategin för Sverige och den nationella IT-strategin för vård och omsorg. Vidare meddelar regeringen sin avsikt att i dialog med berörda aktörer och för att ta till vara de möjligheter som digitaliseringen

av samhället erbjuder, ta fram en sammanhållen strategi – en digital agenda för Sverige. Regeringen har framhållit att denna kommer att vara en horisontell och sammanhållen strategi för hela Sverige, i syfte att till fullo dra nytta av de fördelar som informationstekniken innebär. Den digitala agendan ska enligt regeringen syfta till att bättre utnyttja statens befintliga resurser och till att samordna åtgärder kring behov som är gemensamma för regeringens initiativ på IT-området, t.ex. säkerhet, infrastruktur, kompetensförsörjning, tillit, tillgänglighet, användbarhet, standarder, entreprenörskap och innovation. Utskottet välkomnar regeringens föresats. Det uppges också att i den digitala agendan ska målsättningar definieras inom samtliga relevanta områden, så att Sverige även framgent kan vara den mest framgångsrika digitala ekonomin.

Genom tillsättandet av IT- och regionminister Anna-Karin Hatt, har det övergripande IT-politiska ansvaret inom Regeringskansliet samlats under ett statsråd. Utskottet är positivt till detta. Vidare bör framhållas att regeringen i december 2010 fattade beslut om att inom Regeringskansliet tillsätta en statssekreterargrupp med uppgift att stärka samordningen i Regeringskansliet av frågor som är av strategisk betydelse för utvecklingen av elektronisk förvaltning och för regeringens övriga initiativ på IT-området, undantaget rättsväsendets informationsförsörjning, samt för att samordna arbetet inom Regeringskansliet med att ta fram underlag för den digitala agendan för Sverige (dnr N2010/8006/ITP [delvis]). Regeringen beslutade samtidigt att också tillsätta en interdepartemental arbetsgrupp med uppgift att bistå statssekreterargruppen i dess arbete. I riktlinjerna för gruppernas arbete anges att utgångspunkten ska vara att tillvarata de möjligheter som digitaliseringen av samhället erbjuder och att på bästa sätt utnyttja statens befintliga resurser. I uppdraget ingår att samordna åtgärder kring behov som är gemensamma för regeringens initiativ på IT-området, vilket uppges t.ex. kunna gälla vissa informationssäkerhetsfrågor, infrastruktur, kompetensförsörjning, användarnas tillit till IT och digitala tjänster, tillgänglighet, användbarhet, standarder, entreprenörskap och innovation. Utskottet välkomnar detta. Bland de frågor som ska hanteras och samordnas anges

- att i dialog med berörda aktörer utarbeta en digital agenda för Sverige
- ökad samverkan med myndigheter, intresseorganisationer, näringsliv, kommuner, landsting och allmänheten i IT-politiska frågor
- myndigheternas och Regeringskansliets arbete med e-förvaltning.

Utskottet noterar också att det i riktlinjerna till ovannämnda grupper även uppges att det vid utarbetandet av den nya IT-politiska strategin finns anledning att pröva behovet av en översyn av IT-politikens långsiktiga och mer operativa mål, bl.a. med utgångspunkt i målen i den digitala agendan. Statssekreterargruppen och arbetsgruppen ska årligen delredovisa sitt arbete, med slutredovisning den 30 juni 2015.

Utskottet vill framhålla att i arbetet med att formulera en digital agenda för Sverige, har IT- och regionministern under våren 2011 bjudit in relevanta organisationer, myndigheter och företag till sju tematiska rundabords-samtal med följande fokus:

- digitalt innanförskap
- IT och miljö
- IT-relaterade innovationer
- IT i skola och undervisning
- digital kompetens
- IT inom vård och omsorg
- e-förvaltning och andra digitala samhällstjänster.

I sammanhanget kan även nämnas att det på Regeringskansliets webbplats finns en möjlighet för allmänheten att lämna förslag och synpunkter om vilka som är de viktigaste utmaningarna i en nationell IT-strategi. Utskottet välkomnar det öppna och breda samråd som ligger till grund för utformningen av den kommande strategin. Genom det omfattande samråds-förfarandet skapas goda förutsättningar för att åstadkomma en väl förankrad och ändamålsenlig strategi.

Utskottet vill vidare framhålla att regeringen den 10 mars 2011 beslutade att inrätta ett digitaliseringsråd (dnr N2011/2622/ITP). Rådet består av 27 ledamöter och fungerar som rådgivande till IT- och regionministern, bl.a. i frågor som gäller utformningen och förverkligandet av den digitala agendan för Sverige. Förutom sin rådgivande funktion ska Digitaliseringsrådet också fungera som forum för strategisk diskussion mellan regeringen och företrädare för olika samhällsområden, såväl privata som offentliga. Vid rådets första möte den 14 mars 2011 underströks att målen för den digitala agendan måste vara såväl konkreta som högt ställda och mätbara. Utskottet delar denna uppfattning och noterar med tillfredsställelse att även demokratiperspektivet lyftes fram som centralt för det fortsatta arbetet.

Det kan också påminnas om att utskottet tidigare under riksmötet har behandlat Europeiska kommissionens meddelande *En digital agenda för Europa* (KOM(2010) 245). Utskottet välkomnade i utlåtande 2010/11:TU2 att kommissionen tagit initiativ till ett samlat och horisontellt grepp om IT-politiken. Utskottet bedömde att den europeiska digitala agendan skulle bidra till skapandet av en smart, hållbar och inkluderande tillväxt inom unionen. Utskottet anser likaså att en digital agenda för Sverige kommer att kunna främja en motsvarande utveckling i landet.

Som framgår av redovisningen ovan har regeringen med IT- och regionminister Anna-Karin Hatt i spetsen inlett ett betydelsefullt och omfattande arbete med att utarbeta en bred och sammanhållen IT-politisk strategi. Syftet med motionerna T325 (M) och T505 (KD) yrkande 1 torde härigenom komma att bli väl tillgodosett. Motionsförslagen avstyrks följaktligen.

Delaktighet i informationssamhället

I motion T275 (S) efterlyses en strategi för att motverka digitala klassklyftor. Utskottet vill med anledning av detta framhålla att tillgängligheten till informationssamhället årligen följs upp av ett flertal aktörer:

- I rapporten *Bredbandskartläggning 2010* (PTS-ER-2011:10) redovisar Post- och telestyrelsen (PTS) att bredbandsinfrastrukturen i dag täcker nästan alla områden i landet med bofast befolkning eller fasta arbetsställen.
- Statistiska centralbyrån (SCB) uppger i sin senaste undersökning om Internetanvändningen, *Privatpersoners användning av datorer och Internet 2010*, att under våren 2010 hade 91 % av befolkningen i åldern 16–74 år tillgång till Internet i hemmet, att jämföra med 89 % året innan. Högst tillgång till Internet i hemmet hade unga, högutbildade, egenföretagare/anställda, personer med barn i hushållet samt personer i hushåll med hög inkomst. Lägst andel med tillgång till Internet återfanns bland de äldre. Antalet hushåll med Internetåtkomst i den sistnämnda gruppen hade dock ökat snabbare de senaste åren jämfört med den övriga befolkningen – klyftan kvarstår således, men den krymper.
- Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE) uppger i rapporten *Svenskarna och Internet 2010* att 85 % av svenskarna över 16 år har tillgång till Internet i hemmet, en ökning med 2 % sedan året innan. Trots den fortsatta spridningen av Internet befann sig dock fortfarande enligt rapporten ca 1 500 000 svenskar utanför Internetvärlden; de flesta av dessa återfinns bland de äldre. I rapporten *Äldre och svenskar 2010* konstateras att ca 1 300 000 personer över 50 år inte alls eller endast ytterst sporadiskt använder Internet.

Utskottet vill också framhålla att i en studie från april 2011 av World economic forum, *The global information technology report 2010–2011*, placerar sig Sverige för andra året i rad på första plats över världens mest konkurrenskraftiga digitala ekonomier. De faktorer som enligt rapporten gör Sverige framgångsrikt är framför allt den höga benägenheten att använda och tillämpa ny teknik, att en mycket hög andel av befolkningen använder Internet samt en bra elektronisk kommunikationsinfrastruktur. Utskottet vill i sammanhanget framhålla betydelsen av en väl utbyggd bredbandsinfrastruktur för att alla ska kunna delta i informationssamhället; vidtagna initiativ för att främja tillgången till bredband redovisas närmare i avsnittet *Tillgång till elektroniska kommunikationer* nedan.

Det betonas i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 22 Kommunikationer) att regeringen arbetar för att nå målet om att alla hushåll och företag ska ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband. Regeringen anför att detta ställer krav på hög tillgång till bredband i alla delar av landet, men att det också finns behov av en samlad strategi för hur en större andel av befolkningen kan fås att använda digitala tjänster, inte minst bland de grupper

som i dag har en mycket låg användningsgrad. Utskottet instämmer i denna bedömning och noterar därför med tillfredsställelse att digitalt innaförskap och digital kompetens utgör några av de utpekade fokusområdena i arbetet med att utforma den digitala agendan för Sverige.

Det kan i sammanhanget också påminnas om att utskottet under hösten 2010 tagit initiativ till att genomföra en förstudie för att följa upp det svenska övergripande IT-politiska målet om ett hållbart informationssamhälle för alla (RD 169-768-2010/11). I förstudien konstateras att regeringens återrapportering av målet hittills inte helt tydligt beskrivit i vilken utsträckning målet uppfyllts, även om utvecklingen synes väl ha skett enligt det fastlagda målet. Utskottet beslutade att genomföra en fördjupad granskning av frågan inom ramen för mål- och resultatuppföljningen i samband med budgetberedningen 2011 (prot. 2010/11:3). I förstudien konstateras bl.a. att den fysiska tillgången till IT-infrastrukturen i Sverige är väl bevakad och redovisad, liksom information om hur användningen av informationssamhällets tjänster ser ut med avseende på bl.a. kön, ålder, funktionshinder m.m. Informationen om den digitala kompetensen är dock mer begränsad, trots att IT-kompetens och digitala färdigheter är väsentliga förutsättningar för användningen av informationssamhällets tjänster. Utskottet välkomnade mot denna bakgrund i utlåtande 2010/11:TU2 att dessa områden lyftes fram explicit i den europeiska digitala agendan. Utskottet betonade här också att i ett kunskapsamhälle är digital kompetens en grundläggande nyckelkompetens.

Utskottet vill även framhålla att Stiftelsen för Internetinfrastruktur under 2010 tagit initiativ till en hearing om digital delaktighet till vilket ett stort antal intressenter bjöds in. Detta ledde vidare till ett gemensamt upprop för digital delaktighet som i sin tur har resulterat i att en gemensam kampanj, Digidel 2013, dragit i gång under våren 2011. Målet med kampanjen är att ytterligare 500 000 personer i Sverige ska ha blivit digitalt delaktiga vid utgången av 2013. Kampanjen Digidel 2013 stöder samverkan på nationell och regional nivå genom att bl.a. sprida goda erfarenheter och förmedla utbildningsmaterial. Utskottet välkomnar detta initiativ.

Som redovisas ovan, pågår ett antal insatser för att göra Sverige till ett informationssamhälle för alla. Syftet med motion T275 (S) yrkande 1 om att motverka digitala klassklyftor torde därmed bli tillgodosett. Motionsförslaget avstyrks.

Tillgång till elektroniska kommunikationer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet konstaterar att tillgången till IT-infrastruktur har utvecklats snabbt de senaste åren och välkomnar följaktligen regeringens uttalade ambition att höja den lagstadgade miniminivån för den dataöverföringshastighet som kan anses möjliggöra ett funktionellt tillträde till Internet. Utskottet bedömer att tillgången till elektroniska kommunikationer i landet i dag kan anses vara mycket god; utskottet konstaterar också att ett stort antal initiativ vidtagits för att ytterligare främja denna utveckling. Utskottet bedömer därför att syftet med motionsförslagen om att säkerställa en väl utbyggd infrastruktur för elektroniska kommunikationer i hela landet är väl tillgodosett. Riksdagen avslår mot denna bakgrund motionsförslagen på området.

Jämför reservation 5 (S, MP, V).

Bakgrund

Befintlig reglering

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris och kvalitet. Syftet ska uppnås bl.a. genom att konkurrensen främjas.

Av LEK följer att fast telefoni är en s.k. samhällsomfattande tjänst och att om det behövs kan Post- och telestyrelsen (PTS) utse en operatör som ska tillmötesgå rimliga krav på en sådan anslutning till ett överkomligt pris. Lagen förtydligar att anslutningen ska ske till en fast nätanslutningspunkt i en stadigvarande bostad eller ett fast verksamhetsställe. Denna anslutning ska medge en viss lägsta datahastighet som medger funktionellt tillträde till Internet – nivån för detta fastställdes 2004 till 20 kbit/s (SFS 2004:192). Regeringen har meddelat sin avsikt att under 2011 uppgradera denna nivå till 1 Mbit/s (se bl.a. prop. 2010/11:1 utg.omr. 22 Kommunikationer).

Regeringens bredbandsstrategi

Regeringen presenterade i november 2009 en nationell bredbandsstrategi för att tydliggöra politikens inriktning på området (dnr N2009/8317/ITP). Det övergripande målet i denna strategi är att Sverige ska ha bredband i världsklass.

I bredbandsstrategin fastställs målen att 2020 bör 90 % av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s och att 2015 bör 40 % ha tillgång till bredband med denna hastighet. Regeringen under-

stryker vikten av att svenska företag och hushåll i alla delar av landet kan dra nytta av de möjligheter som tillgång till kraftfullt bredband ger. Målet är att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

Utgångspunkten i strategin är att elektroniska kommunikationstjänster och bredband tillhandahålls av marknaden. Regeringen slår fast att det är marknadens uppgift att göra investeringar i infrastruktur och att staten inte ska styra marknaden eller den tekniska utvecklingen. Det betonas att statens huvudsakliga roll är att skapa goda förutsättningar för marknaden och undanröja hinder för utvecklingen, bl.a. genom att se till att det finns en relevant reglering.

För att bidra till att målen i bredbandsstrategin uppfylls föreslår regeringen ett antal åtgärder inom fem insatsområden. Det handlar bl.a. om att ge bra förutsättningar för en fungerande konkurrens, att införa en delvis ny modell för frekvensförvaltning (vilket riksdagen sedermera beslutade om i maj 2010 – se prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297) och att främja investeringar i bredband i mer glesbebyggda områden.

Bredbandsforum

Regeringen beslutade i mars 2010 att tillsätta ett bredbandsforum inom Regeringskansliet för att främja utbyggnaden av bredband i hela landet (dnr N2010/2461/ITP). Bredbandsforum ska vara en del i genomförandet av regeringens bredbandsstrategi genom att vara en arena för dialog och samverkan mellan regeringen, myndigheter, organisationer och företag som verkar på den svenska bredbandsmarknaden. Syftet med forumet är att hitta konstruktiva lösningar som bidrar till en ökad samverkan om utbyggnaden av bredband för att nå målen som anges i bredbandsstrategin.

Bredbandsforum organiseras med en styrgrupp vars huvudsakliga uppgift är att identifiera områden för insatser och tillsätta arbetsgrupper som fokuserar på de prioriterade sakfrågorna. Styrgruppen beslutade den 24 augusti 2010 om en gemensam avsiktsförklaring för Bredbandsforum. Här anförs att forumet bl.a. ska uppmärksamma och identifiera hinder som påverkar tillgången till bredband samt hitta lösningar som ökar tillgången till bredband i hela landet. Styrgruppen har hittills tillsatt fyra arbetsgrupper med följande fokusområden:

- finansieringsmöjligheter för bredband
- utmaningar vid utbyggnad av bredband i hela landet
- nytta med bredband
- undanröjande av identifierade hinder.

PTS strategiska agenda 2011–2013

PTS publicerade i januari 2011 en strategisk agenda med de strategiska målen för myndighetens arbete fram till 2013 (PTS-ER-2011:6). Här anges bl.a. att myndigheten 2013 ska ha bidragit till att minst 55 % av Sveriges

hushåll och företag har möjlighet att använda bredbandsanslutningar med en överföringshastighet om minst 100 Mbit/s. Enligt PTS vore detta en indikator på att det finns goda förutsättningar att uppnå målet i regeringens bredbandsstrategi för 2020.

För att uppnå myndighetens mål anförs att det krävs uppgraderingar av kabel-tv-nät samt fortsatt utbyggnad av fibernät och trådlösa nät. PTS delger sin avsikt att arbeta för ett bättre och mer konkurrensneutralt utnyttjande av infrastruktur liksom för förbättrade förutsättningar för mobila höghastighetstjänster. Det meddelas att detta framför allt kommer att ske genom tilldelning av ytterligare frekvensutrymme, kompletterat med ekonomiskt stöd till bredbandsutbyggnad. PTS delger också målet att myndigheten 2013 bl.a. ska ha främjat god konkurrens inom området elektroniska kommunikationer genom att ha tilldelat ytterligare minst 500 megahertz spektrum på teknik- och tjänsteneutral basis.

Bredbandskartläggning 2010

PTS har under ett antal år, på uppdrag av regeringen, följt bredbandsutbyggnaden i Sverige. Myndigheten presenterade i mars 2011 sin senaste rapport på området, *Bredbandskartläggning 2010* (PTS-ER-2011:10).

Rapporten visar att bredbandsinfrastrukturen i dag täcker nästan alla områden i landet med bofast befolkning eller fasta arbetsställen och att det finns överlappande accesstekniker i de flesta av dessa områden. Enligt PTS kartläggning hade i oktober 2010 således ca 99,98 % av befolkningen och 99,96 % av alla arbetsställen i Sverige tillgång till bredband, dvs. möjlighet att på kort tid och utan särskilda kostnader kunna beställa ett Internetabonnemang som medger en överföringshastighet på minst 1 Mbit/s. Antalet hushåll och företag som helt saknar tillgång till bredband har enligt rapporten fortsatt att minska, från 2 800 i oktober 2009 till 1 100 i oktober 2010 – flertalet av dessa återfinns i Jämtlands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Tabell 1 – Tillgång till bredband

Totalt i landet	2007	2008	2009	2010
Tillgång till bredband – befolkningen	99,91 %	99,94 %	99,97 %	99,98 %
– tillgång till trådbundet bredband	98,13 %	98,29 %	98,50 %	98,52 %
– tillgång till trådlöst bredband	99,11 %	99,71 %	99,94 %	99,98 %
Tillgång till bredband – arbetsställen	99,69 %	99,81 %	99,88 %	99,96 %
– tillgång till trådbundet bredband	94,68 %	95,26 %	95,74 %	96,30 %
– tillgång till trådlöst bredband	98,48 %	99,35 %	99,79 %	99,96 %
Antal hushåll och företag som saknar tillgång till bredband	7 100	4 400	2 800	1 100

PTS bredbandskartläggning visar också att i oktober 2010 hade 44 % av alla hushåll och företag tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s. Delmålet i regeringens bredbandsstrategi för Sverige om 100 Mbit/s till 40 % av hushållen och företagen 2015 har sålunda redan uppnåtts.

Motionerna

Flera motioner tar upp frågan om rätten till telefoni i hela landet. I *motion 2010/11:T365 av Peter Hultqvist och Carin Runeson (båda S)* påtalas att ett stort antal abonnenter förlorat sina fasta abonnemang i takt med att Telia Sonera avvecklat sitt kopparnät. Motionärerna konstaterar att den lösning som erbjudits i form av fast mobiltelefoni inte alltid fungerar på tillfredsställande sätt, i synnerhet i landsbygdsregionerna. De understryker vikten av att rätten till telefoni kan upprätthållas till överkomliga priser i hela landet och föreslår t.ex. att den nuvarande lagstiftningen förstärks så att PTS kan förelägga en förpliktelse att erbjuda fungerande alternativ till rimliga priser.

Även i *motion 2010/11:T381 av Jan Lindholm m.fl. (MP)* anförs att människor på många håll i landet drabbas av problem med telefontekniken i takt med att det fasta telefont nätet monteras ned. Motionärerna menar att principen om allas rätt till telefoni följaktligen är på väg att sättas ur spel. De understryker betydelsen av att i stället bevara och utveckla det fasta telefont nätet. De framhåller att det fasta telefont nätet bidrar till att minska sårbarheten i samhället då det har ett eget elförsörjningssystem. Motionärerna konstaterar också att kopparnätet täcker hela landet till skillnad från mobilnätet där det finns brister bl.a. i skogslänen. De lyfter även fram kopparnätets betydelse för personer som drabbats av funktionshindret elöverkänslighet. Vidare framhålls att den senaste utvecklingen av ADSL-tekniken pekar på intressanta utvecklingsmöjligheter för kopparnätet. Motionärerna anser mot denna bakgrund att regeringen snarast ska utarbeta förslag till åtgärder för att upprätthålla ett nationellt heltäckande kopparnät för telekommunikation.

Maria Stenberg och Isak From (båda S) påtalar i *motion 2010/11:T430* att glesbygd företagen drabbas när det fasta telefont nätet monteras ned. De anser att bestämmelserna som PTS tillämpar om vad som utgör ett fast verksamhetsställe, och därmed enligt lagen medger rätt till fast telefoni, gör det omöjligt för invånare i landets glest bebyggda delar att bedriva näringsverksamhet ute i vildmarken. De efterlyser följaktligen en snar över syn av reglerna för rätt till telefoni i glesbygd.

I *motion 2010/11:T279 av Helene Petersson i Stockaryd (S)* konstateras att när Telia Sonera successivt har börjat ersätta kopparnätet med annan teknik, har problem uppdagats med de befintliga trygghetslarmen. Motionären påtalar att om kopparnätet byts ut mot satellit, bredband eller ett mobilt nät uppkommer en risk att dessa larm inte fungerar, vilket har varit en förutsättning för att många äldre och funktionshindrade kunnat bo kvar i sitt hem under en längre tid än de annars kunnat. Motionären anser följaktligen att frågan om en alternativ infrastruktur för trygghetslarmen måste vara löst innan Telia Sonera ersätter kopparnätet med annan teknik.

Också i *motion 2010/11:T486 av Isak From och Maria Stenberg (båda S)* framhålls att såväl småföretagare som enskilda kunder och PTS har konstaterat att tjänsten fast mobiltelefoni som erbjudits på försök i vissa

områden inte uppfyller lagens krav på god funktion och säkerhet. Motionärerna pekar även på att de trygghetslarm som tillhandahålls av kommunernas hemtjänst är anpassade till det nuvarande telenätet. Motionärerna anför att det är viktigt att använda ny modern teknik men att det också är nödvändigt att se över hur övergången genomförs mellan olika system. De anser följaktligen att staten ska visa ansvar genom att tydligt ställa krav genom PTS på fungerande ersättningssystem när gamla system byts ut.

I *motion 2010/11:T452 av Gunnar Sandberg och Marie Nordén (båda S)* konstateras att Sverige kan anses ha mycket god täckning vad gäller mobila kommunikationsnät men att det också finns stora regionala skillnader. Motionärerna understryker att stora ytor i landet saknar mobiltäckning och att dessa mestadels återfinns i glesbygd där de långa avstånden till samhällsservice gör sårbarheten ännu större. De anför att regeringen måste ta ansvar för en fungerande mobiltelefoni med god täckning och hög kapacitet i hela landet. För att ytterligare utöka tillgängligheten till tjänster med hög kapacitet, t.ex. mobilt bredband, menar de därför att statlig finansiering behövs.

Även i *motion 2010/11:T487 av Peter Johnsson (S)* understryks betydelsen av en god mobiltäckning i hela landet för att människor ska kunna bo, arbeta och röra sig tryggt i alla delar av landet. Motionären framhåller att områden med dålig eller obefintlig täckning mestadels finns på landsbygden, bl.a. i Dalsland, där avståenden är långa till samhällsservice och annan service, vilket gör mindre orters sårbarhet ännu större.

I *motion 2010/11:T516 av Emil Källström och Helena Lindahl (båda C)* understryks att det krävs acceptabel täckning för mobiltelefoni liksom tillgång till bredband i bebodda bygder för att människor och företag ska kunna verka och växa i hela landet. De pekar på att godtagbart bredband fortfarande saknas i stora delar av Sverige. Motionärerna anser därför att regeringen bör utreda och fastställa en miniminivå för svensk IT-infrastruktur och vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa denna.

Vikten av robust och fungerande bredband och mobiltelefoni i hela landet betonas också i *motion 2010/11:T218 yrkande 1 av Betty Malmberg m.fl. (M)*. Motionärerna konstaterar att dålig mobiltelefonitäckning och trådlösa Internetuppkopplingar med låga överföringshastigheter i dag försvårar arbetet och tillvaron på landet. De understryker dock att alla, oberoende av var i Sverige de befinner sig, ska kunna använda Internet och tala i mobiltelefon. Motionärerna välkomnar den bredbandsstrategi som regeringen presenterade under 2009. De önskar dock att PTS kompletterar denna genom att fastställa ett övergripande mål som anger en skäligen lägstnivå på bredbandshastighet som samtliga företag och hushåll i Sverige ska kunna få tillgång till 2015 respektive 2020. Vidare efterfrågas i *yrkande 2* en nationell strategi för mobiltelefoni.

Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S) understryker i *motion 2010/11:T347* den digitala teknikens betydelse för landsbygdens förutsättning att utvecklas. Motionärerna betonar därför vikten av fortsatta satsningar så att alla medborgare får tillgång till uppkoppling av minst ADSL-standard.

Eva-Lena Jansson (S) framhåller i *motion 2010/11:T275 yrkande 2* behovet av bredband i hela landet. Motionären pekar dock på att PTS gjort bedömningen att det sannolikt kommer att vara svårt för operatörerna att på enbart kommersiella villkor bygga ut och uppgradera IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet i områden med få användare. Motionären efterlyser följaktligen att regeringen utformar en politik för att tillgängliggöra bredband i hela landet. Ett alternativ som lyfts fram är att använda sig av avkastningen från de statliga bolag som finns inom kommunikationsområdet för att i samarbete med branschen i övrigt genomföra utbyggnaden av en modern bredbandsinfrastruktur.

Lars-Axel Nordell (KD) anför i *motion 2010/11:T505* att den grundläggande IT-infrastrukturen behöver byggas ut såväl nationellt som regionalt och lokalt eftersom kraven på kapacitet ökar liksom behovet av mer konkurrens och valfrihet. Motionären understryker att IT-infrastrukturen främst bör byggas ut genom marknadsmekanismer. Samtidigt konstateras att det finns områden som inte kommer att bli kommersiellt intressanta inom överskådlig tid. I *yrkande 10* förespråkas därför att en operatörsfinansierad fond införs för att finansiera IT-investeringar i områden där detta inte kan ske på kommersiella villkor. En viktig utgångspunkt enligt motionären är också att offentliga aktörer inte ska bedriva kommersiell verksamhet i konkurrens med privata aktörer. Motionären understryker dock att det offentliga har huvudansvaret för att infrastrukturen når hela landet. Således framhålls i *yrkande 2* att det är nödvändigt med ett nära samarbete mellan det offentliga och teknikens drivande krafter för att kunna utnyttja potentialen inom IT-sektorn. Motionären uttalar också i *yrkande 3* sitt stöd för att stärka samarbetet mellan staten och näringslivet i form av s.k. offentlig-privat samverkan (OPS) i samband med genomförandet av investeringarna.

Lars-Axel Nordell (KD) påminner vidare i samma motion om att EU-kommissionen har avsatt 1 miljard euro för utbyggnaden av fiberinfrastruktur inom unionen – av detta är ca 190 miljoner kronor tillgängliga för Sverige. För att kommunerna ska få del av dessa medel krävs en medfinansiering på 25 %, vilket motionären anser kan bli betungande för vissa kommuner med stor yta och få invånare. Motionären föreslår därför i *yrkande 5* att en kommun i vissa fall, inom befintliga regionalpolitiska anslag, bör kunna få pengar från staten för att täcka en del av den nationella medfinansieringen av EU:s investeringsmedel för fiberinfrastruktur. Det påminns också i motionen om att alliansregeringen har öppnat för att delar av det frekvensutrymme som tidigare använts för marksänd tv, det s.k. 800-bandet, ska auktioneras ut och användas för andra ändamål. Motionären understryker i *yrkande 6* vikten av att PTS i sin tillståndsprocess tar

hänsyn till 800-bandets betydelse för att säkra tillgången till bredband med hög kapacitet i hela landet, särskilt i områden där det inte är ekonomiskt rimligt att dra bredband via kabel. Motionären anser vidare att ambitionen i regeringens bredbandsstrategi är alltför låg. I *yrkande 7* och *yrkande 8* föreslås att 90 % av alla hushåll ska ha tillgång till en uppkoppling som medger en överföringshastighet på minst 100 Mbit/s senast 2015 respektive minst 1 Gbit/s senast 2020. Vidare förespråkas att nivån för ett funktionellt tillträde till Internet, dvs. den lägsta överföringshastighet som medborgare rimligen kan förvänta sig av en Internetanslutning, ska uppgraderas. Regeringen har anfört att nivån 1 Mbit/s är lämplig; motionären föreslår i stället i *yrkande 9* att alla som bor och verkar i landet ska ges rätt till ett funktionellt tillträde till Internet på minst 2 Mbit/s.

Erik Bengtzboe (M) anför i *motion 2010/11:T477* att regeringen bör ta initiativ för att säkerställa att även landsbygden i allmänhet, och boende utanför landsbygdens tätorter i synnerhet, får tillgång till bredband med högre hastigheter och på rimliga villkor. Motionären pekar på att samtidigt som behovet och utbyggnaden av höga överföringshastigheter ökar, är risken stor att utvecklingen inte kommer landsbygdsborna till del. Motionären framhåller att detta är särskilt allvarligt då dessa personer kan förmodas ha ett ögre behov av t.ex. vård och utbildning på distans.

Även *Rune Wikström och Karin Enström (båda M)* betonar i *motion 2010/11:T497* att tillgång till bl.a. bredband är en grundläggande förutsättning för boende och företagande som måste, med hänsyn tagen till lokala förutsättningar, finnas i hela landet. Motionärerna understryker att med möjligheter till bredband i världsklass i hela landet kan IT bidra till att göra Sverige mer innovativt och konkurrenskraftigt.

I *motion 2010/11:N333 yrkande 2 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda FP)* framhålls nödvändigheten av att tillförsäkra befolkningen tillgång till bredband eller motsvarande för acceptabel Internetuppkoppling i hela Dalsland och Värmland. Motionärerna betonar att det måste finnas tillgång till en snabb och säker Internetuppkoppling för att människor och företag ska kunna fungera väl i lands- och glesbygd.

Utskottets ställningstagande

Tillgång till telefoni

I flera av motionerna behandlas behovet av att säkerställa rätten till telefoni, bl.a. med hänvisning till att det fasta kopparnätet monteras ned i vissa delar av landet. Utskottet vill med anledning av detta inledningsvis peka på att regeringen i regleringsbrevet för 2011 (dnr N2010/7970/ITP m.fl.) givit PTS i uppdrag att bl.a. redovisa resultatet av myndighetens arbete för att säkerställa de samhällsomfattande tjänsterna enligt LEK, vilket inbegriper rimliga krav på tillgång till en fast telefonitjänst. Myndigheten meddelade i promemorian *PTS åtgärder under 2010 för att säkerställa tillgång till samhällsomfattande tjänster för alla* (dnr 11-1768) att det, mot

bakgrund av den gynnsamma marknadsutvecklingen i landet, inte funnits någon anledning att ingripa genom att ålägga någon operatör att tillhandahålla dessa tjänster. PTS redovisar dock att ett antal andra åtgärder och aktiviteter vidtagits i syfte att säkra tillgången till dessa tjänster. Åtgärderna beskrivs nedan.

Telia Sonera inledde under 2010 ett arbete med att ersätta delar av det fasta koptarnätet med mobiltelefoni. Enligt operatören är arbetet planerat att pågå i ungefär fem år och förändringarna kommer att beröra ca 50 000 abonnenter i olika delar av landet. Av ovanstående promemoria framgår att PTS har fört en kontinuerlig dialog med Telia Sonera i samband med dessa förändringar. Det framhålls bl.a. att myndigheten har ställt krav på att en eventuell ersättningslösning ska vara minst lika bra och att övergången inte ska medföra betydande extra kostnader för berörda abonnenter. Utskottet är positivt till detta. I sammanhanget kan nämnas att utskottet redan i betänkande 2009/10:TU18 lyfte fram att Telia Sonera i april 2010 översänt ett brev till myndigheten där operatören utfäste att alla hushåll och fasta verksamhetsställen som påverkas av teknikskiftet även i fortsättningen kommer att ha tillgång till telefoni och funktionellt tillträde till Internet. I utfästelsen uppgavs vidare att koptarnätet inte kommer att avvecklas för de abonnenter som inte kan få tillräckligt bra mobiltäckning inomhus eller för de kunder som har bredband via koptaraccessnätet, s.k. xDSL.

Utskottet noterar att det i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 22 Kommunikationer) meddelas att de allra flesta hushåll och företag erbjuds telefoni av någon kommersiell operatör, ofta via trådlösa nät, men att det också finns hushåll som blir helt utan telefoni. Regeringen anför att det handlar om ett fåtal hushåll som är spridda i hela landet i glesbebyggda områden. Det framhålls följaktligen att det finns ett behov av begränsade statliga insatser för att ge medborgare och företag tillgång till telefoni. Regeringen gav i december 2008 PTS i uppdrag att snarast se till att de som tidigare hade haft tillgång till telefoni men förlorat denna på grund av att olika radiolänklösningar och fasta förbindelser inte längre fanns tillgängliga kunde få fortsatt tillgång till telefonimöjligheter under 2009 om de begärde det (dnr N2008/8524/ITP). Uppdraget förlängdes i mars 2010 (dnr N2010/1286/ITP). I ovanstående promemoria uppger PTS att myndigheten under 2010 har bevakat 15 abonnenter som förlorat sin tillgång till telefoni. PTS uppger dock att flera av dessa avstängningar inte har påkallat någon åtgärd från myndigheten då det har rört sig om abonnenter som av olika anledningar inte har haft rätt till, eller varit i behov av, en särskild telefonlösning. I promemorian meddelas vidare att PTS i samråd med Telia Sonera har utarbetat arbetsrutiner för informationsutbyte kring abonnenter som riskerar att stå utan en fast telefonlösning. Utskottet välkomnar detta och understryker vikten av att myndigheten i god tid kan agera för att omhänderta berörda abonnenter. Myndigheten

meddelar att den känner till sex abonnenter som kommer att förlora tillgången till telefoni under 2011 och att den arbetar aktivt för att omhänderta dessa.

Utbyggnad av mobila kommunikationsnät

Kravet på en god mobiltäckning i hela landet lyfts fram av flera motionärer. Utskottet har i denna fråga vid flera tillfällen konstaterat att samtliga tillståndshavare som har täckningskrav lever upp till dessa, i vissa fall med god marginal (se bl.a. bet. 2009/10:TU18). Både när det gäller GSM och 3G täckte operatörerna mellan 98 och 99 % av befolkningen i oktober 2007. IT- och regionminister Anna-Karin Hatt meddelade i ett frågesvar den 10 november 2010 att PTS inte hade några indikationer på att mobiltäckningen skulle ha försämrats. Statsrådet medgav att det lokalt kunde finnas s.k. vita fläckar beroende på bl.a. radioskugga, men ministern framhöll också att andelen hushåll och företag som har mobiltäckning ökade kontinuerligt och att näten förtätades. Utskottet vill i sammanhanget också framhålla att det av PTS senaste bredbandskartläggning för 2010 framgår att täckningen via trådlösa accesstekniker i oktober 2010 uppgick till hela 99,98 % av befolkningen (se tabell 1 i bakgrundsavsnittet ovan).

PTS har nyligen genomfört en auktion av tillstånd att använda radiosändare i det 800 MHz-band som tidigare användes för marksänd tv. Detta frekvensband har goda utbredningsegenskaper, vilket gör det lämpligt för inomhustäckning och täckning av stora ytor. Frekvensbandet är därför väl lämpat för t.ex. trådlöst bredband eller mobiltelefoni och ökar möjligheten till täckning även i glest bebyggda områden. För att bidra till att målen i regeringens bredbandsstrategi uppnås, utformade PTS tilldelningen av tillstånd i 800 MHz-bandet så att ett utpekad frekvensblock villkorades med täckningskrav som innebar att den operatör som tilldelades tillstånd i detta block skulle bygga ut bredband till dem som saknar det. Utskottet välkomnar detta. Den 4 mars 2011 beslutade PTS sedermera att tilldela två tillstånd vardera till Hi3G Access AB, Net4mobility HB och Teliasonera mobile networks AB. I ett av de tillstånd som tilldelades Net4mobility ställdes täckningskrav upp som innebär att tillståndshavaren, för ett belopp på upp till 300 miljoner kronor, ska bygga ut bredband till de stadigvarande bostäder och fasta verksamhetsställen som hittills saknat detta. Utskottet är positivt till det genomförda auktionsförfarandet och noterar med tillfredsställelse att den mobila bredbandstäckningen härigenom kommer att kunna förbättras ytterligare över hela landet.

Utskottet vill även peka på att PTS den 30 mars 2011 beslutade om nya tillståndsvillkor för 2,1 GHz -bandet, dvs. det frekvensband som i dag används för 3G. De befintliga tillstånden att använda detta band gäller t.o.m. 2025 och får genom PTS beslut teknik- och tjänsteneutrala villkor. Myndigheten vill härigenom undvika att användningen av bandet begränsas genom krav på t.ex. specifik teknik eller tjänst, vilket skulle kunna hämma utvecklingen inom området. Utskottet är positivt till PTS beslut. I

sammanhanget kan också noteras att de nya tillståndsvillkoren inte innehåller något krav på befolkningstäckning eftersom operatörerna på kommersiella grunder redan har byggt ut betydligt mer än vad de ursprungliga tillståndskraven krävde.

Vidare vill utskottet uppmärksamma att det i PTS strategiska agenda för 2011–2013 (PTS-ER-2011:6) anges att myndigheten under 2011 ska förbereda och eventuellt tilldela spektrum inom ytterligare frekvensband, bl.a. inom 1 800 MHz-, 2 010–2 025 MHz-, 2,3 GHz- och 3,5 GHz-banden. Banden uppges vara internationellt harmoniserade och lämpade för olika typer av mobila applikationer, bl.a. mobilt bredband.

Tillgång till bredband

Vad gäller önskemålen i flera av motionerna om insatser på bredbandsområdet vill utskottet inledningsvis framhålla att regeringen i regleringsbrevet för 2011 (dnr N2010/7970/ITP m.fl.) har givit PTS flera uppdrag kopplade till regeringens bredbandsstrategi:

- PTS ska arbeta för att målen i regeringens bredbandsstrategi nås. Myndigheten ska redovisa arbetet i samband med årsredovisningen för 2011 samt lämna lägesrapporter senast den 31 maj och 17 oktober 2011.
- PTS ska beskriva och analysera den faktiska och möjliga tillgängligheten till infrastruktur respektive tjänster för elektronisk kommunikation. Översikten ska enligt uppdraget grunda sig i en geografisk kartläggning av de områden där det finns respektive saknas förutsättningar för tillgång till IT-infrastruktur. Det anges att tillgången ska redovisas särskilt i förhållande till målen i regeringens bredbandsstrategi. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2012.
- PTS ska följa upp målen i insatsområdena i bredbandsstrategin med utgångspunkt i de indikatorer som myndigheten presenterat i rapporten *PTS förslag på indikatorer för uppföljning av bredbandsstrategin* (PTS-ER-2010:15). Uppföljningen ska innehålla en analys av hur tillgången till IT-infrastruktur kommer att utvecklas framledes med hänsyn till teknisk och marknadsmässig utveckling. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2011 respektive 2012.

Vidare vill utskottet påminna om regeringens aviserade inriktning att uppdatera den i förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation fastställda nivån för funktionellt tillträde till Internet från 20 kbit/s till 1 Mbit/s. Tjänsten ska i första hand tillhandahållas av marknaden men regeringen bedömer i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 22 Kommunikationer) att vissa offentliga kostnader inte kan uteslutas varför beräknat anslag för åren 2012–2014 höjs med 15 miljoner kronor per år. Utskottet noterar med tillfredsställelse att PTS, mot bakgrund av den aviserade höjningen av nivån för funktionellt tillträde till Internet, i promemorian *PTS åtgärder under 2010 för att säkerställa tillgång till samhällsomfattande tjänster för alla* (dnr 11-1768) framhåller att

myndigheten arbetar för att säkerställa att 1 Mbit/s är den lägsta nivå som på sikt tillhandahålls till alla stadigvarande bostäder och fasta verksamhetsställen. Enligt myndigheten är målsättningen att majoriteten av dem som i dag inte har tillgång till denna nivå ska få sådan tillgång dels genom den kommersiella utbyggnaden, dels genom täckningskravet i 800 MHz-auktionen (se ovan). Utskottet konstaterar dock att även PTS anser att det sannolikt kan finnas omständigheter som kräver ytterligare offentliga insatser för att säkerställa att alla rimliga krav på anslutning som medger 1 Mbit/s tillgodoses. Av promemorian framgår att PTS därför avser att under 2011 utreda och analysera vilka stadigvarande bostäder och fasta verksamhetsställen som riskerar att inte omhändertas av marknads försorg eller täckningskravsblocket i 800 MHz-bandet samt hur rimliga krav på anslutning till dessa bostäder och verksamhetsställen kan säkerställas. Utskottet välkomnar detta och understryker vikten av att företag och hushåll i alla delar av landet får tillgång till en funktionell Internetanslutning som möjliggör åtkomst till dagens webbtjänster, inte minst e-förvaltningens tjänster.

Det anförs vidare i budgetpropositionen för 2011 att det finns ett behov av samverkan mellan olika aktörer för att få till stånd investeringar i bredband. Regeringen gav därför PTS i uppdrag i myndighetens regleringsbrev för 2010 (dnr N2009/9298/ITP m.fl.) att beskriva exempel på regionala och lokala initiativ samt privat-offentlig samverkan som har bidragit till utbyggnad av bredband. PTS lämnade i maj 2010 rapporten *Utbyggnad av bredband i glesbygd – Exempel på samverkan, erfarenheter och förslag till åtgärder* (PTS-ER-2010:10). I rapporten lämnar PTS en rad förslag på hur arbetet med byggnation kan underlättas, bl.a. anförs att kommunerna ska inkludera bredband i sin ordinarie planeringsverksamhet och att länsstyrelserna och regionförbunden ska ges ett mandat att koordinera digital infrastrukturutbyggnad som innefattar offentliga medel. För att ge ytterligare vägledning till Sveriges kommuner om hur bredbandsfrågor kan hanteras på lokal nivå presenterade PTS i april 2011 även rapporten *Goda exempel på kommunalt agerande inom bredbandsområdet* (PTS-ER-2011:12). PTS framhåller i tidigarenämnda promemoria (dnr 11-1768) att samverkan mellan privata och offentliga aktörer ofta är en förutsättning för utbyggnad av bredband i mer glest befolkade områden. Myndigheten meddelar att utöver att kontinuerligt föra en dialog med såväl privata som offentliga aktörer, har PTS under 2010 också givit Svenska stadsnättsförbundet i uppdrag att ta fram en seminarieriserie om byggnation av bredbandsnät riktad till byalag, kommuner och länsstyrelser. Utskottet är positivt till detta initiativ. Seminariet *Bynät för bredband i världsklass* kommer under 2011 att ha genomförts på ett flertal platser runt om i landet.

Det bör även nämnas att PTS i november 2010 presenterade en strategi för hur myndigheten under perioden 2011–2013 ska arbeta med bredbandsfrågor ur ett regionalt tillväxtperspektiv, *Strategi för PTS medverkan i regionalt tillväxtarbete* (PTS-ER-2010:27). Strategin innehåller ett antal handlingspunkter som syftar till att främja ett regionalt och lokalt engage-

mang för bredbandsfrågor och i slutändan till att bredband byggs ut på privata och/eller offentliga initiativ i de områden där marknaden inte investerar. Strategin har fokus på en effektiv användning av de finansiella stödmedel som finns tillgängliga (se nedan) och på ökad information och samverkan kring bredbandsfrågor på regional och lokal nivå. Åtgärderna handlar bl.a. om myndighetens uppdrag avseende medfinansiering av bredbandsstöd och om informationsinsatser avseende stödmedel. Enligt strategin ska PTS också verka för att sprida kunskap om det krav på planering av IT-infrastruktur som kommunerna ställs inför genom den nya plan- och bygglag som träder i kraft i maj 2011 (prop. 2009/10:170, bet. 2009/10:CU25, rskr. 2009/10:366) samt arbeta för att bistå kommunerna vid sådan planering genom att vara behjälplig med data från PTS årliga bredbandskartläggning.

Stöd till bredbandsutbyggnad

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 22 Kommunikationer) att det finns områden, inte minst i glest befolkade delar av landet, där det kan vara motiverat med statliga insatser. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att, som uppges i budgetpropositionen, regeringen genomför riktade satsningar på infrastruktur för bredband som för perioden 2010–2013 beräknas till 625 miljoner kronor. Regeringen meddelar att det rör sig om åtgärder för driftssäkra och tillgängliga elektroniska kommunikationer samt satsningar på bredband inom landsbygdsprogrammet.

Utskottet konstaterar att i de regionala strukturfonder som upprättats för perioden 2007–2013 har 475 miljoner kronor budgeterats för insatsområdet *Ett utvecklat informationssamhälle* (vilket inbegriper bredband); av dessa medel är ca 150 miljoner kronor fortfarande tillgängliga. Satsningarna på projekt inom insatsområdet svarar dock endast för en begränsad del, ca 6 %, av de sammanlagda beviljade medlen i de regionala strukturfondsprogrammen. Tillväxtverket påminner i rapporten *Ett utvecklat informationssamhälle – Strukturfondsperioden 2007–2013* från juni 2010 om att de begränsade satsningarna inom informationssamhällets område bl.a. har berott på en brist på medel, där offentliga resurser som finns tillgängliga lokalt och regionalt inte bedömts räcka till för att kunna medfinansiera ofta dyra IT-infrastrukturprojekt. En bidragande faktor till att länen har gjort andra prioriteringar inom strukturprogrammen är också att de strategier som vägleder satsningarna inom strukturfonderna skapades när det fanns nationella medel för bredbandsutbyggnad; bredbandsområdet skrevs följaktligen inte in i programmen från början.

Av budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel) framgår vidare att det med anledning av den s.k. Europeiska ekonomiska återhämtningsplanen har tillskjutits 253 miljoner kronor, varav ca 190 miljoner kronor från EU, till det landsbygdsprogram som gäller perioden 2007–2013 i syfte att öka tillgången till

bredband på den svenska landsbygden. Utskottet noterar med tillfredsställelse att dessa medel enligt propositionen väntas leda till 250 bredbandsprojekt och gynna 25 000 boende och företag på landsbygden. Hälften av medlen har fördelats på länsnivå och till Sametinget, hälften har tilldelats genom avrop. Efterfrågan på stödmedlen har varit stor och Jordbruksverket beslutade därför den 17 februari i år att fördela ytterligare 40 miljoner kronor till bredbandsåtgärder. Utskottet välkomnar detta. Enligt uppgifter från Bredbandsforum hade över 70 % av det stöd som beviljats fram till slutet mars 2011 tilldelats Örebro, Östergötlands, Norrbottens och Kronobergs län. Det totala stöd som då hade beviljats uppgick till nära 130 miljoner kronor och ytterligare stöd till ett belopp på ca 75 miljoner kronor var under handläggning.

Utskottet påminner också om att sedan 2008 utbetalas ett statligt stöd för projekt där man anlägger kanalisation för IT-infrastruktur, dvs. rör eller liknande som är avsedda för IT-infrastruktur. Tidigare fanns ett krav på samförläggning av kanalisation för IT-infrastruktur i samband med utbyggnad eller ombyggnad av annan infrastruktur, t.ex. elnät. Detta krav togs dock bort i juni 2010 (SFS 2010:389), vilket resulterat i en betydande ökning i användningen av kanalisationsstödet; enligt uppgifter från Bredbandsforum beviljades ca 9 miljoner kronor på halvårsbasis före regelförändringen, medan den beviljade stödsumman under det sista halvåret 2010 uppgick till 30 miljoner kronor. Regeringen har fram till 2011 anvisat 96 miljoner kronor till kanalisationsstödet – i dagsläget återstår ca 4 miljoner kronor att fördela.

Regeringen har vidare genom ett regeringsbeslut den 20 maj 2010 anvisat PTS 95 miljoner kronor att använda som medfinansiering för bredbandsprojekt som söks inom ramen för landsbygdsprogrammet eller kanalisationsstödet. Medfinansieringen från PTS kunde sökas fr.o.m. den 15 oktober 2010. Utskottet vill även framhålla att PTS i regleringsbrevet för 2011 har tilldelats ytterligare 20 miljoner kronor för detta ändamål. Myndigheten framhäver i rapporten *PTS åtgärder för regeringens bredbandsstrategi 2010* (PTS-ER-2011:4) att de stödmedel som regeringen har beviljat PTS för att medfinansiera bredbandsprojekt kan avhjälpa den brist på medfinansiering som hitintills förekommit. Utskottet välkomnar detta. Enligt uppgifter från Bredbandsforum har myndigheten fram till slutet mars 2011 kunnat fatta beslut i 78 ärenden, varav flertalet beviljade ansökningar härrör från Örebro, Kronobergs, Värmlands och Östergötlands län.

Om trygghetslarm

I några motioner behandlas frågan om trygghetslarm. Utskottet vill i likhet med motionärerna understryka trygghetslarmens betydelse, liksom vikten av att infrastrukturutvecklingen inom kommunikationsområdet inte får ske på bekostnad av fungerande larm. Utskottet vill i sammanhanget påminna om att trygghetslarm är del av den kommunala verksamheten och det kommunala ansvaret för äldre och personer med funktionsnedsättning. I dag

finns ca 160 000 användare av trygghetslarm runt om i Sverige och det stora flertalet av dessa larm är utvecklade för den traditionella fasta telefonin; utskottet kan dock konstatera att flera leverantörer i dag erbjuder trygghetslarm som är anpassade för en digital miljö. Med anledning av de farhågor som uttrycks i motionerna om konsekvenserna för de befintliga trygghetslarmen av Telia Soneras förändringar i kopparnätet vill utskottet också särskilt framhålla att PTS, i promemorian *PTS åtgärder under 2010 för att säkerställa tillgång till samhällsomfattande tjänster för alla* (dnr 11-1768), meddelar att täta diskussioner har förts med operatören i syfte att säkerställa att en person som använder och är beroende av trygghetslarm inte riskerar att stå utan ett väl fungerande larm.

Utskottet vill även uppmärksamma på att regeringen den 27 maj 2010 gav Socialstyrelsen i uppdrag att i samarbete med Hjälpmedelsinstitutet och i samråd med PTS och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ta fram en vägledning till kommunerna om vad de bör tänka på när det gäller trygghetslarm (dnr S2010/4317/ST). Utskottet välkomnar regeringens initiativ. Regeringen framhöll i uppdraget att en digitalisering av trygghetslarmen är en anpassning till den moderna infrastruktur som i dag växer fram. Regeringen noterade dock att det saknas standarder, praxis och allmänna råd om hur trygghetslarmen ska hanteras i den digitala infrastruktur som byggs i Sverige. Socialstyrelsen m.fl. publicerade sedermera i november 2010 skriften *Trygghetslarm – en vägledning* (artikelnr 2010-11-19). Här lämnas information om vad som är viktigt att tänka på vid inköp och installation av trygghetslarm, liksom när trygghetslarmet är i drift. Då byte av operatör för hushållet kan påverka trygghetslarmets funktion framhålls bl.a. att det är av största vikt att innehavaren underrättar larmcentralen före ett eventuellt byte av operatör. Vägledningen förordar därför att kommunerna informerar om detta i samband med att larmet installeras.

Vidare bör det framhållas att Hjälpmedelsinstitutet har fått i uppdrag (dnr S2010/4317/ST) att genomföra ett program med utvecklings- och informationsinsatser för att stödja kommunerna i deras arbete med att stärka säkerheten i trygghetslarmstjänsterna i samband med den snabba teknikutvecklingen inom telekommunikationsområdet. Uppdraget ska vara klart senast den 31 mars 2013. Programmet ska bl.a. bidra till teknikstudier av dels hur dagens analoga trygghetslarm fungerar i en digital infrastruktur, dels hur nya digitala trygghetslarm fungerar med olika operatörer och utrustningar för elektronisk kommunikation. Programmet ska även bidra till startandet av en branschorganisation och framtagandet av standarder för digital trygghetslarmkommunikation. Hjälpmedelsinstitutets regeringsuppdrag utförs i nära samarbete med Socialstyrelsen, PTS och SKL.

Sammanfattande bedömning

Tillgången till IT-infrastruktur har utvecklats snabbt de senaste åren, inte minst genom trådlösa kommunikationslösningar, och utskottet konstaterar att tillgången till elektroniska kommunikationstjänster i dag får anses vara

mycket god. Mot denna bakgrund välkomnar utskottet bl.a. regeringens planer på att höja den lagstadgade nivån på vad som kan anses utgöra ett funktionellt tillträde till Internet. Av redogörelsen ovan framgår också att ett stort antal initiativ har tagits för att ytterligare främja tillgången till elektroniska kommunikationer. Utskottet noterar också med tillfredsställelse att det statliga stödet till bredbandsutbyggnaden synes vara väl utnyttjat, inte minst i glesbygdsmrådena. Utskottet bedömer således att syftet med motionsförslagen om att säkerställa en väl utbyggd infrastruktur för elektroniska kommunikationer i hela landet är väl tillgodosett. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna T218 (M) yrkandena 1 och 2, T275 (S) yrkande 2, T279 (S), T347 (S), T365 (S), T381 (MP), T430 (S), T452 (S), T477 (M), T486 (S), T487 (S), T497 (M), T505 (KD) yrkandena 2, 3 och 5–10, T516 (C) och N333 (FP) yrkande 2.

Robusta kommunikationer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bedömer att syftet med motionsförslagen om att bl.a. stärka driftsäkerheten för de elektroniska kommunikationerna kommer att uppnås genom det fortlöpande robusthetshöjande arbete som pågår på området. Riksdagen avslår mot denna bakgrund motionsförslagen.

Jämför reservation 6 (S, MP, V).

Bakgrund

I nuvarande 5 kap. 6 a § LEK finns en bestämmelse om att verksamhet i form av tillhandahållande av allmänna kommunikationsnät och allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska uppfylla rimliga krav på god funktion och teknisk säkerhet samt på uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid. Bestämmelsen ska bidra till effektiva och säkra elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster samt till att skapa en grundläggande säkerhetsnivå för dessa. Regeringen har genom propositionen *Bättre regler för elektroniska kommunikationer* (prop. 2010/11:115) föreslagit att lagparagrafen ska moderniseras och förtydligas, bl.a. för att tydliggöra att såväl organisation som teknik ska vara anpassad för att uppfylla krav på driftsäkerhet.

Post- och telestyrelsen (PTS) har såsom sektorsmyndighet ett ansvar för att samhällets behov av elektronisk kommunikation tillgodoses och ett uppdrag att vidta åtgärder för att förebygga och motverka sårbarhet inom sitt sektorsområde. Enligt 14 § förordning (2007:951) med instruktion för PTS ska myndigheten verka för robusta elektroniska kommunikationer och minska risken för störningar, inbegripet att upphandla förstärkningsåtgärder, samt verka för ökad krishanteringsförmåga. Enligt 11 § förordning

(2006:942) om åtgärder för krisberedskap och höjd beredskap ska PTS vidare planera och vidta åtgärder för att skapa förmåga att hantera en kris och för att förebygga sårbarheter och motstå hot och risker.

Motionerna

Sven-Erik Bucht (S) understryker i *motion 2010/11:T426* vikten av fungerande elektroniska kommunikationer i hela landet, inte minst i glesbygd där störningar kan få allvarliga konsekvenser på grund av de långa avstånden till tätorter. Motionären anför att i de glest bebyggda områdena i landet är konsumenterna oftast utlämnade till endast en operatör. Enligt motionären leder denna avsaknad av konkurrens till en sämre servicenivå med en verksamhet som ofta inte kan sägas uppfylla rimliga krav på god funktion och teknisk säkerhet. Motionären önskar därför att lagen om elektronisk kommunikation omarbetas så att uthållighet, tillgänglighet och driftsäkerhet säkerställs även i områden där konkurrens inte råder mellan olika operatörer.

I *motion 2010/11:T373 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S)* anføres att det inte är rimligt att så många i landet, såväl privatpersoner som företag, ska drabbas av störningar i telenätet bl.a. till följd av oväder. Motionärerna betonar också allvaret av då inte kunna nå SOS Alarm. De anser att ett ersättningssystem liknande det som finns för elkunder skulle utgöra en effektiv press på teleoperatörerna för att öka tillförlitligheten och driftsäkerheten.

Utskottets ställningstagande

Samhällets beroende av Internet och elektronisk kommunikation ökar fortlöpande. Så som framhålls i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11: 1 utg.omr. 22 Kommunikationer) sker en ständig ökning och utveckling av de elektroniska kommunikationsnätens omfattning och utbredning, vilket i sin tur kan leda till en ökad sårbarhet. Regeringen påminner om att robusthets- och krishanteringsarbetet inom sektorn för elektronisk kommunikation baseras på samverkan och ömsesidigt förtroende mellan privata och offentliga aktörer. Detta samarbete behöver enligt regeringen upprätthållas och vidareutvecklas, såväl centralt som lokalt, för att vidmakthålla krishanteringsförmåga och robusthet. Regeringen framhåller vidare att åtgärder för robust elektronisk kommunikation kräver både framförhållning och kontinuitet och att samhällets ökande beroende av bredband innebär att omfattningen av åtgärderna bör ses över. Utskottet instämmer i denna bedömning.

Mot bakgrund av vad som anføres i motion T426 (S) om vikten av fungerande elektroniska kommunikationer i glest bebyggda områden vill utskottet framhålla att de nuvarande bestämmelserna i LEK anger att den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga kommunikationstjänster ska se till att verksamheten uppfyller rimliga krav på bl.a. god funktion, uthållighet och tillgänglighet. Kravet är utformat som

en allmän skyldighet och gäller för *samtliga* operatörer, oavsett konkurrenssituation eller var i landet operatörerna är verksamma. I propositionen *Bättre regler för elektroniska kommunikationer* (prop. 2010/11:115) föreslås vissa justeringar i regleringen; kravet på upprätthållande av funktion och tillgänglighet utformas dock alltså som en allmän skyldighet. I sammanhanget kan också framhåvas att det i propositionen förtydligas att tillgänglig teknik ska beaktas, vilket innebär att framsteg i den tekniska utvecklingen ska avspeglas i de säkerhetsåtgärder som vidtas. Vidare föreslås att operatörerna ska vara skyldiga att lämna en underrättelse till tillsynsmyndigheten vid störningar eller avbrott av betydande omfattning. Myndighetens möjligheter att bedriva tillsyn över driftsäkerheten förbättras härigenom.

Utskottet påminner om att regeringen har givit PTS i uppdrag att verka för robustheten i näten genom att, tillsammans med marknadens aktörer, förhindra och hantera avbrott i näten och stärka krishanteringsförmågan. Robusthetsarbetet omfattar främst olika typer av samförståndslösningar mellan många olika parter. IT- och regionminister Anna-Karin Hatt framhöll i ett frågesvar den 22 december 2011 att årliga avgifter på 100 miljoner kronor från operatörerna tillsammans med bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) på 37 miljoner kronor under fjolåret samt även vissa EU-bidrag används för ändamålet. Vidare meddelades att det även fanns medel från anslaget för driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation, totalt 195 miljoner kronor under 2010, som kunde användas för att minska sårbarheten.

Det bör nämnas att PTS bedriver såväl planlagd som händelsestyrd tillsyn inom säkerhetsområdet, vilket inbegriper bl.a. driftsäkerhet och förmedling av nödsamtal. Det planlagda tillsynsarbetet inriktas vanligen på en viss fråga eller tjänst av särskilt intresse, alternativt en viss kategori tjänstetillhandahållare. Tillsyn inleds även med anledning av inträffade händelser som kommer till myndighetens kännedom. Av myndighetens årsredovisning för 2010 (PTS-ER-2011:2) framgår att PTS under det gångna året avslutat ett tillsynsärende inom driftsäkerhetsområdet. Ärendet föranleddes av en störning av mobila kommunikationstjänster som orsakades av ett uppgraderingsarbete. PTS understryker i årsredovisningen vikten av att det finns goda rutiner vid dylika uppgraderingar och meddelar sin avsikt att följa upp frågan under 2011. Utskottet välkomnar detta.

Utskottet påminner om att PTS arbete för en robust elektronisk kommunikation och ett säkrare Internet sker enligt myndighetens strategi och handlingsplan *Robust elektronisk kommunikation – Strategi för åren 2009–2011* (PTS-ER-2009:25). Här klargörs att utgångspunkten för samverkan om säkerhet mellan företrädare för allmänna intressen och enskilda aktörer inom elektronisk kommunikation ska vara de former för elektronisk kommunikation som under normala förhållanden och fri konkurrens växer fram i samhället. PTS anför att samverkan med enskilda aktörer ska syfta till att öka medvetenheten om de svåra situationernas krav och till att finna lämp-

liga kompletterande åtgärder för att tillgodose robustheten i elektronisk kommunikation vid extraordinära händelser. Utskottet är positivt till denna ansats. Utskottet vill vidare framhålla att det i strategin redovisas ett antal olika åtgärdsområden som myndigheten anser är angelägna liksom förslag på insatser. Identifierade åtgärdsområden är följande:

- stimulera till ett ökat användaransvar inom elektronisk kommunikation
- öka redundans och flexibilitet i nätverk
- förbättra skyddet mot både fysiska, logiska och elektromagnetiska hot
- öka kunskapen om informationssäkerhet
- verka för robust elförsörjning för elektronisk kommunikation och fördjupa samverkan mellan el- och telekomområdena
- utveckla samverkan
- fördjupa det internationella samarbetet
- förbättra förmågan till krisledning inom elektronisk kommunikation
- öka effekten av robusthetsåtgärder i näten.

Utskottet påminner också om att regeringen givit PTS i uppdrag i regleringsbrevet för 2010 (dnr N2009/9298/ITP m.fl.) att analysera och ge förslag till hur arbetet med robusta elektroniska kommunikationer kan vidareutvecklas för att motsvara samhällets och samhällsviktiga användares långsiktiga behov av robusta elektroniska kommunikationer. Uppdraget redovisades den 31 mars 2011 i promemorian *Regeringsuppdrag 1:4 robusta elektroniska kommunikationer* (dnr 11-3194). Myndigheten meddelar här sin avsikt att bl.a. inleda en analys av de mobila nätens förmåga att motstå olika typer av störningar. PTS avser även att se över utformningen av den risk- och sårbarhetsanalys som genomförs för sektorn. PTS uppger i promemorian att en ny strategi för robust elektronisk kommunikation kommer att utarbetas för perioden 2012–2014. Utskottet välkomnar detta.

Utskottet vill i sammanhanget också lyfta fram att i syfte att förebygga att kablar grävs av, vilket är en vanlig orsak till avbrott, har PTS tillsammans med marknadens aktörer utvecklat ett informationssystem, Ledningskollen, med uppgifter om kabelförlängningar som på ett enkelt sätt kan delges entreprenörer och andra som utför markarbeten. Det bör också nämnas att regeringen i regleringsbrevet för 2011 (dnr N2010/7970/ITP m.fl.) har givit PTS i uppdrag att bl.a. redovisa myndighetens arbete med att förbättra samordning, informationshantering och koordinering av grävarbeten utifrån myndighetens rapport *Effektivare samordning kring planerade grävarbeten* (PTS-ER-2010:11).

Mot bakgrund av yrkandet i motion T373 (S) vill utskottet även påminna om att önskemål om ett ersättningssystem för att förebygga avbrott i teleförbindelser motsvarande det som finns på elsidan har behandlats tidigare, senast i betänkande 2008/09:TU11. Utskottet hänvisade då till att infrastrukturminister Åsa Torstensson, i ett frågesvar den 28 augusti 2008, framhållit att el- och telemarknaderna i flera sammanhang inte är jämförbara. Ministern anförde att det på telekommunikationsområdet finns

flera olika operatörer och nätägare som konkurrerar på olika sätt och att det finns olika överföringstekniker med olika överföringshastigheter som samverkar och konkurrerar. Statsrådet pekade på att det skulle bli mycket komplicerat att etablera olika ersättningsnivåer och fastställa ersättningskrav. Statsrådet ansåg att systemet i värsta fall skulle kunna stänga ute olika tekniker och leverantörer samt kunna leda till minskad utbyggnad och tillgänglighet till nät för elektronisk kommunikation. Enligt utskottet äger denna bedömning alljämt giltighet.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att det pågår ett fortlöpande och omfattande robustethöjande arbete för att minska sårbarheten och stärka driftsäkerheten i näten för elektronisk kommunikation. Motionerna T373 (S) och T426 (S) avstyrks följaktligen.

Internationell roaming för datakommunikationstjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om ett pristak för dataroamingtjänster. Utskottet konstaterar att dataroaming omfattas av en prisreglering på grossistnivå. Vidare hänvisas till att Europeiska kommissionen för närvarande genomför en översyn av hur roamingförordningen fungerar.

Bakgrund

Roaming

Begreppet roaming innebär en tjänst som, till följd av avtal mellan två mobilnätoperatörer, möjliggör att en abonnent kan använda en annan mobiloperatörs nät för att ringa och ta emot samtal och nyttja andra typer av mobila tjänster i områden där abonnentens egen operatör inte har täckning. Internationell roaming är en tjänst som erbjuds av en nationell mobilnätoperatör till en utländsk mobilnätoperatör.

Gällande rätt

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen trädde i kraft den 30 juni 2007. Då infördes bl.a. en skyldighet för mobiloperatörer att erbjuda slutkunder en möjlighet att välja en s.k. eurotaxa för gjorda och mottagna roaming-samtal inom EU. I förordningen fastställdes gradvis minskade pristak för denna taxa fram till juli 2010.

Europaparlamentet och rådet beslutade den 18 juni 2009 genom förordning (EG) nr 544/2009 dels att förlänga ovannämnda förordning till 2013 med ytterligare gradvis minskade prisnivåer, dels att utöka regleringen till att även gälla sms- och dataroamingtjänster inom gemenskapen. För sms-

roaming infördes en skyldighet för operatörerna att införa en eurotaxa på motsvarande vis som för roamingsamtal. Vad gäller roaming för datakommunikationstjänster ansågs det att det var för tidigt att reglera priserna i slutkundsledet, bl.a. då det bedömdes finnas ett konkurrenstryck på slutkundsnivå eftersom roamingkunderna kunde få tillgång till datatjänster på flera olika sätt när de är utomlands, t.ex. genom allmän trådlös uppkoppling till Internet. Åtgärder infördes dock för att förbättra insynen beträffande slutpriserna för dataroamingtjänsterna, särskilt för att undanröja problemet med oväntat höga räkningar, och för att ge roamingkunderna ett sätt att övervaka och kontrollera sina utgifter för dessa tjänster. I enlighet med förordningen ska exempelvis alla roamingkunder garanteras att deras sammanlagda utgifter för dataroamingtjänster under en given användningsperiod inte överskrider ett visst belopp, om inte kunden gett sitt uttryckliga medgivande till detta. Ett standardtak på 50 euro per månad gäller för alla kunder som inte har valt en annan nivå. För att undanröja orimligt höga grossistavgifter på dataroamingtjänster infördes också genom förordningen en prisbegränsning i grossistledet för dessa tjänster fr.o.m. den 1 juli 2009.

Motionen

Lars-Axel Nordell (KD) konstaterar i *motion 2010/11:T505* att man inom EU har beslutat om en prisreglering för roamingsamtal inom unionen liksom för sms-roaming. Motionären anmärker dock på att roamingen för mobildata alltjämt är oreglerad och pekar på att detta har lett till betydligt högre priser jämfört med vad som gäller för dataöverföring i operatörernas egna nät. Motionären efterfrågar därför i *yrkande 15* ett pristak för dataroamingtjänster. Pristaket föreslås bestå dels av ett maxpris per megabyte, dels en maxtaxa per dag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att vid översynen av roamingförordningen (nr 717/2007) utvidgades tillämpningsområdet för denna till att även omfatta sms- och dataroaming inom gemenskapen; en öppenhets- och skyddsmekanism introducerades för att skydda konsumenterna från oväntat höga räkningar till följd av dataroaming samtidigt som det också infördes ett pristak på grossistnivå för dataroamingtjänster.

Utskottet vill även peka på att kommissionen i juni 2010 presenterade en delrapport om utvecklingen av roamingtjänster i Europeiska unionen (KOM(2010) 356). Kommissionen konstaterade här bl.a. att priserna för dataroamingtjänster hade minskat betydligt i grossistledet men att konsumenterna ännu inte drog full nytta av dessa sänkningar, även om de genomsnittliga slutkundspriserna för dataroaming visade en nedåtgående trend. Av kommissionens meddelande *En digital agenda för Europa* (KOM (2010) 245) från augusti 2010 framgår vidare bl.a. att kommissionen

senast 2012 kommer att undersöka hållbara lösningar för taltelefoni- och dataroaming. För att stärka den digitala inre marknaden framhåller kommissionen målsättningen att till 2015 i princip utjämna skillnaderna mellan roamingpriserna och priserna för nationella samtal och meddelanden.

Kommissionen kommer att till den 30 juni 2011 göra en fullständig översyn av hur roamingförordningen fungerar. I översynen kommer det att analyseras om ytterligare reglering av roamingtjänsterna fortfarande kommer att vara nödvändig och hur denna i så fall bäst bör utformas. Utskottet konstaterar att kommissionen i december 2010 inledde ett offentligt samråd inför denna översyn. Kommissionen framhöll i samband med detta samråd sin målsättning att alla roamingkunder ska ha snabb och enkel tillgång till konkurrenskraftiga roamingpriser för taltelefoni-, sms- och data-tjänster på en marknad där de priser som operatörerna tar ut ligger närmare de verkliga kostnaderna för att tillhandahålla effektiva roamingtjänster (IP/10/1679).

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motion T505 (KD) yrkande 15.

Öppen källkod och öppna standarder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om ett nationellt kompetenscenter för öppen källkod och öppna standarder mot bakgrund av pågående initiativ för att främja detta område.

Definitioner

Öppen källkod innebär att källkoden till ett datorprogram är tillgänglig att använda, läsa, modifiera och vidare distribuera för den som vill. Syftet är att användaren ska kunna rätta och utveckla koden samt anpassa det till sina behov. Ett exempel på programvara med öppen källkod är operativsystemet Linux.

När flera tillverkare enas om att använda samma teknikstandard uppstår en *öppen standard*. De tekniska specifikationerna för en öppen standard ska finnas tillgängliga i sin helhet för alla som vill använda den. Det brukar också krävas att det är en oberoende icke vinstdrivande organisation som förvaltar standarden. Exempel på öppna standarder inom IT-området är html, det sidbeskrivningsspråk som i dag används på webben, och dokumentformatet pdf.

Motionen

I motion 2010/11:T522 av Ulrika Carlsson i Skövde och Ola Johansson (båda C) framhålls att användningen av öppen källkod och öppna standarder leder till ett antal positiva effekter; bl.a. anförs att beroendet av

enskilda leverantörer och plattformar minskar samtidigt som innovation och konkurrens stimuleras genom att samverkan blir möjlig mellan lösningar som tillhandahålls av flera olika leverantörer. Motionärerna påminner om att E-delegationen i betänkandet *Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning* (SOU 2009:86) har framfört att öppna standarder bör vara förstahandsval av teknisk lösning och att öppen programvara alltid ska övervägas. De påtalar dock att detta inte följs inom offentlig förvaltning, många gånger beroende på okunskap från beslutsfattare vid upphandling och vid upprättande av kravspecifikationer. Motionärerna förespråkar därför att ett nationellt kompetenscenter för öppen källkod och öppna standarder etableras, för att därigenom bl.a. höja den nationella kompetensen på området.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner inledningsvis om att det redan i propositionen *Från IT-politik för samhället till politik för IT-samhället* (prop. 2004/05:175) framfördes att användningen av öppna standarder och öppna programvaror borde främjas, av såväl kostnads- som konkurrensskäl. Vidare bör nämnas att en IT-standardiseringsutredning (dir. 2006:36) tillsattes i april 2006, vilken har haft i uppdrag att bl.a. överväga om och i så fall hur öppen programvara borde främjas samt vilka de rättsliga konsekvenserna blir av öppen programvara. Utskottet vill i sammanhanget även påminna om att utredningen genom tilläggsdirektiv också fick i uppdrag att analysera möjligheterna till, och de rättsliga konsekvenserna av, en ökad användning av öppen källkod (dir. 2006:117). I slutbetänkandet *Den osynliga infrastrukturen – om förbättrad samordning av offentlig IT-standardisering* (SOU 2007:47), som överlämnades till regeringen i juni 2007, uppgav utredningen att en allmän utgångspunkt borde vara att öppna programvaror i normalfallet måste ha egen kraft att klara sig på marknaden. Enligt utredningen var det i första hand öppna standarder och gränssnitt som skulle främjas, inte öppen programvara. Utredningen föreslog bl.a. att myndigheter skulle använda öppna standarder för att undvika att bli alltför beroende av företagsspecifika standarder. Utredningen föreslog även att en vägledning borde utarbetas för att beskriva dels hur myndigheter borde agera vid anskaffning och utveckling av öppna programvaror, dels hur myndigheterna kunde gå till väga för att underlätta återanvändningen av de programvaror som de utvecklat.

I uppdraget (dir. 2009:19) till den e-delegation som tillsattes i mars 2009 för att genomföra regeringens handlingsplan för e-förvaltning angavs explicit att den offentliga förvaltningens e-tjänster, i så stor utsträckning som möjligt, borde bygga på öppna standarder samt använda sig av programvara som bygger på öppen källkod och lösningar som stegvis frigör förvaltningen från beroendet av enskilda plattformar och lösningar. Utskottet är positivt till detta och vill i sammanhanget framhålla att när det

gäller främjandet av fri programvara och öppna standarder pågår för närvarande flera initiativ på området inom ramen för myndigheternas arbete med e-förvaltning, bl.a. inom Rikspolisstyrelsen och Försäkringskassan.

I finansutskottets utlåtande över kommissionens grönbok om e-upphandling (utl. 2010/11:FiU19) noterar finansutskottet att kommissionen arbetar med att ta fram en uppsättning tillämpningar som kommer att omfatta centrala faser i upphandlingsprocessen och som håller på att göras tillgängliga som fria komponenter med öppen källkod som kan integreras i varje e-upphandlingssystem. Finansutskottet anser att det är bra att kommissionen tydligt förespråkar öppna standarder och öppna källkodslösningar och understryker att dessa möjliggör sänkta kostnader samtidigt som beroendet av enskilda leverantörer minskar. Trafikutskottet delar denna uppfattning.

I E-delegationens betänkande *Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning* (SOU 2009:86) aviseras att det i en kommande vägledning för automatisk samverkan mellan myndigheterna ska slås fast att öppna standarder är förstahandsval vid val av teknisk lösning och att öppen programvara alltid ska övervägas vid val av lösning. Utskottet noterar med tillfredsställelse att E-delegationen sedermera i januari 2011 har tagit fram en första version av denna vägledning. Här beskrivs grundläggande principer för automatiserad samverkan; bl.a. framhålls att tjänster i så stor utsträckning som möjligt ska utvecklas med stöd i öppna standarder för att säkerställa återanvändning och informationsutbyte. Det understryks i vägledningen att öppna standarder underlättar för leverantörer att realisera stöd för den här typen av tjänster i sina produkter och att användandet av öppna standarder ökar sannolikheten för att verktygsstöd finns tillgängliga. Det betonas också att öppna standarder ger ett brett stöd och därmed ökar möjligheterna att utveckla nya lösningar.

Utskottet vill även framhålla att E-delegationen har inrättat ett IT-standardiseringsråd för att underlätta beredningsprocesserna kring IT-standardiseringsfrågor. Arbetet pågår för närvarande i rådet med att ta fram riktlinjer för vissa standardiseringsfrågor, bl.a. öppna standarder. Enligt vad utskottet fått veta är avsikten att utifrån detta arbete komplettera ovan nämnda vägledning för automatiserad samverkan med konkreta riktlinjer om öppna standarder. Utskottet välkomnar detta initiativ.

Av ovanstående framgår att det pågår arbete för att främja användningen av öppen källkod och öppna standarder. Utskottet finner mot denna bakgrund att ytterligare initiativ såsom ett nationellt kompetenscenter inte är nödvändiga. Motion T522 (C) avstyrks följaktligen.

IT och miljön

Utskottets förslag i korthet

Utskottet konstaterar att den angelägna frågan om IT och miljön är väl uppmärksammasad. Utskottet bedömer därför att syftet med motionsförslagen om att främja användningen av IT i miljövänliga syften blir väl tillgodosett. Riksdagen avslår följaktligen motionsförslagen.

Motionerna

Penilla Gunther (KD) betonar i *motion 2010/11:T409 yrkande 2* vikten av att utveckla digitala kommunikationer och flexibla arbetslösningar som kan minska behovet av fysiska transporter. Motionären understryker att informations- och kommunikationstekniken (IKT) har en stor potentiell inverkan på både transportbehoven och energi- och materialströmmarna i samhället. Motionären efterlyser därför en strategisk satsning på forskning kring vilka industrisektorer som har möjlighet att decentralisera produktionen och därmed minska behovet av transporter. Motionären anser vidare att staten skulle kunna vara ett gott föredöme när det gäller användande av t.ex. videokonferenser och uppmuntrande av flexibla arbetsformer. Det anförs att det bör finnas strikta krav på den offentliga förvaltningen att minska de fysiska arbetsresorna och att reseråd bör tillämpas för de anställda.

Även i *motion 2010/11:T505 av Lars-Axel Nordell (KD)* understryks att IT har en stor potentiell inverkan på transportbehoven och på energi- och materialströmmarna i samhället. Motionären efterlyser en nationell strategi för grön IT och anför i *yrkande 13* att staten ska vara proaktiv och ett gott föredöme i att utnyttja IT i "gröna" syften. Motionären framhåller möjligheterna att använda IT för att minska de fysiska resorna, bl.a. genom flexibla arbetsformer som främjar arbete hemifrån.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har behandlat frågan om IT och miljön tidigare, senast i betänkande 2009/10:TU18. Liksom då vill utskottet inledningsvis peka på att regeringen i juli 2009 beslutade om en förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter som innebär att flertalet statliga myndigheter har en skyldighet att ha ett miljöledningssystem. Utskottet vill framhålla att det av förordningen bl.a. framgår att myndigheterna ska miljöanpassa sina verksamheter och utifrån detta även utarbeta en mötes- och resepolicy. Miljöledningssystemet ska följas upp årligen. Av redovisningen ska bl.a. framgå på vilket sätt myndigheten har använt informationsteknik, exempelvis videomöten, i syfte att minska antalet tjänsteresor. Naturvårds-

verket har i uppdrag att vägleda myndigheterna i miljöledningsarbetet och att sammanställa en årlig rapport med en analys av hur myndigheternas arbete har gått.

Naturvårdsverket presenterade således i april 2010 rapporten *Miljöarbetet i staten 2009 – Miljöledningssystem i myndigheter 2009* (rapport 6352). Utskottet noterar med tillfredsställelse att det av denna rapport framgår att majoriteten av de nära 200 berörda myndigheterna har alla grundläggande delar av miljöledningssystemet på plats. Vidare framgår explicit att i den mall som verket tagit fram för myndigheternas redovisning av miljöledningsarbetet 2010 ska myndigheterna bl.a. uppge på vilket sätt informationsteknik har använts i syfte att minska energiförbrukningen och för att minska antalet tjänsteresor. Utskottet välkomnar detta.

Utskottet vill också påminna om att regeringen den 26 november 2009 gav Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram ett förslag till handlingsplan för IT för miljön för offentlig sektor (dnr N2009/4435/ITP). Regeringen framhöll i beslutet att IT kan bidra till en bättre miljö genom effektivisering inom många områden, exempelvis inom transporter. I beslutet betonades också vikten av att staten utgör ett gott exempel inom området IT och miljö. Naturvårdsverket redovisade följaktligen i april 2010 rapporten *IT för miljön – Förslag till handlingsplan* (rapport 6354). Här rekommenderas bl.a. att statliga myndigheter, som en del av den miljöutredning som ska göras enligt ovannämnda förordning om miljöledning, gör en analys av IT-verksamheten ur miljösynpunkt. Naturvårdsverket rekommenderade bl.a. att statliga myndigheter miljöanpassar sin anskaffning av IT, att de utarbetar en rese- och mötespolicy samt att de ser över tillgången till lämplig teknik för virtuella möten och följer upp användningen av denna.

Regeringen beslutade sedermera i juli 2010 om agendan *IT för en grönare förvaltning – Agenda för IT för miljön* (dnr N2010/3482/ITP [delvis]), som i stora delar bygger på Naturvårdsverkets förslag till handlingsplan. Agendan riktar sig i första hand till de myndigheter som lyder under ovannämnda miljöledningsförordning. Det övergripande målet med agendan är att miljöanpassad IT ska användas för att minska statlig miljöbelastning. Agendan innehåller mål och rekommendationer inom tre insatsområden där statlig förvaltning bedöms ha stor möjlighet att påverka:

- *Anskaffning*, vilket innefattar upphandling, avrop samt till viss del även övriga inköp av IT-produkter och IT-tjänster. Regeringen slår fast att andelen anskaffningar med miljökrav på IT-området bör öka. Regeringen anför att myndigheterna i detta syfte bl.a. bör ta fram en inköspolicy för IT, utbilda personal i miljöanpassad upphandling av IT och anskaffa miljöbästa alternativ inom IT.
- *Drift och användning* av IT i myndighetens egen verksamhet. Regeringen anför att energianvändningen i IT-verksamheten kan minska genom att design och utrustning optimeras och genom en effektivare drift och användning av IT. Regeringen anger att myndigheterna där-

för bl.a. bör analysera IT-verksamheten ur miljösynpunkt, utarbeta riktlinjer och mål för IT ur miljösynpunkt samt utbilda personalen i IT och miljö.

- *Resor och möten.* Regeringen uppger bl.a. att myndigheterna bör utarbeta en mötes- och resepolicy samt öka tillgängligheten och underlätta användningen av resfria mötesalternativ.

Utskottet är positivt till regeringens framtagna agenda för IT och miljön och välkomnar regeringens avsikt att följa utvecklingen på området. Utskottet noterar därför med tillfredsställelse att berörda myndigheter, i sina regleringsbrev för 2011, har ålagts att redovisa hur de följt de rekommendationer som regeringen angivit för att uppnå målen i agendan. I sammanhanget bör också framhållas att Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram indikatorer för hur myndigheter ska arbeta med sin IT-verksamhet ur ett miljöperspektiv (dnr N2009/3482/ITP). Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 maj 2011.

Vidare vill utskottet peka på att regeringen i regleringsbrevet för 2011 (dnr Fi2010/5790 [delvis]) givit Kammarkollegiet i uppdrag att, inom ramen för myndighetens arbete med den statliga inköpssamordningen, undersöka hur miljöbästa alternativ inom IT-området kan synliggöras. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 28 februari 2012. Regeringen gav även Trafikverket i regleringsbrevet för 2011 (dnr N2010/8200/KLS [delvis] m.fl.) i uppdrag att, i samråd med Naturvårdsverket, Statens energimyndighet, E-delegationen och de andra myndigheter som Trafikverket anser är berörda, arbeta för att förbättra förutsättningarna för resfria möten inom och mellan myndigheter. Åtterrapporering ska ske i samband med Trafikverkets årsredovisning.

Utskottet konstaterar även med tillfredsställelse att branschorganisationen IT & Telekomföretagen under flera år har drivit sitt projekt Grön IT med bl.a. ett verktyg som mäter en organisations gröna IT-mognad jämfört med ett grönt IT-index.

Det kan vidare framhållas att Näringsdepartementet och IT & Telekomföretagen den 24 november 2010 arrangerade seminariet *IT för ett grönare samhälle*. Seminariet fokuserade på hur IT- och telekomlösningar i praktiken kan samverka i utformningen av den hållbara staden och dess funktioner. IT- och regionminister Anna-Karin Hatt framhöll vid ovan nämnda seminarium att IT och miljön kommer att ha en framskjuten position i den digitala agenda för Sverige som regeringen avser att presentera senare under året (se närmare i avsnittet *IT-politisk strategi*). I sammanhanget kan även nämnas att statsrådet i februari 2011, inom ramen för det pågående arbetet med denna digitala agenda, bjudit in aktörer från relevanta organisationer, myndigheter och företag till ett rundabordssamtal för att diskutera hur IT:s potential till miljöförbättringar kan utnyttjas till fullo.

Det bör även påminnas om att Europeiska kommissionen i oktober 2009 utfärdade en rekommendation (K(2009) 7604) med uppmaningar till såväl IKT-sektorn som medlemsstaterna för att främja övergången till en energi-

effektiv ekonomi med låga koldioxidutsläpp. Här uppmanas medlemsstaterna bl.a. att anta och införa upphandlingsmetoder som förstärker den offentliga sektorns förmåga att genom efterfrågan främja dematerialisering av IKT-produkter och -tjänster, dvs. att minska behovet av fysisk utrustning i samband med tillhandahållandet av elektroniska tjänster, och att årligen rapportera till kommissionen om de åtgärder som vidtas till följd av rekommendationen. Sveriges svar till kommissionen redovisades i december 2010 i rapporten *IT och energieffektivisering i Sverige* (N2010.50). Här lämnas en utförlig beskrivning av de initiativ som vidtagits inom offentlig förvaltning liksom inom områdena IT och telekom, byggnader och fastigheter, energi samt transport och logistik. I sammanhanget kan också påminnas om att utskottet vid ett flertal tillfällen, bl.a. i betänkande 2009/10: TU18, understrukit möjligheterna att genom användningen av IT i transportsystemet, s.k. intelligenta transportsystem (ITS), kunna minska belastningen på miljön.

Av redogörelsen ovan konstaterar utskottet att den angelägna frågan om IT och miljön är väl uppmärksammat. Utskottet bedömer följaktligen att syftet med motionsförslagen blir väl tillgodosett. Motionerna T409 (KD) yrkande 2 och T505 (KD) yrkande 13 avstyrks därför.

Sociala medier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om betydelsen av sociala medier för demokratin. Utskottet hänvisar bl.a. till att regeringen i budgetpropositionen för 2011 avsatt medel för särskilda insatser för demokratisering och yttrandefrihet.

Motionen

I *motion 2010/11:T213 av Carina Hägg (S)* anförts att utvecklingen av sociala medier ökar möjligheterna att ta del av samhällsdebatten och har därmed gett demokratin nya möjligheter. Motionären framhåller vikten av att vara delaktig i denna utveckling, bl.a. för att kunna markera motkränkningar och utnyttjande via sociala medier. Motionären välkomnar därför fler till sociala medier. Motionären konstaterar att politisk aktivism florerar i sociala medier och understryker i sammanhanget att skrämda makthavare inte ska få hindra denna nättaktivism.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis instämma med motionären avseende de möjligheter som sociala medier skapar för att bl.a. stärka demokratin. Det är angeläget att medverka och främja denna utveckling, inte minst inom offent-

lig sektor. I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 1 Rikets styrelse) framhålls att en lokal och medborgarnära utveckling av demokratin minskar avståndet mellan medborgare och beslutsfattare och skapar förtroende för den förda politiken. Regeringen anför att tillgången till Internet kan vidga demokratiskt deltagande och skapa större transparens och förtroende för demokratiska institutioner och de demokratiska processerna. Regeringen pekar därför på att det är värdefullt att organisationer som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) arbetar aktivt med att öka kommuners och landstings medvetenhet om de möjligheter som finns i att involvera medborgarna i den politiska beslutsprocessen. Utskottet ställer sig bakom regeringens uppfattning. Liksom regeringen anser utskottet att den ökade användningen av informationsteknik kan underlätta för medborgarna att inhämta kunskap om var ansvaret för de politiska besluten ligger. Utskottet noterar således med tillfredsställelse att det i budgetpropositionen uppges att regeringen fortsätter att verka för en effektiv och transparent förvaltning genom fokus på bl.a. e-förvaltning, och att intresseområdet omfattar även ökat användar- och invånarinflytande i anslutning till begreppet e-demokrati.

E-delegationen (Fi 2009:01) konstaterade i sitt delbetänkande *Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning* (SOU 2009:86) att myndigheterna hade börjat använda sociala medier för att fånga upp användarnas behov i syfte att utveckla sina tjänster. Delegationen framhöll att en sådan utveckling borde främjas. Utskottet delar denna uppfattning och välkomnar därför att regeringen den 25 mars 2010 beslutade att utvidga delegationens uppdrag till att även inkludera bl.a. framtagandet av riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier, exempelvis webbforum och bloggar (dir. 2010:32). E-delegationen presenterade sedermera den 30 december 2010 riktlinjerna *Myndigheters användning av sociala medier* (version 1.0).

Utskottet vill i sammanhanget också uppmärksamma att Post- och telestyrelsen (PTS) under förra året lät genomföra en studie om sociala medier och deras användbarhet utifrån ett funktionshinderperspektiv. Rapporten *Tillgänglighetsgranskning av sociala medier* (PTS-ER-2010:32) publicerades i september 2010 och konstaterar att samtliga av de vanligaste sociala medierna i dag har tillgänglighetsproblem. Myndigheten anförde i anslutning till rapportens publicering att det är positivt att alltfler myndigheter och kommuner kommunicerar via sociala medier, då detta innebär att information till medborgarna kan spridas i fler kanaler. PTS önskade dock samtidigt medvetandegöra att webbplatserna inte är anpassade för personer med funktionsnedsättning. Utskottet välkomnar PTS initiativ.

I motionen framhålls betydelsen av sociala medier för demokratiörelser i olika delar av världen. Utskottet vill med anledning av detta peka på att regeringen i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 7 Internationellt bistånd) påminde om att särskilda medel avsätts för insatser för ökad yttrandefrihet inom ramen för globala utvecklingsinsatser. Vidare

avsattes i budgetpropositionen 150 miljoner kronor för särskilda insatser för demokratisering och yttrandefrihet. Regeringen underströk att satsningen lade tyngd vid den betydelse som Internet och annan kommunikationsteknik kan ha för att främja åtnjutandet av de mänskliga rättigheterna. Biståndsminister Gunilla Carlsson konstaterade i en debattartikel den 21 januari 2011 att hoten mot den yttrandefrihet som den tekniska utvecklingen medfört hade vuxit och att det fanns bloggare och nättaktivister världen över som fängslats för att de publicerat åsikter på Internet. Ministern underströk att i vissa av dessa länder spelade Sveriges bistånd till stöd för demokrati och mänskliga rättigheter en roll när det gäller just främjandet av tillgång till nätet eller alternativa publiceringskanaler. Ministern betonade informations- och kommunikationsteknikens betydelse som verktyg i kampen för frihet och mot förtryck och framhöll betydelsen av nätets sociala nätverk, som Twitter och Facebook, för förhoppningarna om en demokratisk utveckling i bl.a. Tunisien. Statsrådet underströk att regeringens satsning inriktades på att stärka förändringsaktörer som verkar för demokrati och yttrandefrihet och att stöd härigenom skulle kunna ges för såväl skyndsamma insatser för att bistå dissidenter och individer som utsatts för hot och våld, i länderna eller i exil, som för mer långsiktiga och strategiska insatser på global, regional eller nationell nivå. Statsrådet framhöll i sammanhanget att det inom denna satsning fanns utrymme för innovativa projekt som syftar till att förbättra möjligheten att sprida och erhålla information och åsikter som kan leda till demokratisk förändring. Utskottet välkomnar regeringens angelägna satsningar inom detta viktiga område.

Utskottet bedömer sammanfattningsvis att frågan om sociala mediers betydelse för bl.a. demokratin är väl uppmärksammas. Motion T213 (S) avstyrks följaktligen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Ändrade regler för elektroniska kommunikationer, punkt 1 (S, SD, V)

av Anders Ygeman (S), Lars Mejern Larsson (S), Leif Pettersson (S), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Tony Wiklander (SD), Siv Holma (V), Leif Jakobsson (S) och Suzanne Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation utom såvitt avser 6 kap. 18 § och med den ändringen av punkt 2 i övergångsbestämmelserna att datumet den 25 maj 2016 ändras till den 26 maj 2016,

2. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

samt tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:115 punkt 2 och motion

2010/11:T14 av Anders Ygeman m.fl. (S),

bifaller delvis proposition 2010/11:115 punkt 1 och avslår motionerna

2010/11:T13 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1–4 och

2010/11:T505 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi är i stora delar överens med majoriteten i utskottet när det gäller förslagen i regeringens proposition *Bättre regler för elektroniska kommunikationer* (prop. 2010/11:115). Vi delar överlag regeringens bedömning om de ändringar som är nödvändiga för att bl.a. införliva de aktuella EU-direktiven i svensk lagstiftning, men med ett viktigt undantag. Vi kan inte ställa oss bakom den föreslagna nya lydelsen av 6 kap. 18 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK).

Regeringens förslag till ny lydelse av 6 kap. 18 § LEK innebär att samtycke måste hämtas in varje gång uppgifter ska lagras eller hämtas från en abonnents eller användares terminalutrustning. Enligt vår mening riskerar detta att allvarligt försvåra användningen av cookies, vilka i dag används i stor omfattning i syfte att förbättra Internetanvändarnas webbupplevelse. En sannolik effekt av regeringens förslag är att ett besök på en större

reklamfinansierad webbplats kommer att generera en mycket stor mängd s.k. popup-fönster med frågor om det föreligger samtycke för nedladdning av cookies. Användarvänligheten för Internetbrukarna kommer följaktligen att försämrast drastiskt liksom möjligheterna att snabbt anpassa en webbplats efter användarnas preferenser. Det finns även en betydande risk för minskade intäkter för onlinemedierna. Det är angeläget att undvika en sådan utveckling. Av propositionen framgår att flertalet remissintanser har understrukit vikten av att användningen av cookies inte ska försvåras. Regeringens egen expertmyndighet, Post- och telestyrelsen (PTS), har i sitt remissvar anfört att ett krav på samtycke i enlighet med regeringens förslag svårigen kan tolkas som att användningen av cookies inte ska försvåras; enligt myndigheten bör en möjlighet till undantag från kravet om samtycke införas, dock med bibehållet krav på information.

Det bakomliggande skälet till förslaget att inhämta samtycke vid lagring och hämtning av information i terminalutrustning är att värna Internetanvändarnas integritet. Vi välkomnar detta ändamål. Enligt vår mening kan dock integritetsskyddet vid nedladdning av cookies hanteras på ett väsentligt mer rationellt sätt än vad som föreslås i propositionen, t.ex. genom att samtycke görs samlat via webbläsarens inställningar. En sådan ordning skulle gynna såväl den enskilde Internetanvändaren som onlinemedierna. Vi vill i sammanhanget framhålla att det i skäl 66 i det bakomliggande ändringsdirektivet (2009/136/EG) explicit har angivits att sättet att lämna information och ge rätt att vägra att lämna information bör vara så användarvänligt som möjligt och att samtycket, om det är tekniskt möjligt, kan uttryckas med hjälp av lämpliga webbläsarinställningar eller liknande. Som framhålls i propositionen vinner en sådan inriktning också stöd av den tolkningsdeklaration (15864/09) som presenterades av ett flertal EU-medlemsstater i samband med antagandet av direktivet. Det är därför enligt vår mening angeläget att 6 kap. 18 § LEK omformuleras i enlighet med denna tolkning. Härigenom undanröjs också den otydlighet och medföljande osäkerhet som präglar regeringens nuvarande förslag där regeringen i lagens förarbeten ger uttryck för en tolkning i fråga om cookies som synes ligga nära vår egen, men sedan väljer att frångå denna genom den föreslagna lagtexten.

Vi föreslår sammanfattningsvis att riksdagen antar regeringens lagförslag i propositionen med undantag för 6 kap. 18 § LEK och med den ändringen att datumet i övergångsbestämmelsen korrigeras i enlighet med vad utskottets majoritet har anfört. Regeringen bör vidare uppmanas att skyndsamt återkomma till riksdagen med ett nytt förslag till genomförande av artikel 5.3 i det reviderade direktivet om integritet och elektronisk kommunikation (2002/58/EG) i enlighet med vad vi framför ovan. Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

2. Ändrade regler för elektroniska kommunikationer, punkt 1 (MP)

av Annika Lillemets (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation med den ändringen av punkt 2 i övergångsbestämmelserna att datumet den 25 maj 2016 ändras till den 26 maj 2016,

2. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

samt tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:115 punkt 2 och motion

2010/11:T13 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1–4,

bifaller delvis proposition 2010/11:115 punkt 1 och avslår motionerna

2010/11:T14 av Anders Ygeman m.fl. (S) och

2010/11:T505 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 11.

Ställningstagande

De föreslagna lagändringarna i propositionen *Bättre regler för elektroniska kommunikationer* (prop. 2010/11:115) har huvudsakligen sin grund i reviderade EU-direktiv. Vi i Miljöpartiet delar överlag regeringens bedömning om de ändringar som är nödvändiga för att bl.a. införliva de aktuella EU-direktiven i svensk lagstiftning, dock med några viktiga undantag. Flera av de föreslagna lagändringarna syftar till att stärka konsumentskyddet; detta är angeläget och välkommet. Vi anser dock att regeringen på flera punkter hade kunnat gå längre för att värna konsumentintresset.

Långa bindningstider i avtal om t.ex. telefonitjänster hämmar i dagsläget konsumenternas möjlighet att byta leverantör, vilket i sin tur verkar hämmande på konkurrensen på marknaden. Regeringens egen expertmyndighet, Post- och telestyrelsen (PTS), framhöll så sent som i höstas i rapporten *Möjlighet att byta* (PTS-ER-2010:22) att en lång bindningstid utgör ett stort hinder för möjligheten att byta tjänsteleverantör. Myndigheten underströk även att en lång bindningstid ökar konsekvensen av val som konsumenterna gör på felaktiga grunder. PTS understryker också i rapporten *Allmänhetens klagomål på området elektronisk kommunikation 2010* (dnr 11-4511) från april 2011 att ett område där klagomålen genom åren legat högt är avtalsvillkor, och att en vanlig typ av klagomål rör svårigheterna att komma ur eller byta avtal, ofta beroende på lång bindningstid. Vi välkomnar därför att det i samband med översynen av den bakomliggande EU-regleringen infördes en begränsning av den längsta inledande avtalsperiod som får gälla i ett avtal mellan konsument och den

som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster. Av det ändrade direktivet om samhällsomfattande tjänster (2002/22/EG) följer att den längsta tillåtna avtalstiden får sträcka sig upp till 24 månader, men möjlighet finns också för medlemsstaterna att välja att denna längsta tillåtna avtalstid ska vara kortare. Regeringen har dessvärre inte tagit vara på denna möjlighet, utan väljer att i propositionen föreslå att bindningstider på upp till 24 månader ska tillåtas. Detta är olyckligt. Enligt vår mening är 24 månader en alltför lång tid och det finns en överhängande risk för att den som köper en ny telefon binder upp sig längre än vad han eller hon egentligen skulle vilja. För att främja en väl fungerande marknad anser vi att det är angeläget att konsumenternas möjligheter att byta leverantör underlättas. Vi anser därför, i likhet med vad Konsumentverket anförde i sitt remissvar, att det bör införas en bestämmelse som innebär att den maximala bindningstiden för avtal om elektroniska kommunikationstjänster begränsas till 12 månader.

Genom det reviderade direktivet om samhällsomfattande tjänster infördes också en möjlighet för medlemsstaterna att se till att krav kan ställas på företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster att bl.a. erbjuda råd om taxor, dvs. en tjänst med hjälp av vilken abonnenter kan begära att företag upplyser om alternativa taxor till lägre kostnad, om sådana är tillgängliga. Dessvärre har regeringen valt att återigen inte ta fasta på direktivets möjligheter. Vi invänder mot detta. Med alla de tjänster som erbjuds på telefonimarknaden är det i dag ofta svårt för konsumenten att få en överblick över kostnaderna. Det framkommer även i tidigare nämnda rapport från PTS om allmänhetens klagomål på området elektronisk kommunikation att nya produkter, nya operatörer samt komplicerade prisplaner och erbjudanden gör det svårt för konsumenterna att välja tjänster. För att säkerställa en väl fungerande marknad anser vi att det är angeläget att konsumenterna kan göra välinformerade val. Vi menar till skillnad från regeringen att det därför bör vara obligatoriskt att redovisa prisjämförelser för den som tillhandahåller en allmän telefonitjänst.

Sedan den 1 juli 2008 finns i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, förkortad LEK, bestämmelser om spårtjänster för att skydda konsumenter mot oväntat höga telefonikostnader (prop. 2007/08:86, bet. 2007/08:CU25, rskr. 2007/08:224). Regeringen föreslår i proposition 2010/11:115 en smärre utvidgning av kravet på att avgiftsfritt spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal så att även sms-meddelanden med förhöjd taxa ska omfattas. Detta är dock otillräckligt. I dag är användningen av Internet via mobiltelefon ett av de områden där det är svårast att som konsument få grepp om kostnaderna. Vi anser därför att regelverket kring kostnads kontroll bör utvidgas till att även omfatta datatrafik.

I propositionen föreslår regeringen vidare i enlighet med det ändrade direktivet om integritet och elektronisk kommunikation (2002/58/EG) att den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationer löpande ska föra en förteckning över integritetsincidenter. Vi välkomnar

detta; förslaget är ett steg i rätt riktning för att stärka den personliga integriteten. Vi anser dock att det bör förtydligas att dessa uppgifter ska vara offentliga. En sådan princip skulle enligt vår mening stärka konsumentens rättigheter och göra det lättare för den som vill kontrollera kvaliteten på integritetsskydd hos olika operatörer.

Vi föreslår sammanfattningsvis att riksdagen antar regeringens lagförslag i propositionen med den ändringen att datumet i övergångsbestämmelse korrigeras i enlighet med vad utskottets majoritet har anfört. Regeringen bör dock uppmanas att snarast möjligt återkomma till riksdagen med förslag till hur LEK bör ändras i syfte att genomföra ovan nämnda önskemål om att förstärka konsumentskyddet.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

3. Integritetsskyddet inom elektronisk kommunikation, punkt 2 (MP, V)

av Siv Holma (V) och Annika Lillemets (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkänner för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:T13 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Det är väsentligt att värna den personliga integriteten och skydda mot missbruk av personuppgifter. Frågan är särskilt angelägen inom elektronisk kommunikation där trafikuppgifter innehåller mycket integritetskänsliga uppgifter. Vi kan dock konstatera att integritetsskyddet inom elektronisk kommunikation i dagsläget är fragmenterat och svårt att överblicka. Det har under de senaste åren föreslagits ett antal initiativ som påverkar integritetsskyddet och det har dessvärre också varit tydligt att det har saknats ett helhetsgrepp på området, inte minst inom EU. Genom ett förslag om minoritetsbordläggning från Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet har lyckligtvis införandet av det s.k. datalagringsdirektivet (2006/24/EG) skjutits upp ett år. Härigenom har nu goda möjligheter skapats för att genomföra en samlad översyn av integritetsskyddet.

Det är väsentligt att skyldigheterna i lagen om elektronisk kommunikation blir tydliga så att deras koppling till varandra inte misstolkas, något som även uppmärksammas i propositionen *Bättre regler för elektroniska kommunikationer* (prop. 2010/11:115). Vi föreslår därför att regeringen låter göra en översyn av integritetsskyddet avseende elektronisk kommunikation. Vi vill betona att denna översyn måste ske utifrån ett helhetsper-

spektiv och med särskilt fokus på EU-relaterade regleringar. I sammanhanget vill vi också understryka att vi vill se en utveckling där den nya tekniken används för att den enskilde ska kunna få ett starkare skydd för integriteten i sin kommunikation.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

4. IT-politisk strategi, punkt 3 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Lars Mejern Larsson (S), Leif Pettersson (S), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Siv Holma (V), Leif Jakobsson (S), Suzanne Svensson (S) och Annika Lillemets (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:T275 av Eva-Lena Jansson (S) yrkande 1 och avslår motionerna 2010/11:T325 av Eliza Roszkowska Öberg (M) och 2010/11:T505 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Informationssamhället är i dag en grundläggande del av vårt samhälle och på många sätt en förutsättning för att fullt ut kunna medverka i dagens samhällsutveckling liksom för att kunna ta del av dagens tjänsteutbud inom såväl privat som offentlig verksamhet. Fortfarande är det dock ett stort antal medborgare som inte använder Internet. Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE) konstaterar i rapporten *Svenskarna och Internet 2010* att trots den fortsatta spridningen av Internet befann sig under förra året fortfarande hela 1 500 000 svenskar utanför Internetvärlden. Av rapporten framgår dessutom att ungefär hälften av befolkningen inte känner sig delaktig i det nya informationssamhället. Detta är inte godtagbart. Vi vill understryka att det är väsentligt, inte minst utifrån ett demokratiskt perspektiv, att samtliga medborgare har möjlighet att delta i informationssamhället.

Den moderatledda regeringen har bidragit till att de ekonomiska klyftorna ökar människor emellan i hela landet. Parallellt med denna olyckliga utveckling kan vi även se att det växer en digital klassklyfta: personer med sämre ekonomisk ställning har t.ex. inte alltid råd att ha en dator eller tillgång till bredband, och i familjer med svår ekonomisk situation påverkas givetvis också möjligheten för barnen att följa med i en undervisning som bygger på digital informationsinhämtning.

Tillgången till dator i skolorna ser väldigt olika ut i landet, bland både eleverna och lärarna. Även inom sjukvården och äldreomsorgen är användningen av IT-system olika. Att det prövas olika modeller kan vara bra, men det är uppenbart att det saknas en tydlig strategi på området. Detta måste åtgärdas. För att kunna bygga bort de digitala klassklyftor som redan har uppstått och för att motarbeta nya krävs en ordentlig och genomtänkt IT-strategi.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

5. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 4 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Lars Mejern Larsson (S), Leif Pettersson (S), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Siv Holma (V), Leif Jakobsson (S), Suzanne Svensson (S) och Annika Lillemets (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2010/11:T275 av Eva-Lena Jansson (S) yrkande 2,

2010/11:T279 av Helene Petersson i Stockaryd (S),

2010/11:T347 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S),

2010/11:T365 av Peter Hultqvist och Carin Runeson (båda S),

2010/11:T430 av Maria Stenberg och Isak From (båda S),

2010/11:T452 av Gunnar Sandberg och Marie Nordén (båda S),

2010/11:T486 av Isak From och Maria Stenberg (båda S) och

2010/11:T487 av Peter Johnsson (S) samt

avslår motionerna

2010/11:T218 av Betty Malmberg m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2010/11:T381 av Jan Lindholm m.fl. (MP),

2010/11:T477 av Erik Bengtzboe (M),

2010/11:T497 av Rune Wikström och Karin Enström (båda M),

2010/11:T505 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkandena 2, 3 och 5–10,

2010/11:T516 av Emil Källström och Helena Lindahl (båda C) och

2010/11:N333 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda FP) yrkande 2.

Ställningstagande

På många håll i landet monterar Telia Sonera i dag ned delar av det fasta kopparnätet. Under en femårsperiod kommer totalt mer än 50 000 hushåll i 200 kommuner att beröras. Den lösning som erbjudits berörda abonnenter i form av fast mobiltelefoni har dock i flera fall inte visat sig fungera på ett tillfredsställande sätt, i synnerhet inte i landsbygdsregionerna.

Många människor i glesbygden är följaktligen oroliga över att förlora sin kontakt med omvärlden. Detta är inte acceptabelt. Rätten till telefoni till överkomligt pris måste säkerställas i hela landet. Av särskild betydelse i sammanhanget är också det stora antal trygghetslarm som finns runt om i landet och som oftast är utvecklade för just den traditionella fasta telefonin; man riskerar att dessa larm inte fungerar om kopparnätet byts ut mot ett annat nät. Det är därför ytterst angeläget att frågan om alternativ infrastruktur för trygghetslarmen löses innan Telia Sonera ersätter kopparnätet med annan teknik. Det är givetvis viktigt att främja användningen av ny modern teknik, men vi vill understryka att övergången mellan olika system måste ske på ett ansvarsfullt sätt. Enligt vår mening måste krav tydligt ställas genom Post- och telestyrelsen (PTS) på fungerande ersättningssystem när gamla system byts ut. Vi anser vidare att det är angeläget att de bestämmelser som PTS tillämpar för att avgöra vad som utgör ett fast verksamhetsställe, och därmed enligt lagen kan medge rätt till fast telefoni, ses över. Genom dagens bestämmelser sker en diskriminering av företag som bedriver näringsverksamhet i landets glest bebyggda delar, exempelvis i form av turismaktiviteter ute i fjällvärlden. Telefonianslutningen är dock i allra högsta grad nödvändig även för dessa verksamheter, inte minst av säkerhetsskäl. Reglerna för rätt till telefoni i glesbygd bör därför snarast ses över.

I dagens samhälle utgör fungerande telefoni en naturlig del av ett fungerande offentligt och civilt liv. En god geografisk täckning med hög kommunikationshastighet i hela landet är nödvändig för att samhällsservicen ska fungera på ett tillfredsställande vis. Stora delar av landet, i synnerhet glesbygden, har dock en otillräcklig täckning, vilket drabbar såväl befolkning som turister. Detta är inte godtagbart, inte minst ur ett sårbarhetsperspektiv. För att människor ska kunna bo, arbeta och röra sig tryggt i alla delar av Sverige måste regeringen ta sitt ansvar för en fungerande telefoni med god täckning i hela landet.

Den digitala tekniken skapar fantastiska utvecklingsmöjligheter genom att många verksamheter inte längre är geografiskt bundna till vissa orter. En förutsättning för att dessa möjligheter ska kunna tas till vara är givetvis att det finns en väl utbyggd IT-infrastruktur med snabb uppkoppling i hela landet och att tillgången till den nya tekniken sker på likvärdiga villkor. Det finns dock alltför få antal hushåll och företag, främst i glesbygd, som saknar tillgång till bredbandsuppkoppling. I takt med att samhället blir alltmer beroende av bredband växer dessutom också behovet av att flerfaldiga överföringshastigheten och det är angeläget att detta sker över hela landet. PTS senaste kartläggning av bredbandstillgången i landet (PTS-ER-2011:10) visar att det finns påtagliga skillnader mellan tätbebyggda områden och glesbygd i fråga om tillgång till bredband med högre hastigheter (10 Mbit/s eller mer). PTS har redan tidigare gjort bedömningen att det sannolikt kommer att vara svårt för operatörerna att på enbart kommersiella villkor bygga ut och uppgradera IT-infrastruktur med hög överförings-

kapacitet i områden med få användare. Den borgerliga regeringens övertro på att marknadskrafterna ensamma ska lösa problemet med otillräcklig täckning har således tillbakavisats av regeringens egen expertmyndighet.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

6. Robusta kommunikationer, punkt 5 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Lars Mejern Larsson (S), Leif Pettersson (S), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Siv Holma (V), Leif Jakobsson (S), Suzanne Svensson (S) och Annika Lillemets (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:T373 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S) och 2010/11:T426 av Sven-Erik Bucht (S).

Ställningstagande

Elektroniska kommunikationstjänster i Sverige drabbas ofta av störningar till följd av bl.a. oväder. Detta ställer till med stora problem, inte minst i glesbygd där behovet av kommunikationer är särskilt viktigt på grund av de långa avstånden till samhällets service. Såväl privatpersoner som företag berörs av dessa störningar och det kan vara livsavgörande om t.ex. möjligheterna att nå SOS Alarm inte fungerar.

I de glest bebyggda områdena i landet är konsumenterna ofta utelämnade till endast en operatör. Denna avsaknad av konkurrens driver inte fram den servicenivå som finns inom mer tätbebyggda områden, vilket får till följd att operatörens verksamhet i glesbygden ofta inte kan anses uppfylla rimliga krav på driftsäkerhet. Detta är inte tillfredsställande. Vi anser att lagen om elektronisk kommunikation bör omarbetas i syfte att säkerställa uthållighet, tillgänglighet och driftsäkerhet även i de områden där det inte råder någon konkurrens mellan olika operatörer.

Vi anser vidare att det bör införas ett ersättningssystem till telekunder när de drabbas av teleavbrott. Det är enligt vår mening självklart och nödvändigt att kunderna får kompensation vid sådana tillfällen. Ett ersättningssystem har dessutom den fördelen att det sätter press på leverantören att öka tillförlitligheten och driftsäkerheten. Erfarenheterna från elområdet visar att det var rätt att införa ett ersättningssystem för elkunderna; detta har drivit elföretagen att fortast möjligt åtgärda uppkomna fel för att undvika dyra utgifter. Vi anser därför att regeringen snarast bör se över möjligheten till ett liknande ersättningssystem för telekunder.

Vad vi nu anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:115 Bättre regler för elektroniska kommunikationer:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).

Följdmotionerna

2010/11:T13 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör införas en bestämmelse som innebär en maximal bindningstid på tolv månader för avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra det obligatoriskt att redovisa prisjämförelser för den som tillhandahåller en allmän telefonitjänst.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regelverket kring kostnadskontroll även bör omfatta datatrafik.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förteckningar över integritetsincidenter bör vara offentliga.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av integritetsskyddet utifrån ett helhetsperspektiv, med särskilt fokus på regleringar inom ramen för EU.

2010/11:T14 av Anders Ygeman m.fl. (S):

Riksdagen avslår förslaget om ny lydelse av 6 kap. 18 § lagen om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:T213 av Carina Hägg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sociala medier.

2010/11:T218 av Betty Malmberg m.fl. (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av robust och fungerande bredband och mobiltelefoni i hela landet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en nationell strategi för mobiltelefoni bör utarbetas.

2010/11:T275 av Eva-Lena Jansson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en IT-strategi för att motverka digitala klassklyftor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av bredband i hela Sverige.

2010/11:T279 av Helene Petersson i Stockaryd (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om allas tillgång till trygghetslarm.

2010/11:T325 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att integrera IT i alla politikområden för stärkt konkurrenskraft och nya företag.

2010/11:T347 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgång till bredband eller minst ADSL-standard.

2010/11:T365 av Peter Hultqvist och Carin Runeson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att rätten till telefon kan upprätthållas till överkomliga priser i hela landet.

2010/11:T373 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ersättningsystem för telekunder vid störningar i telenätet.

2010/11:T381 av Jan Lindholm m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av att bevara och utveckla det fasta telefonnätet.

2010/11:T409 av Penilla Gunther (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla digitala kommunikationer och flexibla arbetslösningar som kan minska behovet av fysiska transporter.

2010/11:T426 av Sven-Erik Bucht (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bättre driftsäkerhet för mobil- och datakommunikation i hela landet.

2010/11:T430 av Maria Stenberg och Isak From (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att reglerna för rätt till telefoni i glesbygd snarast bör ses över.

2010/11:T452 av Gunnar Sandberg och Marie Nordén (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mobiltäckning i glesbygd.

2010/11:T477 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att det tas initiativ för att säkerställa att även landsbygden i allmänhet och boende utanför landsbygdens tätorter i synnerhet på rimliga villkor får tillgång till bredband med högre hastigheter.

2010/11:T486 av Isak From och Maria Stenberg (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fungerande omställning till ny teknik.

2010/11:T487 av Peter Johnsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om god täckning för mobiltelefoner i Dalsland.

2010/11:T497 av Rune Wikström och Karin Enström (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samhällets basservice.

2010/11:T505 av Lars-Axel Nordell (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en bred nationell IT-politisk strategi.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utnyttja potentialen inom informationsteknologisektorn genom ett nära samarbete mellan det offentliga och teknikens drivande krafter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka samarbetet mellan staten och näringslivet i form av offentlig-privat samverkan (OPS).
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en kommun i vissa fall, inom befintliga regionalpolitiska anslag, bör kunna få pengar från staten för att täcka en del av den nationella medfinansieringen av EU:s investeringsmedel för fiberinfrastruktur.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det är viktigt att PTS i sin tillståndsprocess tar hänsyn till 800-bandets betydelse för att säkra tillgången till bredband med hög kapacitet i hela landet, särskilt i områden där det inte är ekonomiskt rimligt att dra bredband via kabel.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att 90 % av alla hushåll ska ha tillgång till uppkoppling med minst 100 Mbit senast 2015.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att 90 % av alla hushåll ska ha tillgång till uppkoppling med minst 1 Gbit senast 2020.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samtliga som bor och verkar i Sverige snarast ska ges rätt till ett funktionellt tillträde till Internet på minst 2 Mbit/s.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en operatörsfinansierad fond för att finansiera IT-investeringar i områden där detta ej kan ske på kommersiella villkor.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ägare av befintliga accessnät, såväl koppar som fiber, ska vara skyldiga att låta andra aktörer köpa tillträde till näten för att kunna erbjuda bredbandstjänster till konsumenter.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten ska vara proaktiv och ett gott föredöme i att utnyttja IT för "gröna" syften.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett pristak på s.k. dataroaming.

2010/11:T516 av Emil Källström och Helena Lindahl (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en IT-infrastruktur som ger hela Sverige möjlighet att växa.

2010/11:T522 av Ulrika Carlsson i Skövde och Ola Johansson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett nationellt kompetenscenter för öppen källkod och öppna standarder etableras.

2010/11:N333 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda FP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att tillförsäkra befolkningen tillgång till bredband eller motsvarande för en acceptabel Internetuppkoppling i hela Dalsland och Värmland.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation²

dels att 3 kap. 9 och 10 §§ och 5 kap. 12 och 14 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 10 § ska utgå,

dels att nuvarande 5 kap. 6 a § ska betecknas 5 kap. 6 b §,

dels att 1 kap. 7 §, 3 kap. 4, 11 och 17 §§, 4 kap. 3, 5, 8–10, 12 a och 14 §§, 5 kap. 1, 2, 4, 6 b, 7, 7 a, 9–11 och 15–19 §§, 6 kap. 1, 3, 18 och 22 §§, 7 kap. 3 a–5, 8, 10, 10 a, 13 och 13 a §§ samt 8 kap. 1, 6, 8, 10–13, 16, 20 och 23 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas sjutton nya paragrafer, 3 kap. 12 c §, 4 kap. 13 a §, 5 kap. 3 a, 6 a, 6 c–6 e, 7 c, 15 a och 17 a §§, 6 kap. 4 a och 4 b §§, 7 kap. 9 a och 13 b §§ och 8 kap. 1 a, 11 a och 12 a §§, samt närmast före 3 kap. 12 c § och 7 kap. 9 a § nya rubriker av följande lydelse.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 7, Celex 32002L0019), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 21, Celex 32002L0020), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33, Celex 32002L0021), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomsfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomsfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51, Celex 32002L0022), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136), samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37, Celex 32002L0058), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136).

² Senaste lydelse av

3 kap. 9 § 2010:497

3 kap. 10 § 2010:720

rubriken närmast före 3 kap. 10 § 2010:497

5 kap. 14 § 2006:26.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.
7 §³

I lagen avses med

abonment: den som har ingått avtal med en leverantör av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster om tillhandahållande av sådana tjänster,

abonmentupplysning: förvärvsmässig verksamhet för upplysning om abonmentuppgifter till allmänheten eller för förmedling av abonmentuppgifter för sådant ändamål,

allmänt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

allmänt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som stödjer informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter,

allmänt telefonnät: elektroniskt kommunikationsnät som används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga telefonitjänster och som möjliggör överföring av tal, telefaxmeddelanden, datakommunikation och andra former av kommunikation mellan nätanslutningspunkter,

användare: den som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

elektronisk kommunikationstjänst: tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt passiva nätdelar och andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

lokaliseringssuppgift: uppgift som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät och som visar den geografiska positionen för

lokaliseringssuppgift: uppgift som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät eller av en elektronisk kommunikationstjänst

³ Senaste lydelse 2008:473.

terminalutrustningen för en användare, och som visar den geografiska positionen för terminalutrustningen för en användare,

nätanslutningspunkt: fysisk punkt vid vilken en abonnent ansluts till ett allmänt kommunikationsnät,

nödsamtal: samtal till samhällets alarmeringstjänst via ett nummer inom fastställd nummerplan för telefoni,

operatör: den som innehar eller på annat sätt råder över ett allmänt kommunikationsnät eller tillhörande installation,

radioanläggning: anordning som möjliggör radiokommunikation eller bestämning av position, hastighet eller andra kännetecken hos ett föremål genom sändning av radiovågor (radiosändare) eller mottagning av radiovågor (radiomottagare),

radiokommunikation: överföring, utsändning eller mottagning av tecken, signaler, skrift, bilder, ljud eller meddelanden av varje slag med hjälp av radiovågor,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser från 9 kilohertz till 3 000 gigahertz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

samtal: förbindelse för överföring av tal som medger tvåvägskommunikation i vad som för användaren uppfattas som realtid, *samtal*: förbindelse för överföring av tal som medger tvåvägskommunikation,

samtrafik: fysisk och logisk sammankoppling av allmänna kommunikationsnät för att göra det möjligt för användare att kommunicera med varandra eller få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten,

skadlig störning: störning som äventyrar funktionen hos en radionavigations-tjänst eller någon annan säkerhetstjänst, eller som på annat sätt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepat avbryter en radiokommunikationstjänst som fungerar i enlighet med gällande bestämmelser, inbegripet störning av befintliga eller planerade tjänster på nationellt tilldelade frekvenser,

slutanvändare: användare som inte tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

telefonitjänst: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan, *inklusive nödsamtal*,

tillhörande installation: anordning, funktion eller annat som *intetgör* men har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät, och som möjliggör *eller stöder* den tjänsten eller tillhandahållande av tjänster via det nätet,

telefonitjänst: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

tillhörande installation: anordning, funktion eller annat som har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät, och som möjliggör, *stödjer eller kan stödja* den tjänsten, eller tillhandahållande av tjänster via det nätet *eller tjänsten*,

vertikalt integrerad operatör: en operatör som tillhandahåller tjänster till företag som den konkurrerar med på marknader i efterföljande handelsled.

3 kap.

4 §⁴

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikt enligt 1 §. Därvid får det föreskrivas villkor om att den radioanläggning där sändaren ingår ska uppfylla bestämda tekniska krav samt i övrigt sådana villkor som anges i 11 § 1–7 och 9 samt 11 a § 1, 2 och 4.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikt enligt 1 §. Därvid får det föreskrivas villkor om att den radioanläggning där sändaren ingår ska uppfylla bestämda tekniska krav samt i övrigt sådana villkor som anges i 11 § första stycket 1–7 och 9 samt 11 a § 1, 2 och 4. *Villkor som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas får meddelas endast i de fall som anges i 11 § andra och tredje styckena.*

Undantag enligt första stycket får tidsbegränsas, varvid 12 § andra stycket har motsvarande tillämpning.

11 §⁵

Tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor om

1. det frekvensutrymme som tillståndet avser,
2. vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,
3. täckning och utbyggnad inom landet,
4. det geografiska område som tillståndet avser,
5. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,
6. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser ska uppställas som villkor när den som ska tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
7. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,
8. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 8 §, samt
9. tekniska krav och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

⁴ Senaste lydelse 2010:497.

⁵ Senaste lydelse 2010:497.

Villkor enligt första stycket som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas, får meddelas endast om det krävs för att

1. undvika skadlig störning,
2. säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande,
3. skydda människors liv eller hälsa,
4. tillgodose det allmännas intresse av att vissa elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet, eller
5. tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållandet av radio- och tv-tjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag.

Villkor som innebär att endast en viss elektronisk kommunikationstjänst får tillhandahållas, får meddelas endast om det krävs för att säkerställa verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa, eller om det annars finns synnerliga skäl för det med hänsyn till ett allmänt intresse.

Användning av amatörradio-sändare

12 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna prov och utfärda bevis om att föreskrivna kompetenskrav för användning av amatörradiosändare är uppfyllda samt att tilldela anropssignaler för sådan användning.

Ett beslut om överlämnande enligt första stycket får återkallas, om anordnaren eller utfärdaren anordnar prov, utfärdar bevis eller tilldelar anropssignaler i

strid med gällande föreskrifter eller på annat sätt visar sig olämplig att fullgöra uppgiften.

17 §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *skall* kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *som ger möjlighet till internationella samtal, ska* kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883. *De taxor som tillämpas för sådana samtal ska vara likartade med dem som tillämpas för samtal till och från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

4 kap.

3 §

Den som kontrollerar tillträde till slutanvändare får förpliktas att mot marknadsmässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra.

En förpliktelse enligt första stycket får även avse skyldighet att göra tjänster kompatibla med andra operatörers tjänster.

5 §

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om

1. redovisning,
2. tekniska specifikationer,
3. nätegenskaper,
4. villkor för tillhandahållande och användning,

4. villkor för tillhandahållande och användning, *inbegripet villkor som begränsar tillträde till eller användning av vissa tjänster,*

5. prissättning, eller
6. andra förhållanden som behövs för insyn i fråga om samtrafik och andra former av tillträde.

Ett beslut om förpliktelse enligt första stycket *skall* innehålla besked om vilka uppgifter som *skall* tillhandahållas, hur detaljerade dessa *skall* vara samt på vilket sätt de *skall* offentliggöras.

Ett beslut om förpliktelse enligt första stycket *ska* innehålla besked om vilka uppgifter som *ska* tillhandahållas, hur detaljerade dessa *ska* vara samt på vilket sätt de *ska* offentliggöras.

Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den *skall* stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

Ett beslut enligt första eller tredje stycket får förenas med vite.

Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den *ska* stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

8 §

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören *skall*

1. ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer,

2. förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande installationer,

3. erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,

4. bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckel-teknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster,

5. erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande installationer,

6. erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,

7. erbjuda tillträde till driftstöds-system eller liknande program-system som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster, *eller*

8. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande installationer kan förbindas.

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören *ska*

1. ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer, *inbegripet sådant tillträde som krävs för att möjliggöra val och förval av operatör samt erbjudanden om återförsäljning av abonnemang,*

2. förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande installationer,

3. erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,

4. bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckel-teknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster,

5. erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande installationer,

6. erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,

7. erbjuda tillträde till driftstöds-system eller liknande program-system som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster,

8. *erbjuda tillträde till sådana tjänster som möjliggör, stödjer eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster,*

9. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande installationer kan förbindas.

Beslut enligt första stycket får förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nät drift. Villkor om att följa särskilda tekniska standarder eller specifika-

tioner får dock endast gälla sådana standarder som Europeiska kommissionen har angett som obligatoriska i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

9 §

En förpliktelse enligt 8 § som avser tillträde till ett allmänt *teleförmät* mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och *abonnentens fasta* nätanslutningspunkt *skall, om nätet där består av en parkabel av metall,* förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 5 §. Erbjudandet *skall* innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv). Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

En förpliktelse enligt 8 § som avser tillträde till ett allmänt *kommunikationsnät* mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och *en fast* nätanslutningspunkt *ska* förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 5 §. Erbjudandet *ska* innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv), *ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG*⁶. Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

10 §

Vid tillämpning av 8 § *skall* särskilt beaktas

1. den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av alternativa nätdelar eller tillhörande installationer, med hänsyn tagen till marknadsutvecklingen samt art och typ av samtrafik och andra former av tillträde,

2. den tillgängliga kapaciteten,

3. de risker som en nyinvestering medför för ägaren till nät eller tillhörande installationer,

4. behovet av att värna konkurrensen på lång sikt,

5. berörda immateriella rättigheter,

6. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *och*

7. *nätets funktion och tekniska säkerhet.*

Vid tillämpning av 8 § *ska* särskilt beaktas

5. berörda immateriella rättigheter, *och*

6. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

⁶ EUT L 337, 18.12.2009, s. 37 (Celex 32009L0140).

12 a §⁷

Om det finns synnerliga skäl får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § ålagts en skyldighet om tillträde till ett sådant nät som avses i 9 §, förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som avser förvaltning, drift och tillhandahållande av nät och tillhörande installationer som omfattas av beslutet om tillträdesskyldighet. Avskiljandet ska särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

Om operatören ålagts en skyldighet att tillhandahålla dubbelriktad höghastighetsöverföring för att inom ett geografiskt område nå fler än en slutanvändare från en anslutningspunkt, får operatören, om slutanvändaren nås i ett sådant nät som avses i 9 §, även förpliktas att avskilja ytterligare verksamheter som behövs för tillhandahållande enligt skyldighetsbeslutet.

Om det finns synnerliga skäl för det får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § första stycket första meningen ålagts en skyldighet att lämna tillträde, förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som har anknytning till beslutet om skyldigheten. Avskiljandet ska ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet och särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

13 a §

En operatör, eller någon som äger ledningar i ett allmänt kommunikationsnät som operatören råder över, får efter ansökan av annan förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla gemensamt utnyttjande av ledningarna i en byggnad eller fram till första utlopps- eller förgreningsstället.

En skyldighet enligt första stycket får åläggas endast om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

⁷ Senaste lydelse 2008:473.

14 §⁸

En operatör får, efter ansökan av en annan operatör, även i annat fall än enligt 8 § 5 förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det

En operatör får, efter ansökan av en annan operatör, även i annat fall än enligt 8 § *första stycket 5 eller 13 a §* förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det

1. är av betydelse för att skydda miljön eller för att uppnå mål för fysisk planering, eller

2. krävs för att skydda folkhälsa eller allmän säkerhet.

Ett förpliktande enligt första stycket får innefatta en skyldighet för den förpliktade att mot ersättning för uppkomna kostnader genomföra stagning eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att ett tillhandahållande *skall* kunna ske. Förpliktandet får inte innebära en skyldighet att byta ut en befintlig mast mot en ny.

Ett förpliktande enligt första stycket får innefatta en skyldighet för den förpliktade att mot ersättning för uppkomna kostnader genomföra stagning eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att ett tillhandahållande *ska* kunna ske. Förpliktandet får inte innebära en skyldighet att byta ut en befintlig mast mot en ny.

5 kap.

1 §

Om det behövs för att nedanstående samhällsomfattande tjänster *skall* finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till *det allmänna telefonnätet till en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som begär det,*

2. uppfylla rimliga krav på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster *till en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som efterfrågar denna tjänst,*

Om det behövs för att nedanstående samhällsomfattande tjänster *ska* finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till *ett allmänt kommunikationsnät i en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe,*

2. uppfylla rimliga krav på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster *i en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som efterfrågar denna tjänst,*

⁸ Senaste lydelse 2006:586.

3. i en abonnentförteckning, som *skall* uppdateras årligen, göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

4. tillhandahålla en fullständig upplysningstjänst avseende telefonabonnemang i den utsträckning uppgifterna som tillhandahålls inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

5. tillhandahålla telefonautomater i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov, eller

6. tillhandahålla *funktionshinder* tillgång till tjänster enligt 2–5 i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som för andra slutanvändare och tillgodose *funktionshindrades* behov av särskilda sådana tjänster.

Tillgång till samhällsomfattande tjänster *skall* tillförsäkras genom upphandling av staten om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

3. i en abonnentförteckning, som *ska* uppdateras årligen, göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

4. tillhandahålla en fullständig upplysningstjänst avseende telefonabonnemang i den utsträckning uppgifterna som tillhandahålls inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

5. tillhandahålla telefonautomater *eller andra ställen med allmän tillgång till taltelefoni* i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov, eller

6. tillhandahålla *personer med funktionsnedsättning* tillgång till tjänster enligt 2–5 i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som för andra slutanvändare och tillgodose *de* behov som *personer med funktionsnedsättning har* av särskilda sådana tjänster.

Tillgång till samhällsomfattande tjänster *ska* tillförsäkras genom upphandling av staten om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

2 §

Den som enligt 1 § *skall* tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att inom viss tid nå särskilda prestandamål. Denna tid får inte understiga tre månader.

En anslutning enligt 1 § första stycket 1 *skall* vara utformad så att *slutanvändare kan utföra och ta emot lokala, nationella och internationella samtal, telefax och datakommunikation* med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till Internet.

Regeringen får meddela föreskrifter om datahastighet enligt andra stycket.

Den som enligt 1 § *ska* tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att inom viss tid nå särskilda prestandamål. Denna tid får inte understiga tre månader.

En anslutning enligt 1 § första stycket 1 *ska* vara utformad så att *den stöder röst- och telefaxkommunikation samt datakommunikation* med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till Internet.

4 §⁹

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst får *i tillämpliga fall* åläggas skyldighet att

1. tillämpa gemensamma taxor för hela landet eller tillämpa ett visst högsta pris,
2. göra det möjligt för konsumenterna att på förhand betala för anslutning till det allmänna *telefonnätet* och för användning av *allmänna* telefonitjänster, samt
3. tillåta konsumenterna att betala för anslutning till det allmänna *telefonnätet* genom betalningar som är fördelade över tiden.

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att

2. göra det möjligt för konsumenterna att på förhand betala för anslutning till det allmänna *kommunikationsnätet* och för användning av *allmänt tillgängliga* telefonitjänster,
3. tillåta konsumenterna att betala för anslutning till det allmänna *kommunikationsnätet* genom betalningar som är fördelade över tiden, *och*
4. på en abonnents begäran upplysa om *alternativa taxor som ger en lägre kostnad.*

Taxor som avses i första stycket 1 ska göras allmänt tillgängliga.

6 a §

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst och som avser att avhända sig en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i *accessnätet*, ska i god tid före åtgärden underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt.

6 b §¹⁰

Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *skall se till* att verksamheten uppfyller rimliga krav på *god funktion och teknisk säkerhet samt på uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid*. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten *skall* fullgöras och om undantag från *skyldigheterna*.

Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa* att verksamheten uppfyller rimliga krav på *driftsäkerhet*. De åtgärder som vidtas ska vara *ägnade att skapa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för störningar och avbrott*. Regeringen eller den myndighet som

⁹ Senaste lydelse 2008:484.

¹⁰ Senaste lydelse 2005:240.

regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

6 c §

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan onödigt dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera störningar eller avbrott av betydande omfattning.

Tillsynsmyndigheten får, om det ligger i allmänhetens intresse, förplikta den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

6 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät, om det behövs för att förebygga förhindrad eller långsam trafik i nätet eller försämring av kvaliteten på allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

6 e §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att

1. få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och

2. kunna dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras.

7 §¹¹

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska

1. medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren,

2. i den mån det är tekniskt genomförbart, tillhandahålla den som mottar nödsamtal lokaliseringsuppgifter,

2. avgiftsfritt lämna lokaliseringsuppgifter till den som tar emot nödsamtal,

3. på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och ickediskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av ett allmänt *telefonnät* eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara ospecificerad,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användningen av ett allmänt *kommunikationsnät* eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara ospecificerad, och

5. se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer, vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den

5. se till att slutanvändare kan nå samtliga nummer som tillhandahålls inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppripgde abonnenten inte av kommersiella

¹¹ Senaste lydelse 2009:546.

uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, och

skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden.

6. i verksamheten ta hänsyn till funktionshinderades behov av särskilda tjänster.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten får inte anges på dennes telefonräkning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras, om undantag från skyldigheterna och, i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras,

2. undantag från skyldigheterna,

3. i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna, och

4. i fråga om första stycket 2, de krav som ska uppfyllas vid tillhandahållandet av uppgifterna.

7 a §¹²

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska på begäran av en abonnent avgiftsfritt spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska på begäran av en abonnent avgiftsfritt spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal *eller sms-meddelanden med förhöjd taxa.*

En abonnent ska i samband med att avtal träffas om tillhandahållande av en allmänt tillgänglig telefonitjänst informeras om sin rätt enligt första stycket och ska under löpande avtalsperiod ha rätt att avgiftsfritt ändra spärrningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten. Den som har förpliktats att tillhandahålla en tjänst enligt 1 § första stycket 2 får inte undantas från skyldigheten.

7 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska erbjuda abonnenter möjlighet att på annat sätt än som anges i 7 §

¹² Senaste lydelse 2008:484.

första stycket 4, 7 a § eller 7 b § kontrollera sina kostnader för användningen av tjänsten.

9 §

Den som tillhandahåller *allmänt tillgängliga telefonitjänster* skall se till att *telefonnätet* medger att en abonnent kan behålla sitt *telefonnummer* vid byte av tjänsteleverantör. Om abonnenten begär det, *skall telefonnummer* som används för en sådan tjänst överlämnas till annan för att denne *skall* tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av *telefonitjänst* inom samma geografiska område (riktnummerområde).

Första stycket gäller inte överlämnande av *telefonnummer* mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *skall* fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

Den som tillhandahåller *elektroniska kommunikationstjänster* ska se till att en abonnent *med nummer ur en nationell nummerplan* kan behålla sitt *nummer* vid byte av tjänsteleverantör. Om abonnenten begär det, *ska nummer* som används för en sådan tjänst överlämnas till annan för att denne *ska* tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av *elektroniska kommunikationstjänster* inom samma geografiska område (riktnummerområde).

Första stycket gäller inte överlämnande av *nummer* mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt.

Överlämnande av nummer ska ske så snart som möjligt. Den mottagande tjänsteleverantören ska tillhandahålla tjänsten senast en arbetsdag efter det att överlämnandet har skett.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *ska* fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

10 §

Ersättning för att överlämna *telefonnummer* enligt 9 § får grundas endast på driftskostnaden för överlämnandet.

Den som har överlämnat ett *telefonnummer* har endast rätt till ersättning för den driftskostnad som utgörs av ökade trafikost-

Ersättning för att överlämna *nummer* enligt 9 § får grundas endast på driftskostnaden för överlämnandet.

Den som har överlämnat ett *nummer* har endast rätt till ersättning för den driftskostnad som utgörs av ökade trafikostnader för

nader för ett meddelande till *telefonnumret*. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande abonnenten har ingått avtal med om förmedling av meddelandet.

Den som överlämnar *telefonnummer* har inte rätt till ersättning från abonnenten för överlämnandet.

ett meddelande till *numret*. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande abonnenten har ingått avtal med om förmedling av meddelandet.

Den som överlämnar *nummer* har inte rätt till ersättning från abonnenten för överlämnandet.

11 §

Den som överlämnar ett *telefonnummer* enligt 9 § *skall* till den som tillsynsmyndigheten bestämmer genast lämna de uppgifter som är nödvändiga för dirigering av meddelande till *telefonnumret*. Andra uppgifter som kan vara direkt eller indirekt hänförliga till en fysisk person än uppgifter om *telefonnummer* och om den som tillhandahåller berörda allmänt tillgängliga *telefonitjänster* får inte lämnas utan samtycke från personen.

Myndigheten får utse någon att i en databas sammanställa sådana uppgifter som avses i första stycket och lämna dem till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *telefonitjänster*, i den mån denne behöver uppgifterna för dirigering av *samtal*, och andra som myndigheten bestämmer. Den utsedda databasoperatören *skall* i förhållande till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *telefonitjänster* tillämpa villkor som är konkurrensneutrala och får ta ut den ersättning som är skälig med hänsyn till kostnaderna.

Bestämmelserna i denna lag gäller i tillämpliga delar för den databasverksamhet som avses i andra stycket.

Den som överlämnar ett *nummer* enligt 9 § *ska* till den som tillsynsmyndigheten bestämmer genast lämna de uppgifter som är nödvändiga för dirigering av meddelande till *numret*. Andra uppgifter som kan vara direkt eller indirekt hänförliga till en fysisk person än uppgifter om *nummer* och om den som tillhandahåller berörda allmänt tillgängliga *elektroniska kommunikationstjänster* får inte lämnas utan samtycke från personen.

Myndigheten får utse någon att i en databas sammanställa sådana uppgifter som avses i första stycket och lämna dem till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *elektroniska kommunikationstjänster*, i den mån denne behöver uppgifterna för dirigering av *kommunikation*, och till andra som myndigheten bestämmer. Den utsedda databasoperatören *ska* i förhållande till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *elektroniska kommunikationstjänster* tillämpa villkor som är konkurrensneutrala och får ta ut den ersättning som är skälig med hänsyn till kostnaderna.

15 §

Ett avtal mellan en *slut användare* och den som tillhandahåller elektroniska kommunika-

Ett avtal mellan en *konsument* och den som tillhandahåller ett *allmänt kommunikationsnät* eller *all-*

tionstjänster *eller anslutning till ett allmänt telefonnät skall innehålla uppgifter om*

1. leverantörens namn och adress,
2. de tjänster som tillhandahålls,

3. den kvalitetsnivå som erbjuds,

4. leveranstiden,

5. de *underhållstjänster* som erbjuds,

6. detaljerade priser och taxor,

7. hur information om gällande taxor och underhållsavgifter kan erhållas,

8. avtalets löptid,

9. villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,

10. villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet,

11. villkoren för ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet, och

12. hur ett tvistlösningsförfarande för konsumenter utanför domstol inleds.

mänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska innehålla tydliga, heltäckande och lättillgängliga uppgifter om

3. *tillgången till nödsamtal och tillhandahållandet av lokaliseringsuppgifter,*

4. *villkor som begränsar tillgången till eller användningen av andra tjänster och tillämpningar än som avses i 3,*

5. *den lägsta kvalitetsnivå som erbjuds,*

6. *leveranstiden,*

7. *de åtgärder som vidtagits för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika överbelastning av nätet och hur åtgärderna kan påverka tjänsternas kvalitet,*

8. *de underhålls- och kundstödtjänster som erbjuds,*

9. *begränsningar när det gäller användningen av terminalutrustning,*

10. *abonnentens valmöjligheter när det gäller att föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning,*

11. *detaljerade priser och taxor,*

12. *hur betalning kan ske och prisskillnaden mellan olika betalningssätt samt hur information om gällande taxor och underhållsavgifter kan erhållas,*

13. *avtalets löptid,*

14. *villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,*

15. *villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet,*

16. *vilka åtgärder som kan komma att vidtas vid säkerhetsbrister,*

17. *villkoren för ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet, och*

18. *hur ett tvistlösningsförfarande för konsumenter utanför domstol inleds.*

Första stycket ska också gälla för andra slutanvändare som begär det.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om innehållet i avtalet.

15 a §

Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska erbjuda slutanvändare att ingå avtal med en längsta giltighetstid om 12 månader. Ett avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster får inte ha en längre inledande bindningstid än 24 månader.

Första stycket andra meningen ska också gälla för andra slutanvändare som begär det.

16 §

Om den som tillhandahåller abonnenter elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet *skall* abonnenten underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att därvid drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen *skall* abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

Om den som tillhandahåller abonnenter *ett elektroniskt kommunikationsnät eller* elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet *ska* abonnenten underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att därvid drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen *ska* abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om underrättelsens utformning.

17 §

Den som tillhandahåller *en allmänt tillgänglig telefonitjänst* *skall* hålla information om gällande priser, taxor och allmänna villkor för tillgång till och användning av *telefonitjänsten* allmänt tillgänglig.

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst*, *ska* hålla *tydlig, jämförbar, adekvat och aktuell* information om gällande priser, taxor och allmänna villkor

för tillgång till och användning av nätet eller tjänsten allmänt tillgänglig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om sådan information.

17 a §

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst får förpliktas att tillhandahålla abonnenter information om

1. tillämpliga taxor för nummer eller tjänster som omfattas av särskild prissättning,

2. ändringar när det gäller abonnenters tillgång till nödsamtal eller lokaliseringssuppgifter,

3. åtgärder som begränsar tillgången till eller användningen av tjänster och tillämpningar,

4. åtgärder som vidtagits för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika överbelastning av nätet och hur åtgärderna kan påverka tjänsternas kvalitet, och

5. abonnentens valmöjligheter när det gäller att föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning.

Ett beslut om en förpliktelse enligt första stycket 1 får förenas med krav på att information om en viss typ av tjänst ska tillhandahållas omedelbart innan ett samtal kopplas.

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst får förpliktas att regelbundet tillhandahålla abonnenter med funktionsnedsättning detaljerad information om produkter och tjänster som är riktade till dem.

18 §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får förpliktas att

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska

för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet.

kommunikationstjänster får förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet *och om vilka åtgärder som vidtagits för att ge slutanvändare med funktionsnedsättning tillträde till tjänsterna i likvärdig utsträckning som andra slutanvändare.*

19 §

Om en abonnent inte betalar för en telefonitjänst *till en fast nätan slutningspunkt* får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan abonnenten uppmanats att betala inom viss skäligen tid, med upplysning om att tillhandahållandet annars kan komma att avbrytas. Betalas tjänsten inom angiven tid, får tillhandahållandet inte avbrytas.

Om en abonnent inte betalar för *tillhandahållandet av ett allmänt kommunikationsnät eller för en allmänt tillgänglig* telefonitjänst får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan abonnenten uppmanats att betala inom viss skäligen tid, med upplysning om att tillhandahållandet annars kan komma att avbrytas. Betalas tjänsten inom angiven tid, får tillhandahållandet inte avbrytas.

Om en abonnent vid upprepade tillfällen har betalat för sent, får tillhandahållandet avbrytas omedelbart. Den som tillhandahåller tjänsten *skall* i sådant fall genast underrätta abonnenten om avbrytandet och under en tid av lägst tio dagar från avbrytandet ge abonnenten möjlighet att ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal.

Om en abonnent vid upprepade tillfällen har betalat för sent, får tillhandahållandet avbrytas omedelbart. Den som tillhandahåller tjänsten *ska* i sådant fall genast underrätta abonnenten om avbrytandet och under en tid av lägst tio dagar från avbrytandet ge abonnenten möjlighet att ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal.

Gäller utebliven eller upprepad för sen betalning en viss tjänst *skall* avbrottet begränsas till den tjänsten, om det är tekniskt möjligt och abonnenten inte tidigare har fått en betalningsuppsmaning eller har vilselett tjänsteleverantören.

Gäller utebliven eller upprepad för sen betalning en viss tjänst *ska* avbrottet begränsas till den tjänsten, om det är tekniskt möjligt och abonnenten inte tidigare har fått en betalningsuppsmaning eller har vilselett tjänsteleverantören.

6 kap.

1 §

I detta kapitel avses med *elektroniskt meddelande*: all information som utbyts eller överförs mellan ett begränsat antal parter genom en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, utom information som överförs som del av sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten via ett elektroniskt kommunikationsnät om denna information inte kan sättas

i samband med den enskilde abonnenten eller användaren av informationen,

integritetsincident: en händelse som leder till oavsiktlig eller otillåten utplåning, förlust eller ändring, eller otillåtet avslöjande av eller otillåten åtkomst till uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

trafikuppgift: uppgift som behandlas i syfte att befordra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller för att fakturera detta meddelande.

Begreppen *behandling, personuppgiftsansvarig* och *samtycke* har i kapitlet samma innebörd som i personuppgiftslagen (1998:204).

3 §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst *skall* vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att *behandlade* uppgifter skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät *skall* vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna *skall* vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för *integritetsintrång*.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst *ska* vidta lämpliga *tekniska och organisatoriska* åtgärder för att säkerställa att uppgifter *som behandlas i samband med tillhandahållandet av tjänsten* skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät *ska* vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna *ska* vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för *integritetsincidenter*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyddsåtgärder enligt första stycket.

4 a §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska utan onödigt dröjsmål underrätta tillsynsmyndigheten om integritetsincidenter. Om incidenten kan antas inverka negativt på de abonnenter eller användare som de behandlade uppgifterna berör, eller om

tillsynsmyndigheten begär det, ska även dessa underrättas utan onödigt dröjsmål.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

4 b §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska löpande föra en förteckning över integritetsincidenter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i en sådan förteckning.

18 §

Elektroniska kommunikationsnät får användas för att lagra eller få tillgång till information som är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren av den personuppgiftsansvarige får information om ändamålet med behandlingen och ges tillfälle att hindra sådan behandling. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att utföra eller underlätta att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Uppgifter får lagras i eller hämtas från en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren får tillgång till information om ändamålet med behandlingen och samtycker till den. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Lydelse enligt SFS 2010:1973

Föreslagen lydelse

22 §

Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst och därvid har fått del av eller tillgång till uppgift som avses i 20 § första stycket ska på begäran lämna

1. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till en myndighet som i ett särskilt fall behöver en sådan uppgift för delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932), om myndigheten finner att det kan antas att den som

söks för delgivning håller sig undan eller att det annars finns synnerliga skäl,

2. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och som gäller misstanke om brott till åklagarmyndighet, polismyndighet eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och det enligt myndighetens bedömning kan föranleda annan påföljd än böter,

3. uppgift som avses i 20 § första stycket 3 och som gäller misstanke om brott till åklagarmyndighet, polismyndighet eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet, om det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

4. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Kronofogdemyndigheten om myndigheten behöver uppgiften i exekutiv verksamhet och myndigheten finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende,

5. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Skatteverket, om verket finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende som avser kontroll av skatt eller avgift eller rätt folkbokföringsort enligt folkbokföringslagen (1991:481),

6. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till polismyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i samband med underrättelse, efterforskning eller identifiering vid olyckor eller dödsfall eller för att myndigheten ska kunna fullgöra en uppgift som avses i 12 § polislagen (1984:387),

7. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till polismyndighet eller åklagarmyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i ett särskilt fall för att myndigheten ska kunna fullgöra underrättelseskyldighet enligt 33 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, och

8. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och 3 till regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler.

Ersättning för att lämna ut uppgifter enligt första stycket 8 ska vara skäligen med hänsyn till kostnaderna för utlämnandet.

Ersättning för att lämna ut *andra* uppgifter enligt första stycket 8 *än lokaliseringsuppgifter* ska vara skäligen med hänsyn till kostnaderna för utlämnandet.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.
3 a §¹³

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG finns regler om pris-

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att de skyldigheter som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om

¹³ Senaste lydelse 2007:1375.

nivåer och informationsplikt vid tillhandahållande av roaming-tjänster för rösttelefoni mellan medlemsstaterna.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att de i förordningen angivna reglerna ska följas. Förelägganden och förbud får förenas med vite.

roaming i allmänna mobila kommunikationsnät i gemenskapen¹⁴ ska följas. Förelägganden och förbud får förenas med vite.

4 §

Finner tillsynsmyndigheten skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte efterlever lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, skall myndigheten underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig. *I underrättelsen skall myndigheten ange att den kan komma att meddela ett föreläggande eller förbud enligt 5 §, om inte rättelse sker inom skäligen tid. Skäligen tid får inte understiga en månad, annat än vid upprepade fall av överträdelse, om inte den som underrättas samtycker till en kortare tidsfrist.*

Finner tillsynsmyndigheten skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte efterlever lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, ska myndigheten underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig *inom skäligen tid.*

5 §

Om en underrättelse enligt 4 § inte leder till rättelse får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse skall ske.

Följs inte föreläggandet, får tillsynsmyndigheten

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse av en överträdelse som avses i 4 § ska ske omedelbart eller inom skäligen tid.

Följs inte föreläggandet, får tillsynsmyndigheten, *efter utgången av den tid som angetts i underrättelsen enligt 4 §,*

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att

¹⁴ EUT L 167, 29.6.2009, s. 12 (Celex 32009R0544).

den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis *skall* upphöra med verksamheten, om inte överträdel- sen är av mindre betydelse, eller

den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis *ska* upphöra med verksamheten, om inte överträdel- sen är av mindre betydelse, eller

2. meddela de ytterligare förelägganden eller förbud som behövs för efterlevnaden av lagen eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Om en radiosändare använts i mindre omfattning än vad tillståndsvillkoren medger får dock ett sådant tillstånd inte återkallas om särskilda skäl talar mot det eller ändamålet med föreläggandet lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

Förelägganden och förbud enligt första och andra *stycket* får förenas med vite.

Förelägganden och förbud enligt första och andra *styckena* får förenas med vite.

8 §

Om en överträdelse av denna lag eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, får tillsynsmyndigheten, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

Om en överträdelse av denna lag eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, *eller andra användare av radiofrekvenser*, får tillsynsmyndigheten, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

1. meddela ett föreläggande att genast efterleva lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,

2. återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkoren, eller

3. besluta att en verksamhet helt eller delvis *skall* upphöra.

3. besluta att en verksamhet helt eller delvis *ska* upphöra.

Giltighetstiden för ett beslut enligt första stycket får vara högst tre månader. Om rättelse inte vidtas får giltighetstiden förlängas med ytterligare högst tre månader.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt första stycket får förenas med vite.

Tillträde till nummer och tjänster

9 a §

Konsumentombudsmannen får förplikta den som tillhandahåller

ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att hindra användares tillträde till ett nummer eller till en tjänst via ett nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller om väsentlig information utelämnas vid marknadsföringen.

Beslutet får förenas med skyldighet att hålla inne betalning avseende numret eller tjänsten tills ärendet har avgjorts slutligt. Om beslutet står fast ska innehållna medel snarast återbetalas.

Beslut får inte meddelas utan att den som har vidtagit marknadsföringsåtgärden har fått tillfälle att yttra sig. I brådskande fall får dock beslut omedelbart meddelas att gälla till dess något annat förordnas.

10 §¹⁵

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster, *eller mellan en sådan aktör och ett företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde*, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

1. tvisten har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, eller

2. tvisten i övrigt rör villkor för samtrafik eller andra former av tillträde.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

¹⁵ Senaste lydelse 2010:497.

10 a §¹⁶

Tillsynsmyndigheten får förelägga en part att tillhandahålla myndigheten de uppgifter och handlingar som behövs för att pröva en tvist enligt 10 § och som avser

1. allmänna skyldigheter som gäller enligt denna lag,
2. villkor som meddelats med stöd av lagen, eller
3. särskilda skyldigheter som beslutats med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 §.
3. särskilda skyldigheter som beslutats med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 §.

Föreläggandet får förenas med vite. Vid prövning av en ansökan om utdömmande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

13 §

Om en tvist som hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 10 § också har hänskjutits till en *myndighet* i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *skall* tillsynsmyndigheten vid handläggning av ärendet *samaråda med den utländska myndigheten.*

Om en tvist som hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 10 § också har hänskjutits till en *eller flera tillsynsmyndigheter* i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *ska* tillsynsmyndigheten *samordna sina insatser med den eller de utländska myndigheterna.*

I ett ärende som avses i första stycket får tillsynsmyndigheten begära att organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation ska yttra sig om vilken åtgärd som ska vidtas för att lösa tvisten. När tillsynsmyndigheten har begärt ett sådant yttrande, får ärendet inte avgöras förrän yttrandet har lämnats. I brådskande fall får dock beslut meddelas att gälla till dess något annat förordnas.

Tillsynsmyndigheten ska i sitt beslut beakta innehållet i yttrandet.

13 a §¹⁷

Om ett företag som enligt 8 kap. 7 § *skall* anses ha ett betydande inflytande på en viss marknad uppsåtligen eller av oaktsamhet vidtar en åtgärd som strider mot en skyldighet som beslutats med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 *eller*

Om ett företag som enligt 8 kap. 7 § *ska* anses ha ett betydande inflytande på en viss marknad uppsåtligen eller av oaktsamhet vidtar en åtgärd som strider mot en skyldighet som beslutats med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 §, *ska*

¹⁶ Senaste lydelse 2007:881.

¹⁷ Senaste lydelse 2007:881.

14 § eller som följer av 5 kap. 12 §, skall företaget ersätta den skada som därigenom uppkommer. Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att vidta en åtgärd som är nödvändig för att efterkomma en sådan skyldighet.

Rätten till sådan ersättning faller bort, om talan inte väcks inom tio år från det att skadan uppkom.

företaget ersätta den skada som därigenom uppkommer. Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att vidta en åtgärd som är nödvändig för att efterkomma en sådan skyldighet.

13 b §

Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska ersätta en abonnent skada som uppkommer genom dröjsmål med överlämnande av nummer enligt 5 kap. 9 § eller med tillhandahållande av en tjänst när sådant överlämnande har skett.

Första stycket gäller inte om den som tillhandahåller tjänsten visar att dröjsmålet beror på ett hinder utanför dennes kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid begäran om överlämnande av nummer eller vid överlämnandet när det gäller dröjsmål med tillhandahållande av en tjänst, och vars följer denne inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit. Beror dröjsmålet på någon som tjänstleverantören har anlitat för att helt eller delvis fullgöra överlämnandet eller tillhandahållandet, är den som tillhandahåller tjänsten fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som har anlitats skulle vara fri enligt första meningen.

Första stycket gäller inte heller i fråga om andra slutanvändare än konsumenter, om det av avtalet följer att slutanvändaren har rätt till skälig ersättning på grund av dröjsmålet.

Abonnenten har alltid rätt till ersättning för skada som uppkommit genom missbruk när det gäller överlämnande av nummer.

8 kap.**1 §¹⁸**

Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet upplysningar och handlingar som behövs för

1. förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 19, 23 och 24 §§,

2. offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till gagn för konsumenterna enligt 5 kap.,

3. klart definierade statistiska ändamål,

4. marknadsanalys enligt 5 och 6 §§, *eller*

5. beslut om skyldigheter enligt 4 och 5 kap.,

6. att säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser,

7. att utvärdera sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter, och

8. att upprätta en detaljerad förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet i fråga om sådan egendom eller annat som kan utnyttjas gemensamt enligt 4 kap. 14 §.

En operatör som enligt 7 § har betydande inflytande på en marknad i grossistledet är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om de marknader i slutkundsledet som är förknippade med den marknaden.

Uppgifter som avses i första stycket 2–5 får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

Uppgifter som avses i första stycket 3–7 får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

1 a §

Om en vertikalt integrerad operatör som enligt 8 kap. 7 § har ett betydande inflytande på en viss marknad avser att utan förpliktelse enligt 4 kap. 12 a § avskilja en

¹⁸ Senaste lydelse 2010:497.

betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet i syfte att säkerställa icke-diskriminering och insyn, ska operatören i förväg och i god tid underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt, eventuella ändringar av planerna och slutresultatet av processen.

6 §¹⁹

Den myndighet som regeringen bestämmer ska fortlöpande analysera de relevanta marknader som har fastställts enligt 5 §. Därvid ska Europeiska kommissionens riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden beaktas. För varje marknad ska det fastställas om det råder effektiv konkurrens.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det inte råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska företag med betydande inflytande på den marknaden identifieras och beslut meddelas om skyldigheter enligt 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 och 14 §§.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska skyldigheter som har beslutats med stöd av 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 och 14 §§ upphävas. Tidpunkten för upphävande av en skyldighet ska bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

För gränsöverskridande marknader som fastställts enligt beslut av Europeiska kommissionen ska åtgärder enligt första–tredje styckena beslutas efter samråd med behöriga myndigheter i berörda länder.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det inte råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska företag med betydande inflytande på den marknaden identifieras och beslut meddelas om skyldigheter enligt 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 §.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska skyldigheter som har beslutats med stöd av 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 § upphävas. Tidpunkten för upphävande av en skyldighet ska bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

8 §

I ett ärende om förpliktelse enligt 4 kap. 14 § eller om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller nummer för elektronisk kommunikation *skall* berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skäligen tid att yttra sig innan beslut fattas, dock minst fyra veckor om det inte

I ett ärende om förpliktelse enligt 4 kap. 13 a eller 14 §§ eller om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller nummer för elektronisk kommunikation *ska* berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skäligen tid att yttra sig innan beslut fattas, dock minst fyra

¹⁹ Senaste lydelse 2010:497.

finns särskilda skäl mot det.

veckor om det inte finns särskilda skäl mot det.

10 §²⁰

När en myndighet avser att enligt 5 § fastställa en marknad som skiljer sig från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation eller meddela beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket eller 3 kap. 7 § eller vidta andra åtgärder som har betydande inverkan på en enligt 5 § fastställd marknad, ska den upprätta ett förslag till åtgärd och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid.

En myndighet ska upprätta ett förslag och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid när den avser att

1. enligt 5 § fastställa en marknad som skiljer sig från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation,

2. meddela beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket eller 3 kap. 7 § eller vidta andra åtgärder som har betydande inverkan på en enligt 5 § fastställd marknad, eller

3. meddela tillståndsvillkor som innebär sådana begränsningar som anges i 3 kap. 11 § andra eller tredje stycket.

Första stycket gäller inte en tvist som har hänskjutits till prövning enligt 7 kap. 10 §.

11 §²¹

Om ett beslut enligt 5 §, 6 § andra eller tredje stycket, 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiverat förslag till beslut tillställas behöriga myndigheter i övriga stater och Europeiska kommissionen.

Om ett beslut enligt 5 §, 6 § andra eller tredje stycket, 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiverat förslag till beslut överlämnas till behöriga myndigheter i övriga stater, organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation och Europeiska kommissionen.

Underrättelse till kommissionen enligt första stycket ska även lämnas om en myndighet i enlighet med internationella avtal avser att införa, ändra eller upphäva en skyldighet som beslutats enligt denna lag.

11 a §

Om ett förslag till beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket ska överlämnas för samråd enligt 11 § första stycket, ska förslaget upp-

²⁰ Senaste lydelse 2010:497.

²¹ Senaste lydelse 2010:497.

rättas och överlämnas inom tre år från det senaste beslutet rörande marknaden i fråga eller inom den längre tid om högst ytterligare tre år som Europeiska kommissionen dessförinnan har godkänt.

Om en ny rekommendation som avses i 5 § har antagits och rekommendationen rör en marknad som inte tidigare har analyserats, ska förslaget till beslut i stället upprättas och överlämnas inom två år från offentliggörandet av rekommendationen.

Om förslag till beslut inte kan överlämnas inom den tid som anges i första eller andra stycket och orsaken till detta är att marknadsanalysen enligt 5 § inte har slutförts, ska bistånd med slutförandet begäras från organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation. Förslaget ska då överlämnas inom sex månader därefter.

12 §²²

Beslut i fall som avses i 11 § får meddelas tidigast en månad efter det att *underrättelse* har skett. *Infaller den tidpunkt som bestämts enligt 10 § senare får beslutet meddelas tidigast då.*

Ett beslut får dock meddelas tidigast två månader efter utgången av den tid som anges i första stycket, om Europeiska kommissionen inom den tiden meddelat myndigheten att den överväger att inte godta ett förslag till beslut som

1. innebär att en marknad som ska fastställas enligt 5 § avviker från kommissionens rekommendation, eller
2. avser identifiering av företag enligt 6 § andra stycket.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där, får beslut inte meddelas.

Beslut i fall som avses i 11 § får meddelas tidigast en månad efter det att *överlämnandet* har skett.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där, får beslut inte meddelas. *Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska samråd enligt 10 § om det nya*

²² Senaste lydelse 2010:497.

förslaget inledas inom sex månader från dagen för kommissionens beslut.

12 a §

Om ett förslag till beslut om skyldigheter enligt 4 kap. 3 eller 5–12 §§ eller 5 kap. 13 § har överlämnats för samråd enligt 11 § första stycket och Europeiska kommissionen har meddelat att den har invändningar mot åtgärderna i förslaget ska samverkan ske med kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation i syfte att fastställa vilka åtgärder som är mest effektiva och lämpliga.

I sådant fall får beslut meddelas tidigast fyra månader och senast fem månader efter utgången av den tid som anges i 12 § första stycket. Om det krävs för att ett förnyat samrådsförfarande enligt 10–12 §§ ska kunna genomföras får tidsfristen förlängas ytterligare.

13 §²³

Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en marknad som fastställts enligt 5 § eller för att skydda användarnas intressen, och ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp, får beslut, utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§, meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall ska behöriga myndigheter och Europeiska kommissionen utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för detta.

Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en marknad som fastställts enligt 5 § eller för att skydda användarnas intressen, och ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp, får beslut, utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§, meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall ska behöriga myndigheter, Europeiska kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för detta.

Ett beslut om en åtgärd enligt första stycket får inte förlängas utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§.

²³ Senaste lydelse 2010:497.

16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *föreskriva* om skyldighet att särredovisa de verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster för den som

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *besluta* om skyldighet att särredovisa de verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster för den som

1. bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 §, och
2. har särskild eller exklusiv rätt att tillhandahålla andra tjänster än enligt denna lag.

20 §

Ett beslut enligt 6 § andra stycket som avser identifiering av företag med betydande inflytande på *andra marknader än den som anges i 5 kap. 12 §* får överklagas endast i samband med att beslut att införa, upphäva eller ändra en skyldighet som anges i 6 § överklagas.

Ett beslut enligt 6 § andra stycket som avser identifiering av företag med betydande inflytande på *en marknad* får överklagas endast i samband med att beslut att införa, upphäva eller ändra en skyldighet som anges i 6 § överklagas.

Ett beslut enligt 3 kap. 7 § att begränsa antalet tillstånd får överklagas endast i samband med att beslut i fråga om tillstånd att använda radiosändare överklagas.

23 §²⁴

Mål i förvaltningsrätt och kamrarrätt som avser överprövning av följande beslut *skall* handläggas skyndsamt:

Mål i förvaltningsrätt och kamrarrätt som avser överprövning av följande beslut *ska* handläggas skyndsamt:

1. beslut om särskilda skyldigheter med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 *eller* 14 §,

1. beslut om särskilda skyldigheter med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 §,

2. beslut i ett tillsynsärende enligt 7 kap. 5 §, om tillsynen avsett efterlevnaden av ett beslut som anges i 1,

3. beslut vid prövning av en tvist enligt 7 kap. 10 §, om tvisten grundar sig på ett beslut som avses i 1, och

4. beslut om identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad enligt 6 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2. Tillståndsvillkor som beslutats enligt 3 kap. 11 § första stycket före den 1 juli 2011 och som inte skulle få beslutas enligt de nya bestämmelserna i 3 kap. 11 § andra eller tredje stycket, upphör att gälla den 25 maj 2016.

²⁴ Senaste lydelse 2009:839.

2 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs¹ att det i marknadsföringslagen (2008:486) ska införas en ny paragraf, 20 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 a §

Vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post får mottagaren inte uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot 9 § eller 10 § tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37, Celex 32002L0058), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136).